

## **Yksityistä opetusalaa koskeva työehtosopimus ja oppilaitoskohtaiset määräykset**

Allekirjoituspöytäkirja yksityistä opetusalaa koskevan työehtosopimuksen uudistamisesta

Yksityistä opetusalaa koskevan työehtosopimuksen allekirjoittajajärjestöt ovat 2.3.2018 hyväksyneet sovittelija Jukka Ahtelan samana päivänä antaman sovintoesityksen. Sovintoesityksen mukaisesti Sivistystyönantajat ry:n jäsenenä olevien yksityisten oppilaitosten ja opintokeskusten työntekijöiden työehtoja ja palkkausta koskevaa työehtosopimusta on uudistettu seuraavasti:

### **1. VOIMASSAOLO**

Työehtosopimus on voimassa 1.3.2018 – 31.3.2021. 1.4.2020 – 1.3.2021 on optiovuosi. Optiovuoden palkankorotuksista sovitaan 31.3.2020 mennessä.

### **2. PALKANKOROTUKSET**

Sopimuskauden aikana tehdään kaksi palkkojen korotusta, jotka ovat opetushenkilöstön ja hallinto- ja tukipalveluhenkilöstön osalta samat.

1.5.2018 Yleiskorotus 1,2 %, jolla korotetaan henkilökohtaisia palkkoja ja taulukkopalkkoja, sekä paikallinen erä 0,3 %

1.5.2019 Yleiskorotus 1,1 %, jolla korotetaan henkilökohtaisia palkkoja ja taulukkopalkkoja, sekä paikallinen erä 0,4 %

Paikallinen erä lasketaan oppilaitoksen maaliskuun palkkasummasta kummankin henkilöstöryhmän osalta erikseen.

Työnantaja jakaa paikallisen erän henkilökohtaisen suorituksen palkitsemista tukevalla tavalla kummankin henkilöstöryhmän osalta erikseen.

Ennen erän jakamista työnantajan on neuvoteltava erän käytön perusteista luottamusmiehen kanssa.

### **3. TYÖEHTOSOPIMUKSEN TEKSTIMUUTOKSET**

Työehtosopimuksen tekstimuutokset on kirjoitettu suoraan työehtosopimukseen. Muutetut tekstit on lihavoitu.

#### 4. LUOTTAMUSMIESKORVAUS JA TYÖSUOJELUVALTUUTETUN PALKKIO

Luottamusmieskorvausta ja työsuojeluvaltuutetun palkkiota korotetaan 1.3.2018 alkaen 4%.

#### 5. TYÖRYHMÄT

Sopimuskaudella työskentelevät seuraavat työryhmät:

a. Opetushenkilöstön uusia työaikamalleja käsittelevä työryhmä

Työryhmä jatkaa ammatillisten oppilaitosten liitteiden yhdistämistä vuosityöaikajärjestelmän pohjalta siten, että oppilaitokset voivat siirtyä vuosityöajan mukaiseen työaikajärjestelmään aikaisintaan 1.1.2019 alkaen. Lisäksi työryhmä selvittää mahdollisuuksia muiden oppilaitosten työaikajärjestelmien kehittämiseksi.

b. Opettajien palkkausjärjestelmätyöryhmä

Työryhmä jatkaa palkkamääräysten kokonaisuudistuksen kehittämistä, jonka tavoitteena on siirtyä kaikissa oppilaitoksissa tehtävän vaativuuteen ja työsuoritukseen perustuvaan palkkausjärjestelmään.

Uudistuksen keskeiset periaatteet ovat:

Järjestelmä on oikeudenmukainen ja kannustava siten, että se huomioi tehtävän vaativuuden, on selkeä, läpinäkyvä ja hyvistä työsuorituksista palkitseva sekä ottaa huomioon myös oppilaitoksen rahoituksen muodostumisen.

Hyvän työsuorituksen kriteerien tulee olla lähellä omaa työtä, eli työntekijällä tulee olla todellinen mahdollisuus vaikuttaa onnistumiseen. Työsuorituksen arvioimiseksi tarvitaan riittävästi vaihtoehtoisia kriteereitä oppilaitoksen tilanteen ja kehitystarpeiden mukaan käytettäväksi.

Uudistus toteutetaan siten, ettei kenenkään palkka pelkästään järjestelmämuutoksen vuoksi laske.

Uudessa järjestelmässä on muutosten voimaansaattamiseksi riittävä siirtymäaika.

Työryhmän työn määräaika on 31.3.2019.

c. Ammattikorkeakoulujen tekniikan ja liikenteen alan erityismääräyksiä käsittelevä työryhmä.

Sopimuskauden ajaksi perustetaan työryhmä, jonka tehtävänä on selvittää mahdollisuutta poistaa työehtosopimuksen 7 luvun osin D pykälässä 2 oleva soveltamisohje, joka koskee tekniikan ja liikenteen alan opettajien sidotun työajan sijoittumista ja sitomattoman työajan osuutta vuosityöajasta. Tavoitteena on saada

määräykset vastaamaan muiden ammattikorkeakoulujen opettajien vastaavia työsuhteen ehtoja. Lisäksi työryhmä selvittää mahdollisuutta poistaa työehtosopimuksen 7 luvun osin D pykälän 8 määräys tekniikan ja liikenteen alan opettajiin sovellettavasta saatavuuslisästä. Selvitysten perusteella työryhmä tekee ehdotukset soveltamisohjeen poistamisesta sekä saatavuuslisän poistamisesta siten, että uusi järjestelmä olisi voimassa 1.4.2020.

- d. Hallinto- ja tukipalveluhenkilöstön työaika- ja palkkausjärjestelmän kehittämistyöryhmä

Työryhmän tehtävänä on kehittää HTP-henkilöstön palkkausjärjestelmää ja palkkausmääräyksiä tarpeen mukaan siten, että muutokset voidaan ottaa käyttöön 1.8.2019.

Uudistuksen keskeiset periaatteet ovat:

Järjestelmä on oikeudenmukainen ja kannustava siten, että se huomioi tehtävän vaativuuden, on selkeä, läpinäkyvä ja hyvistä työsuorituksista palkitseva sekä ottaa huomioon myös oppilaitoksen rahoituksen muodostumisen.

Hyvän työsuorituksen kriteerien tulee olla lähellä omaa työtä, eli työntekijällä tulee olla todellinen mahdollisuus vaikuttaa onnistumiseen. Työsuorituksen arvioimiseksi tarvitaan riittävästi vaihtoehtoisia kriteereitä oppilaitoksen tilanteen ja kehitystarpeiden mukaan käytettäväksi.

Uudistus toteutetaan siten, ettei kenenkään palkka pelkästään järjestelmämuutoksen vuoksi laske.

Uudessa järjestelmässä on muutosten voimaansaattamiseksi riittävä siirtymäaika.

Lisäksi työryhmä tarkastelee työehtosopimuksen työaikajärjestelmiä ja valmistelee tarpeen mukaan ehdotuksen työehtosopimuksen työaikapankkia koskevan työehtosopimusmääräysten kehittämisestä.

Työryhmän työn määräaika on 31.3.2019.

- e. Hallinto- ja tukipalveluhenkilöstön vaihtelevaa työaika ja epätyypillisiä työsuhteita käsittelevä työryhmä

Työryhmässä tarkastellaan vaihtelevan työajan ja muiden epätyypillisten työsopimusten esiintyvyyttä valtakunnallisesti oppilaitostyypeittäin, tehtävänimikkeittäin sekä sukupuolen osalta sekä selvitetään näiden työsopimusten pääsyyt.

Työryhmän määräaika on 31.10.2018.

f. Tilastotyöryhmä

Osapuolet asettavat työehtosopimuskaudeksi tilastotyöryhmän, jonka tehtävänä on arvioida ja kehittää oppilaitosten palkkatilastointia ja tilastotietojen hyödyntämistä.

g. Yhteistoiminta- ja työsuojelun yhteistoimintatyöryhmä

Työryhmä tarkastelee yhteistoiminnan ja työsuojelun yhteistoiminnan toimivuutta sekä työelämän laadun, tuottavuuden ja työhyvinvoinnin parantamista työtä ja työolosuhteita kehittämällä. Lisäksi työryhmä valmistelee paikallisen sopimisen yhteistä koulutusta sekä seuraa valtakunnallisen Työelämä2020-ohjelman mukaista kehittämistyötä.

Työryhmä edistää sitä, että oppilaitoksilla on riittävästi tietoa ja valmiuksia laatia mahdollisia toimenpideohjelmaa henkilöstön työhyvinvoinnin edistämiseksi, työssä jaksamisen tukemiseksi ja työurien pidentämiseksi. Toimenpiteet voivat kohdistua sekä työn ja työolosuhteiden kehittämiseen että yksilön työkyvyn tukemiseen Työelämä 2020 mukaisesti tai oppilaitoksessa valittavaan työhyvinvointia tukevaan osa-alueeseen. Sopijaosapuolet tukevat, seuraavat ja arvioivat työhyvinvoinnin edistymistä. Osana työhyvinvoinnin edistämistä osapuolet suosittavat harkittavaksi työhyvinvointikortin suorittamista kaikissa työyksiköissä.

## 6. JATKUVAN NEUVOTTELUN PERIAATE

Osapuolet toteuttavat jatkuvan neuvottelun periaatetta sopimuskauden aikana siten, että osapuolet neuvottelevat esiin tulevista sopimuksen muutostarpeista toisen osapuolen esityksestä.

## 7. SOPIMUKSEN VOIMAANTULO

Tämän sopimuksen mukaiset muutokset ja lisäykset työehtosopimukseen ja siihen liittyviin muihin määräyksiin tulevat voimaan 1.3.2018.

Helsingissä, 2.3.2018

SIVISTYSTYÖNANTAJAT RY

OPETUSALAN AMMATTIJÄRJESTÖ OAJ RY

JULKIS- JA YKSITYISALOJEN TOIMIHENKILÖLIITTO JYTY RY

JULKISTEN JA HYVINVOINTIALOJEN LIITTO JHL RY



# SISÄLLYSLUETTELO

<b>1 LUKU</b>	<b>YLEISET MÄÄRÄYKSET</b>	<b>2</b>
	<i>1 § Sopimuksen ulottuvuus</i>	2
	<i>2 § Työn johto, jakaminen ja järjestäytymisoikeus</i>	2
	<i>3 § Työsuhteen alkaminen</i>	2
	<i>4 § Työsuhteen päätyminen ja lomauttaminen</i>	3
	<i>5 § Palkat</i>	4
	<i>6 § Matkakustannukset ja päivärahat</i>	5
	<i>7 § Työasu ja suojavaate</i>	5
	<i>8 § Luottamusmies</i>	5
	<i>9 § Koulutus</i>	5
	<i>10 § Kokoontuminen työpaikalla</i>	5
	<i>11 § Keskusjärjestösopimukset</i>	6
	<i>12 § Jäsenmaksujen periminen</i>	6
	<i>13 § Erimielisyyksien ratkaiseminen</i>	6
	<i>14 § Voimassaolevat etuudet</i>	7
	<i>15 § Työrauhavelvoite</i>	7
	<i>16 § Sopimuksen voimassaolo</i>	7
<b>2 LUKU</b>	<b>TYÖAIKA</b>	<b>8</b>
	<i>1 § Soveltamisala</i>	8
	<i>2 § Säännöllinen työaika</i>	8
	<i>3 § Talonmiesten työaika</i>	8
	<i>4 § Työajan tasoittumisjärjestelmä</i>	9
	<i>5 § Työsopimuksen päätyminen kesken tasoittumisjakson</i>	9
	<i>6 § Työajan järjestäminen ja lepoajat</i>	9
	<i>7 § Vapaat ja arkipyhät</i>	10
	<i>8 § Retki-, leiri- ja kurssimatkojen työaika</i>	10
	<i>9 § Lisä- ja ylityö</i>	10
	<i>10 § Ilta- ja yötyö</i>	11
	<i>11 § Lauantaityö</i>	12
	<i>12 § Sunnuntaityö</i>	12
	<i>13 § Hälytysraha ja varallaolo</i>	12
	<i>14 § Tuntipalkkajakaja</i>	13
	<i>15 § Työaikapankki</i>	13

<b>3 LUKU</b>	<b>VUOSILOMA</b>	<b>14</b>
1 §	<i>Soveltamisala</i>	14
2 §	<i>Määritelmät</i>	14
3 §	<i>Vuosiloman pituus ja ansainta</i>	15
4 §	<i>Täysi lomanmääräytymiskausi</i>	16
5 §	<i>Vuosiloman antaminen</i>	16
6 §	<i>Kuukausipalkkaisten vuosilomapalkka</i>	16
7 §	<i>Vuosilomapalkan laskeminen, kun työaika ja palkka muuttuvat lomanmääräytymisvuoden aikana</i>	17
8 §	<i>Kuukausipalkkaisten vuosilomapalkan maksaminen</i>	17
9 §	<i>Lomakorvauksen määräytyminen</i>	17
10 §	<i>Muun kuin kuukausipalkkaisen työntekijän vuosilomapalkka</i>	17
11 §	<i>Opetushenkilöstön laskennallinen vuosiloma</i>	18
12 §	<i>Määräaikaisen opetushenkilöstön lomapäiväkorvaus</i>	18
13 §	<i>Vuosiloman siirtäminen työkyvyttömyyden vuoksi</i>	18
14 §	<i>Lomarahaa</i>	19
15 §	<i>Säästövapaa</i>	19
<b>4 LUKU</b>	<b>POISSAOLOT</b>	<b>21</b>
1 §	<i>Sairauspoissaolot</i>	21
2 §	<i>Lääkärintarkastukset</i>	23
3 §	<i>Perhevapaat</i>	24
4 §	<i>Muut poissaolot</i>	26
<b>5 LUKU</b>	<b>HALLINTO- JA TUKIPALVELUHENKILÖSTÖN PALKKAUS</b>	<b>28</b>
1 §	<i>Soveltamisala</i>	28
2 §	<i>Palkkamääräykset</i>	28
3 §	<i>Tehtävän vaativuuteen perustuva palkka ja tehtäväkohtainen palkanosa</i>	28
4 §	<i>Kokemuslisä</i>	29
5 §	<i>Henkilökohtainen palkanosa</i>	30
6 §	<i>Sopimuspalkka</i>	30
7 §	<i>Koulutuslisä</i>	31
8 §	<i>Tehtävien vaativuuden muuttuminen</i>	31
9 §	<i>Olosuhdelisä</i>	31
10 §	<i>Sijaisuus ja lisätehtävät</i>	31
11 §	<i>Kielilisä</i>	32
12 §	<i>Kielitaitolisä</i>	32
13 §	<i>Luottamusmieskorvaus</i>	32

<i>14 § Työsuojeluvaltuutetun palkkio</i>	<b>33</b>
<i>15 § Hallinto- ja tukipalveluhenkilöstö - palkat</i>	<b>33</b>
<i>16 § Hallinto- ja tukipalveluhenkilöstön palkkausjärjestelmän vaativuusryhmittely</i>	<b>34</b>
<b>6 LUKU OPETUSHENKILÖSTÖN PALKKAUS JA TYÖAIKA</b>	<b>36</b>
<i>1 § Soveltamisala</i>	<b>36</b>
<i>2 § Palkkaperusteet</i>	<b>36</b>
<i>3 § Oppiarvon rinnastaminen tutkintoon</i>	<b>37</b>
<i>4 § Epäpätevyysalennus</i>	<b>37</b>
<i>5 § Kokemuslisä</i>	<b>38</b>
<i>6 § Henkilökohtainen palkanlisä</i>	<b>39</b>
<i>7 § Kielilisä</i>	<b>39</b>
<i>8 § Kielitaitolisä</i>	<b>39</b>
<i>9 § Tohtorin tutkintolisä</i>	<b>40</b>
<i>10 § Toisen opettajan tunnin hoitopalkkio</i>	<b>40</b>
<i>11 § Sijaisuus</i>	<b>40</b>
<i>12 § Tentinjärjestämispalkkio</i>	<b>40</b>
<i>13 § Ylituntipalkkion laskeminen</i>	<b>40</b>
<i>14 § Yhteiset opettajat</i>	<b>42</b>
<i>15 § Päätoimiset tuntiopettajat</i>	<b>43</b>
<i>16 § Sivutoimiset tuntiopettajat</i>	<b>44</b>
<i>17 § Kokonaistyöaika noudattavan opetushenkilöstön työaika ja vuosiloma</i>	<b>45</b>
<i>18 § Opetushenkilöstön työaika</i>	<b>46</b>
<i>19 § Täysi palkka</i>	<b>47</b>
<i>20 § Luottamusmiehen työstä vapautus ja luottamusmieskorvaus</i>	<b>47</b>
<i>21 § Työsuojeluvaltuutetun palkkio</i>	<b>47</b>
<b>7 LUKU OPPILAITOSKOKOHTAISET MÄÄRÄYKSET</b>	<b>49</b>
<b>OSIO A YLEISSIVISTÄVÄ KOULU</b>	<b>49</b>
Liite 1 Lukio ja peruskoulu	49
Liite 2 Aikuislukio ja lukion aikuislinja	69
<b>OSIO B VAPAA SIVISTYSTYÖ JA TAITEEN PERUSOPETUS</b>	<b>76</b>
Liite 3 Kansanopistot	76
Liite 4 Vuosityöajassa olevat kansanopistot	80
Liite 5 Kansalais- ja työväenopistot	85
Liite 6 Opintokeskukset sekä kansanopistojen, kansalais- ja työväenopistojen tuntiopettajat	89
Liite 7 Urheiluopistot	95
Liite 8 Musiikkioppilaitokset	101
Liite 9 Kuvataidekoulu sekä monitaiteellinen koulu	109
<b>OSIO C AMMATILLISET OPPILAITOKSET</b>	<b>113</b>



Yhteiset määräykset	113
Liite 10 Eräät ammatilliset oppilaitokset	117
Liite 11 Kauppaoppilaitokset	125
Liite 12 Sosiaali- ja terveysalan oppilaitos	130
Liite 13 Metsä- ja puutalousoppilaitos	132
<b>OSIO D AMMATTIKORKEAKOULUT</b>	<b>136</b>
Liite 14 Ammattikorkeakoulut	136
<b>8 LUKU MUUT SOPIMUKSET</b>	<b>141</b>
<b>SOPIMUS PAIKALLISESTA SOPIMISESTA</b>	<b>141</b>
<b>LOMARAHAN VAIHTAMINEN VAPAAKSI</b>	<b>144</b>
<b>LUOTTAMUSMIESSOPIMUS</b>	<b>146</b>
<b>KOULUTUSSOPIMUS</b>	<b>154</b>
<b>SOPIMUS TYÖAIKAPANKISTA</b>	<b>156</b>
<i>Mallisopimus työaikapankin käyttöönottamisesta</i>	<b>159</b>
<b>YKSITYISEN OPETUSALAN PALKAT, LISÄT JA PALKKIOT</b>	<b>160</b>



Sivistystyönantajat ry:n ja Opetusalan Ammattijärjestön OAJ ry:n,  
Julkis- ja yksityisalojen toimihenkilöliitto Jyty ry:n sekä Julkisten ja  
hyvinvointialojen liitto JHL ry:n välinen

## **TYÖEHTOSOPIMUS**

### **1 LUKU YLEISET MÄÄRÄYKSET**

#### **1 § Sopimuksen ulottuvuus**

Tässä sopimuksessa on sovittu Sivistystyönantajat ry:n jäsenenä olevien yksityisten oppilaitosten ja opintokeskusten palveluksessa olevien työntekijöiden työehdot.

Sopimus ei kuitenkaan koske:

- a. sellaisia oppilaitoksen johtoon kuuluvia, kuten toimitusjohtajia ja vastaavia, jotka edustavat työnantajaa tämän työehtosopimuksen alaisten työntekijöiden työ- ja palkkaehtoja määrättäessä.

Soveltamisohje:

Tällä tarkoitetaan sellaisia yrityksen johtoon kuuluvia, joiden pääasiallisiin tehtäviin kuuluu työnantajan edustajana toimiminen sekä joilla on itsenäinen ja vastuullinen asema organisaatiossa.

- b. opetustyössä tilapäisiä luennoitsijoita.

#### **2 § Työn johto, jakaminen ja järjestäytymisoikeus**

1. Työnantajalla on oikeus johtaa ja jakaa työtä sekä palkata ja erottaa työntekijöitä.
2. Järjestäytymisoikeus on molemmin puolin loukkaamaton.

#### **3 § Työsuhteen alkaminen**

##### **Työsopimus ja työntekijälle annettavat tiedot**

1. Työsopimus tulee tehdä kirjallisena ottaen huomioon työsopimuslain 1. luvun 3 §:n ja 2. luvun 4 §:n määräykset.
2. Määräaikainen työsopimus voidaan tehdä **kulloinkin voimassa olevassa työsopimuslaissa mainituin perustein**. Jos määräaikainen työsopimus on tehty muutoin kuin edellä mainituin perustein tai määräaikaista työsopimuksia on ilman pätevää syytä toistuvasti solmittu peräkkäin, pidetään sopimusta toistaiseksi voimassaolevana työsopimuksena.
3. Työnantajan edustaja selvittää työhön tulevalle uudelle työntekijälle alan järjestö- ja neuvottelusuhteet ja ilmoittaa ketkä toimivat luottamusmiehinä ja missä luottamusmiehet ovat tavattavissa. Luottamusmiehellä on oi-

keus tarkastaa asianomaiseen järjestöön kuuluvien kirjalliset työsopimukset.

## **Koeaika**

- 4. Koeajan osalta noudatetaan kulloinkin voimassa olevan työsopimuslain määräyksiä. Koeaikamääräykset eivät tule osaksi työehtosopimusta.**

## **4 § Työsuhteen päätyminen ja lomauttaminen**

### **Määräaikainen työsopimus**

1. Määräaikainen työsopimus päättyy määräajan päättyessä tai sovitun työn valmistuessa ilman irtisanomisaikaa. Jos sopimuksen pituutta ei ole määriteltä kalenteriajan mukaan, työnantajan on ilmoitettava työntekijälle sopimuksen päättymisen ajankohta viipymättä, kun se tulee hänen tietoonsa.

### **Irtisanomisajat ja –menettely**

2. Ellei tässä työehtosopimuksessa ole toisin sovittu, noudatetaan työnantajan irtisanoessa työsopimuksen alla mainittuja, työsuhteen keskeyttämättömästä kestoajasta riippuvia irtisanomisaikoja:
  - 14 päivää, jos työsuhde on jatkunut enintään yhden vuoden
  - 1 kuukausi, jos työsuhde on jatkunut yli vuoden, mutta enintään 4 vuotta
  - 2 kuukautta, jos työsuhde on jatkunut yli 4 vuotta, mutta enintään 8 vuotta
  - 4 kuukautta, jos työsuhde on jatkunut yli 8 vuotta, mutta enintään 12 vuotta
  - 6 kuukautta, jos työsuhde on jatkunut yli 12 vuotta.

Työntekijän irtisanoessa työsopimuksen on irtisanomisaika, ellei tässä työehtosopimuksessa ole toisin sovittu, seuraava:

- 14 pv, jos työsuhde on jatkunut enintään 5 vuotta
- 1 kuukausi, jos työsuhde on jatkunut yli 5 vuotta

Irtisanomisaika alkaa irtisanomista seuraavana päivänä.

3. Työsuhteen irtisanomisessa noudatetaan työsopimuslain ja yhteistoimintalain mukaista menettelyä.
4. Työnantajan on suoritettava irtisanominen todistettavasti, vaadittaessa kirjallisesti ja tällöin siinä on ilmoitettava syy irtisanomiseen.

## **Irtisanomisajan noudattamatta jättäminen**

5. Jos toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen otettu työntekijä päättää työsuhteensa irtisanomisaikaa noudattamatta, hän on velvollinen suorittamaan työnantajalle noudattamatta jätetyn irtisanomisajan palkkaa vastaavan määrän. Tämä ei koske niitä tapauksia, joissa työntekijällä lain tai tämän sopimuksen mukaan on oikeus purkaa työ sopimus tai muutoin lopettaa työsuhde ilman irtisanomisaikaa.

## **Lomauttaminen**

6. Toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen otettu työntekijä voidaan lomauttaa 14 päivän lomautusilmoitusaikaa noudattaen.
7. Lomautusperusteet sekä -menettely määräytyvät työ sopimuslain ja yhteistoimintalain mukaan.

## **5 § Palkat**

### **Palkan maksaminen**

1. Palkkaperusteista, palkasta ja sen maksamisesta on sovittu palkkausta koskevissa luvuissa ja oppilaitoskohtaisissa määräyksissä.
2. Palkka maksetaan työntekijän osoittamalle pankkitilille, jossa sen tulee erääntymispäivänä olla työntekijän käytettävissä. Palkka voidaan maksaa käteisenä vain pakottavista syistä.

Jos työntekijän palkka erääntyy sellaisena päivänä, jolloin pankit pidetään suljettuina, erääntymispäivänä pidetään lähinnä edeltävää arkipäivää.

Sellaiset lisät, jotka määräytyvät laskentakautena tehdyn työn mukaan, maksetaan viimeistään laskentakautta seuraavan kalenterikuukauden loppuun mennessä.

3. Jos työntekijällä on työsuhteeseen tullessaan kokemuslisään oikeuttavaa työkokemusta, myönnetään kokemuslisä heti työsuhteen alusta. Uudet kokemuslisät maksetaan oikeuden saavuttamista seuraavan kuukauden alusta.

### **Päiväpalkka ja osa-aikatyöntekijän palkka**

4. Päiväpalkkaa kuukausipalkasta laskettaessa käytetään jakajana kunkin kuukauden kalenteripäivien lukumäärää.
5. Osa-aikatyötä tekevän työntekijän palkka määräytyy sovittun työajan ja enimmäistyöajan suhteessa.

## **6 § Matkakustannukset ja päivärahat**

Työntekijälle, joka matkustaa työnantajan määräyksestä, korvataan syntyneet matkakustannukset noudattaen verohallinnon kulloinkin voimassa olevaa päätöstä verovapaista matkakustannusten korvauksista.

Työmatka tulee suorittaa edullisinta käytettävissä olevaa kulkuneuvoa ja kulkutapaa käyttäen.

## **7 § Työasu ja suojavaate**

Mikäli työnantaja tai työ edellyttää, että työntekijä käyttää työssään tietynlaisia asua, suojavaatetta tai jalkineita, työnantaja hankkii ja huoltaa ne.

## **8 § Luottamusmies**

Luottamusmieheen noudatetaan 8 luvun luottamusmiessopimusta.

## **9 § Koulutus**

Henkilöstökoulutuksen, yhteisen koulutuksen ja ammattiyhdistyskoulutuksen osalta noudatetaan 8 luvun koulutusopimusta.

## **10 § Kokoontuminen työpaikalla**

Tämän työehtosopimuksen osapuolena olevan liiton rekisteröidyllä alayhdistyksellä ja sen työpaikalla olevalla osastolla, työhuonekunnalla tai vastaavalla on mahdollisuus työajan ulkopuolella (ennen työajan alkamista, ruokatauolla tai välittömästi työajan päätyttyä, sekä erikseen sovittaessa myös viikkolepoon kuuluvana aikana) järjestää kokouksia työpaikan työsuhteita koskevista kysymyksistä seuraavin edellytyksin:

- a. Kokouksen pidosta työpaikalla tai tässä pykälässä tarkoitetussa muussa paikassa on työnantajan kanssa sovittava, mikäli mahdollista, kolme päivää ennen aiottua kokousta.
- b. Työnantaja osoittaa kokouspaikan, joka on joko työpaikalla tai sen läheisyydessä työnantajan hallinnassa oleva tarkoitukseen soveltuva paikka. Ellei tällaista ole, on kysymyksestä tarvittaessa neuvoteltava tarkoituksenmukaisen ratkaisun löytämiseksi. Kokouspaikkaa valittaessa on huomiota kiinnitettävä mm. siihen, että työturvallisuudesta, työhygieniasta ja paloturvallisuudesta annettuja määräyksiä voidaan noudattaa ja että kokous ei häiritse liike- tai tuotantotoimintaa.
- c. Pidettävän kokouksen järjestyksestä ja kokoustilojen siisteydestä vastaavat kokoustilojen varauksen tehnyt järjestö ja järjestäjä. Järjestön luottamushenkilön tulee olla kokouksessa saapuvilla.

- d. Kokouksen järjestäjillä on oikeus kutsua kokoukseen työehtosopimuksen osapuolena olevan liiton ja sen alayhdistyksen sekä asianomaisten keskusjärjestöjen edustajia.

Työntekijäliiton ja 1. momentissa mainitun alaosaston ilmoituksia ja tiedoituksia saadaan työpaikalla kiinnittää sitä varten asetetulle ilmoitustaululle.

## **11 § Keskusjärjestösopimukset**

1. Työehtosopimuksen osana noudatetaan seuraavia voimassa olevia keskusjärjestösopimuksia:
  - Suositus päihdeongelmien ennaltaehkäisystä, päihdeasioiden käsittelystä ja hoitoonohjauksesta työpaikoilla
  - Ryhmähenkivakuutussopimus
2. Jos näihin sopimukseen tehdään muutoksia, on muutosten voimaansaatamisesta neuvoteltava erikseen.

## **12 § Jäsenmaksujen periminen**

Työnantaja perii työntekijän antamalla valtuutuksella allekirjoittajajärjestöjen jäsenmaksut palkanmaksun yhteydessä ja tilittää ne liiton ilmoittamalle pankkitilille annettujen ohjeiden mukaisesti.

Työntekijälle annetaan vuoden päätyttyä verotusta varten todistus pidätyksestä summasta.

## **13 § Erimielisyyksien ratkaiseminen ja hyvityssakko**

1. Tämän sopimuksen tulkintaa, soveltamista tai rikkomista koskevista erimielisyyksistä on neuvoteltava ao. työnantajan ja työntekijöiden luottamusmiehen välillä.
2. Niissä tapauksissa, jolloin paikalliset neuvottelut johtavat tulokseen, on asiasta laadittava muistio, jonka molemmat osapuolet allekirjoittavat ja jossa on lyhyesti mainittu neuvoteltu asia. Jos paikalliset neuvottelut eivät johda tulokseen ja toinen osapuoli haluaa saattaa asian liittojen ratkaistavaksi, on asiasta laadittava muistio, jonka molemmat osapuolet allekirjoittavat ja jossa on lyhyesti mainittu erimielisyyttä koskeva asia ja toiseikat ja molempien osapuolten kanta.
3. Paikalliset neuvottelut tulee aloittaa kahden viikon kuluessa, ellei toisin sovita ja allekirjoittajajärjestöjen välillä käytävät neuvottelut kolmen viikon kuluessa siitä, kun jompikumpi sopijapuoli on asiasta ilmoittanut, ellei asiasta toisin sovita.
4. Ellei järjestöjen välisissä neuvotteluissa saavuteta yhteisymmärrystä, voidaan asia saattaa työtuomioistuimen ratkaistavaksi.

5. Työehtosopimuslain (436/1946) 7- 9 §:ien mukaisen yksityiselle opilaitokselle/opintokeskukselle ja paikalliselle ammattiyhdistykselle tuomittavan hyvityssakon enimmäismäärä on 2.590 euroa.

#### **14 § Voimassaolevat etuudet**

Tämä työehtosopimus ei koske sellaisia työnantajan ja työntekijän väliin sopimukseen tai työnantajan yksipuoliseen päätökseen perustuvia etuisuuksia, jotka eivät perustu tai ole perustuneet työehto- tai toimiehtosopimukseen.

#### **15 § Työrauhavelvoite**

Kaikki tähän työehtosopimukseen tai sen yksittäiseen määräykseen kohdistuvat työtaistelutoimenpiteet ovat kiellettyjä.

#### **16 § Sopimuksen voimassaolo**

1. Tämä työehtosopimus on voimassa allekirjoituspöytäkirjan mukaisesti jatkuen sen jälkeen vuoden kerrallaan, ellei sitä viimeistään kuutta viikkoa ennen sen päättymistä ole kumpikaan sopijapuolista kirjallisesti irtisanonut.
2. Työehtosopimuksen irtisanojan on irtisanomisen yhteydessä jätettävä muutosesityksiä koskeva muistio toiselle sopijapuolelle.
3. Työehtosopimuksen määräykset ovat voimassa, kunnes uusi sopimus on tullut voimaan tai sopijapuolten väliset neuvottelut jommankumman osapuolen toimesta on todettu päättyneiksi.



## **2 LUKU TYÖAIKA**

### **1 § Soveltamisala**

1. Tämän luvun määräyksiä sovelletaan hallinto- ja tukipalveluhenkilöstöön.
2. Opetushenkilöstön työaika määräytyy opetushenkilöstön työaika ja palkkausta koskevan luvun mukaisesti.

### **2 § Säännöllinen työaika**

1. Säännöllinen työaika toimistotyössä on keskimäärin enintään 7 tuntia 21 minuuttia vuorokaudessa ja enintään 36 tuntia 45 minuuttia viikossa.
2. Säännöllinen työaika muussa kuin toimistotyössä on keskimäärin enintään 9 tuntia vuorokaudessa ja yövuorossa enintään 10 tuntia ja enintään 38 tuntia 45 minuuttia viikossa.

Pöytäkirjamerkintä:

31.1.2017 voimassa olevissa osa-aikaisissa työsuhteissa palkka ei kilpailukyky sopimuksen mukaisen työajan lisäyksen johdosta alene.

Esimerkki: Toimistotyöajassa olevalle työntekijälle on sovittu 18,5 tunnin työaika. Kilpailukyky sopimuksen mukaisesti sovitun työajan lisäyksen johdosta hänen keskimääräinen viikoittainen työaikansa pitenee keskimäärin 15 minuuttia. Jos työntekijälle ei voida osoittaa lisätyötä tai sitä voidaan tarjota keskimäärin alle 15 minuuttia, hänen palkkansa ei alene.

Soveltamisohje:

Työaika voidaan toteuttaa erilaisilla työaikajärjestelyillä vapaa-aikahyvitysjärjestelmän kaltaisesti niin, että vuorokautinen työaika voi vaihdella tuntimäärältään viikon eri työpäivinä tai tasoittumisjakson puitteissa työaika voidaan järjestää niin, että työntekijällä on mahdollisuus pidempään yhdenjaksoiseen vapaaseen.

3. Vuorokautista säännöllistä työaika voidaan 1. kohdan mukaisissa tehtävissä tilapäisesti pidentää enintään tunnilla. Työajan tilapäinen pidennys kirjataan työvuoroluettelon työvuoroluetteloa laadittaessa.

### **3 § Talonmiesten työaika**

Talonmiesten työaika määräytyy 2 §:n 2. kohdan mukaisesti, kuitenkin siten, että työajan järjestämisestä voidaan paikallisesti sopia 4 §:stä poiketen työajan tasoittumisjärjestelmän puitteissa.

#### **4 § Työajan tasoittumisjärjestelmä**

1. Viikoittainen säännöllinen työaika voidaan järjestää myös siten, että se on keskimäärin edellä 2 §:n kohdissa 1 ja 2 mainittu. Tätä varten on ennakolta laadittava työajan tasoittumisjärjestelmä vähintään ajaksi, jonka kuluessa työaika tasoittuu sanottuun keskimäärään. Säännöllinen työaika ei saa yhtenäkkään tasoittumisjakson viikkona ylittää 48 tuntia ja työajan tulee tasoittua enintään 26 viikon pituisena ajanjaksona.
2. Säännöllinen työaika 2 §:n 2. kohdan mukaisissa tehtävissä voidaan järjestää myös niin, että se on oppilaitoksen lukukausien tai työkausien aikana keskimäärin 42 tuntia viikossa edellyttäen, että säännöllinen työaika 52 viikon pituisena ajanjaksona tasoittuu keskimäärin 38 tuntiin 45 minuuttiin viikossa.

Tämän työaikajärjestelmän käyttöönottamisesta on sovittava paikallisesti ja se voidaan ottaa käyttöön toistaiseksi voimassa olevissa tai vähintään 12 kalenterikuukauden pituisissa määräaikaisissa työsuhteissa.

#### **5 § Työsopimuksen päättyminen kesken tasoittumisjakson**

1. Työsopimuksen päättyessä kesken tasoittumisjakson 4 §:n mukaisessa työaikajärjestelmässä ja työajan jäädessä tasoittumatta toimistotyöajassa keskimäärin 36 tuntiin 45 minuuttiin ja muussa kuin toimistotyöajassa keskimäärin 38 tuntiin 45 minuuttiin, maksetaan tämän tuntimäärän ylittäviltä tunneilta
  - a. korottamaton säännöllisen työajan palkka, jos työnantajalla on oikeus päättää työsopimus työntekijästä johtuvasta syystä tai jos työntekijä itse irtisanoo työsopimuksen
  - b. 50 % korotettu palkka, jos työntekijällä on oikeus purkaa työsopimus tai jos työnantaja irtisanoo työsopimuksen taloudellisella tai tuotannollisella perusteella.
2. Vuorokaudessa yli 8 tuntia tehdystä työstä maksetaan kuitenkin a. ja b. -kohdissa 50 %:lla korotettu palkka.
3. Työsopimuksen päättyessä kesken tasoittumisjakson ja kokoaikatyöntekijän viikkotyöajan jäädessä toimistotyöajassa keskimäärin alle 36 tuntiin 45 minuuttiin ja muussa kuin toimistotyöajassa keskimäärin alle 38 tuntiin 45 minuuttiin vähennetään tekemättä jäänyt tuntimäärä työntekijän palkasta.

#### **6 § Työajan järjestäminen ja lepoajat**

1. Työviikko järjestetään keskimäärin 5-päiväiseksi.
2. Epätarkoituksenmukaisen lyhyitä työvuoroja tulee välttää. Alle neljän tunnin työvuoroja ei tule työpaikalla käyttää, elleivät työntekijän tarpeet

tai muu perusteltu syy kuten työn luonne, työn lyhytkestoisuus, työvoiman tarve tai muu työvoiman käyttöön liittyvä hyväksytty syy tätä edellyttä.

3. Vuorokautinen säännöllinen työaika järjestetään, ellei ole perusteltua syytä muuhun menettelyyn, lepoaika lukuun ottamatta yhdenjaksoiseksi. Lepoaika voidaan paikallisesti sopia puolen (1/2) - yhden (1) tunnin pituiseksi. Mikäli työntekijä saa esteettömästi poistua työpaikalta lepoaikanaan, ei lepoaika lueta työaikaan. Työntekijällä pitää tällöin olla tosiasiallisesti mahdollisuus poistua työpaikalta.

## **7 § Vapaat ja arkipyhät**

1. Joulukuun ja juhannusaatto ovat vapaapäiviä, ellei oppilaitoksen toiminnasta muuta johdu.
2. Sellaisina viikkoina, joille sattuu arkipyhä, vapunpäivä tai itsenäisyyspäivä muulle arkipäivälle kuin lauantaille, lyhennetään säännöllisen työn määrää arkipyhäksi sattuvan päivän työaikaan vastaavalla määrällä.
3. Kukin edellä luetelluista päivistä lyhentää viikon tai tasoittumisjakson säännöllistä työaikaan keskimääräisen päivittäisen tuntimäärän verran (työsopimuksen mukainen viikkotyöaika/5).

## **8 § Retki-, leiri- ja kurssimatkojen työaika**

1. Työn tapahtuessa retkillä, leiri- ja kurssimatkoilla tai vastaavissa olosuhteissa voivat työntekijä ja työnantaja sopia työajan ja työaikakorvausten määräytymisestä tämän työehtosopimuksen määräyksistä poiketen. Tällöin tulee mahdollisuuksien mukaan ennen matkaa laatia työaikasuunnitelma, josta ilmenee työajaksi luettava aika ja mahdollinen varallaoloaika.
2. Päivärahat maksetaan 1 luvun 6 §:n mukaisesti.

## **9 § Lisä- ja ylityö**

### **Lisätyö**

1. Lisätyöksi luetaan työ, jota tehdään säännöllisen työajan ja pisimmän lainmukaisen säännöllisen työajan välisenä aikana. Lisätyöstä, joka tehdään 2 §:n 1. ja 2. kohdan mukaisen säännöllisen enimmäistyöajan ja lainmukaisen säännöllisen enimmäistyöajan välisenä aikana, maksetaan 50 %:lla korotettu palkka. Osa-aikatyötä tekevän työntekijän lisätyöstä maksetaan yksinkertainen tuntipalkka.

### **Ylityö**

2. Vuorokautista ylityötä on lainmukaisen vuorokautisen työajan tai sitä pidemmän työvuoroluetteloon merkityn säännöllisen työajan ylittävä työ. Ylityötä saadaan teettää lain sallimissa rajoissa. Vuorokautisesta ylityös-

tä maksetaan kahdelta ensimmäiseltä tunnilta 50 %:lla ja seuraavilta tunneilta 100 %:lla korotettu palkka.

**Soveltamisohje:**

Jos työntekijän suorittama työ jatkuu vuorokauden vaihteen yli, katsotaan työ lisä- ja ylityötyökorvausta laskettaessa edellisen vuorokauden työksi siihen asti, kunnes työntekijän säännöllinen työaika normaalisti alkaa. Näitä tunteja ei tällöin oteta huomioon jälkimmäisen vuorokauden säännöllistä työaikaa laskettaessa.

3. Viikoittaisella ylityöllä tarkoitetaan työtä, joka ei ole vuorokautista ylityötä ja jota tehdään lain mukaisen enimmäistuntimäärän lisäksi viikossa ja siitä maksetaan kahdeksalta ensimmäiseltä tunnilta 50 %:lla ja seuraavilta tunneilta 100 %:lla korotettu palkka.

**Soveltamisohje:**

Milloin työntekijän sairauden, tapaturman, työnantajan määräyksestä suoritettua matkaa, taloudellisista tai tuotannollisista syistä tapahtuneen lomautuksen taikka työnantajan järjestämään tai koulutus sopimuksen tarkoittamaan koulutukseen osallistumisen vuoksi ei ole voinut tehdä säännöllistä viikkotyöaikaa vastaavaa tuntimäärää ja hän joutuu tulemaan työajan tasoittumisjärjestelmän mukaisena vapaapäivänään työhön, korvataan vapaapäivänä tehty työ siten kuin viikko ylityöstä on sovittu.

4. Tasoittumisjaksojärjestelmässä (keskimääräistä viikkotyöaikaa noudatettaessa) tehdystä tuntimäärästä maksetaan työvuoroluetteloon kirjattujen vuorokautisten tuntien ylittäviltä tunneilta (vuorokautinen ylityö):
  - 2 ensimmäiseltä tunnilta 50 % korotettu palkka ja
  - sen jälkeen tehdyiltä tunneilta 100 % korotettu palkka.

Muilta työvuorolistaan merkittyjen työvuorojen lisäksi tehdyiltä tunneilta (viikoittainen ylityö) maksetaan 50 % korotettu palkka.

### **Vaihtaminen vapaaksi**

5. Lisätyöstä ja ylityöstä maksettava palkka (perusosa ja korotusosa) voidaan työnantajan ja työntekijän suostumuksella vaihtaa vastaavaan vapaa-aikaan tai siirtää työaikapankkiin. Tällöin se on korotettava niillä prosenttimäärillä, joilla se olisi korotettu, jos se olisi korvattu rahana.

### **10 § Ilta- ja yötyö**

1. Työstä, jota tehdään kello 18.00 - 21.00 välisenä aikana, työntekijälle maksetaan kultakin tehdyiltä tunnilta erillistä 15 %:n suuruista iltatyölisää. Lisä lasketaan 14 §:n mukaisesta tuntipalkasta.
2. Työstä, jota tehdään kello 21.00 - 06.00 välisenä aikana, työntekijälle maksetaan kultakin tehdyiltä tunnilta 30 %:n suuruista yötyökorvausta.

Korvaus lasketaan 14 §:n mukaisesta tuntipalkasta. Mikäli edellisen vuorokauden aikana alkanut työvuoro jatkuu yli kello 06.00, maksetaan yötyökorvaus kuitenkin työvuoron päättymiseen saakka.

3. Korvaukset tulee maksaa rahana, ellei yhdessä sovita niiden antamisesta vastaavana vapaana tai siirtämisestä työaikapankkiin.

## **11 § Lauantaityö**

1. Lauantaityökorotuksena maksetaan muun siltä ajalta tulevan palkan lisäksi 25 %:lla korotettu tuntipalkka 06.00 - 20.00 välisenä aikana tehdyiltä tunneilta. Lauantaityökorotusta ei makseta sunnuntaityökorotukseen oikeutetulta ajalta.
2. Korotus tulee maksaa rahana, ellei yhdessä sovita sen antamisesta vastaavana vapaana tai siirtämisestä työaikapankkiin.

## **12 § Sunnuntaityö**

1. Sunnuntaityöstä, jolla tarkoitetaan sunnuntaina, muuna kirkollisena juhlapäivänä, vapunpäivänä ja itsenäisyyspäivänä tehtyä työtä, maksetaan muun siltä ajalta tulevan palkan lisäksi sunnuntaityökorotuksena yksinkertainen peruspalkka. Sunnuntaikorotus maksetaan myös sanottuja päiviä edeltävänä päivänä kello 20.00 - 24.00 välisenä aikana sekä pääsiäislauantaina ja juhannus- ja jouluaattona tehdystä työstä.
2. Korotus tulee maksaa rahana, ellei yhdessä sovita sen antamisesta vastaavana vapaana tai siirtämisestä työaikapankkiin.
3. Muut sunnuntaina tehtävää työtä koskevat määräykset sisältyvät työaikalain 33 §:än.

## **13 § Hälytysraha ja varallaolo**

1. Korvauksena hälytysluonteiseen työhön kutsumisesta ja saapumisesta aiheutuvasta häiriöstä maksetaan työntekijälle hälytysraha, joka on 1.8.2015 lukien 11,48 €. Hälytysraha maksetaan työntekijälle, joka työnantajan toimesta kutsutaan työhön vapaa-aikanaan ilman, että hänet on määrätty olemaan varalla tai että hänelle on etukäteen ilmoitettu tällaisesta työstä.
2. Muusta kuin asunnosta käsin tapahtuvasta varallaolosta suoritetaan tuntia kohden rahakorvaus, joka on varallaolon ja siihen käytetyn sidonnaisuuden mukaan 15 - 30 % yksinkertaisesta tuntipalkasta.
3. Mikäli työntekijä sopimuksen mukaan on velvollinen oleskelemaan asunnossaan, josta hänet voidaan tarvittaessa kutsua työhön, suoritetaan hänelle tuntia kohden korvaus, joka on 50 % hänen tuntipalkastaan.

4. Varallaolosta maksettava korvaus tulee maksaa rahana, ellei yhdessä sovita sen antamisesta vastaavana vapaana tai siirtämisestä työaika-pankkiin.

#### **14 § Tuntipalkkajakaja**

Laskettaessa tuntiperusteisia työaikakorvauksia saadaan yksinkertainen tuntipalkka jakamalla kuukausipalkka luvulla 163. Toimistotyössä yksinkertainen tuntipalkka saadaan jakamalla kuukausipalkka luvulla 153.

#### **15 § Työaikapankki**

Työaikapankki voidaan ottaa käyttöön työaikaluvun piiriin kuuluvien työntekijöiden osalta (työaikalain piiriin kuuluva henkilöstö). Työaikapankkia koskevat määräykset ovat luvussa 8.

## 3 LUKU VUOSILOMA

### 1 § Soveltamisala

1. Työntekijän vuosilomaetuudet määräytyvät voimassa olevan vuosilomalaian ja tämän sopimuksen mukaan, ellei jäljempänä olevista määräyksistä muuta johdu.
2. Tämän luvun määräyksiä sovelletaan hallinto- ja tukipalveluhenkilöstöön sekä sellaiseen opetushenkilöstöön, jonka työaika määräytyy opetushenkilöstön palkkausta ja työaikaa koskevan 6 luvun 17 § mukaan.
3. Muuten opetushenkilöstöön kuuluvalla työntekijällä on oikeus vuosilomaan, jos siitä on sovittu 7 luvun oppilaitoskohtaisissa määräyksissä. Tällöin oikeus vuosilomaan, lomakorvaukseen ja lomarahaan määräytyy oppilaitoskohtaisten määräysten mukaisesti.
4. Opetusvelvollisuustyöajassa olevan opetushenkilöstön laskennallinen vuosiloma ja lomapäiväkorvaus määräytyvät tämän luvun 11 ja 12 §:n mukaisesti.

Soveltamisohje:

Opetusvelvollisuustyöajassa oleva opetushenkilöstö ei kuulu vuosilomamääräysten tai vuosilomalain piiriin, vaan heidän työaikajärjestelmäänsä sisältyvät lomaa vastaavat keskeytysajat.

Vuosityöajassa olevien kansanopistojen, urheiluopistojen ja ammattikorkeakoulujen opetushenkilöstön oikeudesta vapaajaksoihin on erillinen määräys niitä koskevissa oppilaitoskohtaisissa määräyksissä.

5. Ellei oppilaitoskohtaisissa määräyksissä ole toisin sovittu, sovelletaan tämän luvun lomarahamääräyksiä myös opetushenkilöstöön lukuun ottamatta vuosityöajassa olevien kansanopistojen, urheiluopistojen tai ammattikorkeakoulujen opetushenkilöstöä ja sivutoimisia tuntiopettajia.

### 2 § Määritelmät

1. Lomanmääräytymisvuosi on 1.4. alkava ja 31.3. päättyvä ajanjakso.
2. Lomavuosi on se kalenterivuosi, jonka aikana lomanmääräytymisvuosi päättyy.
3. Lomakausi on 2.5. alkava ja 30.9. päättyvä ajanjakso.
4. Lomapäivä on arkipäivä. Arkipäiväksi ei tätä sopimusta sovellettaessa lueta lauantaita, sunnuntaita, kirkollisia juhlapäiviä, jouluaattoa, juhannusaattoa, itsenäisyyspäivää eikä vapunpäivää.

5. Kokonainen kalenteriviikko kuluttaa vuosilomaa viisi päivää. Arkipyhät eivät kuluta vuosilomapäiviä. Niissä vuosilomalain kohdissa, joissa käytetään 12,18 tai 24 arkipäivän käsitettä, tarkoitetaan tässä sopimuksessa vastaavasti 10, 15 tai 20 arkipäivää.
6. Täysi lomanmääräytymiskuukausi on vuosilomaan oikeuttava kalenterikuukausi.
7. Säästövapaa on lomavuoden lomapäivistä myöhemmin pidettäväksi siirretty loman osa.

### 3 § Vuosiloman pituus ja ansainta

1. Vuosiloman pituus määräytyy seuraavasti:

- a. Työntekijällä, jonka työsuhde on lomakautta edeltävän lomanmääräytymisvuoden loppuun mennessä keskeytymättä jatkunut alle vuoden, vuosilomapäivien lukumäärä on kultakin täydeltä lomanmääräytymiskuukaudelta seuraavan taulukon mukainen:

Täydet lomanmääräytymiskuukaudet	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Lomapäivien lukumäärä	2	4	5	7	9	10	12	14	15	17	19	20

- b. Työntekijällä, jonka työsuhde on lomakautta edeltävän lomanmääräytymisvuoden loppuun mennessä keskeytymättä jatkunut vähintään vuoden, vuosilomapäivien lukumäärä on kultakin täydeltä lomanmääräytymiskuukaudelta seuraavan taulukon mukainen:

Täydet lomanmääräytymiskuukaudet	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Lomapäivien lukumäärä	3	5	7	9	11	13	15	18	20	24	26	30

- c. Työntekijällä, jonka työsuhde on lomakautta edeltävän lomanmääräytymisvuoden loppuun mennessä keskeytymättä jatkunut vähintään vuoden ja jolla on kokemuslisiin oikeuttavaa palvelusaikaa maaliskuun loppuun mennessä vähintään 15 vuotta, vuosilomapäivien lukumäärä on kultakin täydeltä lomanmääräytymiskuukaudelta seuraavan taulukon mukainen:

Täydet lomanmääräytymiskuukaudet	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Lomapäivien lukumäärä	3	5	8	10	13	16	19	23	25	30	33	38



2. Työntekijän todellinen vuosiloma-ajan pituus on aina vähintään sama kuin mikä se olisi vuosilomalain mukaan.

Soveltamisohje:

Vuosilomapalkka ja lomakorvaus lasketaan kuitenkin aina tämän luvun taulukoiden sekä vuosilomapalkkaa ja lomakorvausta koskevien määräysten mukaan.

#### **4 § Täysi lomanmääräytymiskuukausi**

Täysi lomanmääräytymiskuukausi määräytyy vuosilomalain 6 §:n mukaisesti.

Soveltamisohje:

Opetushenkilöstön osalta työssäoloon rinnastetaan ne päivät, joilta työnantaja maksaa palkan lukuun ottamatta lauantaita ja sunnuntaita.

#### **5 § Vuosiloman antaminen**

1. Vuosiloma annetaan työnantajan määräämänä aikana.
2. Jos kalenteriviikon kaikki työpäivät ovat vuosilomapäiviä, loma-ajaksi määrätään koko kalenteriviikko maanantaista sunnuntaihin. Täydellä kalenteriviikolla kuluu viisi vuosilomapäivää. Arkipyhät eivät kuluta vuosilomapäiviä.
3. Kukin vuosilomapäivä kuluttaa viikon tai jakson säännöllistä työaikaa keskimääräisen päivittäisen tuntimäärän verran.
4. Osa-aikaisessa työsuhteessa työskentelevälle työntekijälle, joka työskentelee keskimäärin vähemmän kuin viisi päivää kalenteriviikossa, annetaan vuosiloma siten, että lomaan sisältyvien työpäivien ja vapaan osuus muodostuvat yhtä suuriksi.

#### **6 § Kuukausipalkkaisten vuosilomapalkka**

##### **Palkan määrä**

1. Työntekijälle maksetaan vuosiloman ajalta työsopimuksen mukainen normaali kuukausipalkka.

##### **Työaikakorvaukset**

2. Kuukausipalkkaisella työntekijällä, jonka työaikaan sisältyy säännöllisenä työaikana tehtävää sunnuntai-, iltai-, yö- tai lauantaityötä, on oikeus saada em. työaikakorvauksia vastaava lisäys vuosilomapalkkaan ja lomakorvaukseen. Hälytysraha ja varallaolokorvaus eivät ole työajalta maksettavaa korvausta eikä niitä huomioida vuosilomapalkkaa tai lomakorvausta laskettaessa.

Työaikakorvaukset otetaan huomioon siten, että varsinaisen kuukausipalkan perusteella laskettua vuosilomapalkkaa korotetaan sillä prosenttiluvulla, joka osoittaa kuinka monta prosenttia lomanmääräytymisvuoden aikana maksetut työaikakorvaukset ovat olleet samalta ajalta maksetuista varsinaisista säännöllisen työajan palkoista.

## **7 § Vuosilomapalkan laskeminen, kun työaika ja palkka muuttuvat lomanmääräytymisvuoden aikana**

Vuosilomapalkka lasketaan vuosilomalain 12 §:n mukaan silloin, kun työntekijän työsopimuksen mukainen työaika ja vastaavasti palkka ovat muuttuneet lomanmääräytymisvuoden aikana ja muutos on kestänyt yhteensä vähintään yhden kalenterikuukauden tai yhdessä tai useammassa osassa 30 kalenteripäivää.

Kuukausipalkkaisen työntekijän prosenttiperusteinen vuosilomapalkka lasketaan käyttäen seuraavia prosentteja:

- 3 §:n 1.a -kohdassa tarkoitetussa tapauksessa 9 prosenttia,
- 3 §:n 1.b -kohdassa tarkoitetussa tapauksessa 13 prosenttia; ja
- 3 §:n 1.c -kohdassa tarkoitetussa tapauksessa 16 prosenttia

Jos muutokset tapahtuvat vasta lomanmääräytymisvuoden päättymisen jälkeen ennen vuosiloman tai sen osan alkamista, vuosilomapalkka lasketaan lomanmääräytymisvuoden aikaisen työajan perusteella määräytyvän kuukausipalkan mukaan.

## **8 § Kuukausipalkkaisten vuosilomapalkan maksaminen**

Vuosilomapalkka maksetaan varsinaisena palkanmaksupäivänä.

## **9 § Lomakorvauksen määräytyminen**

Kuukausipalkkaisen työntekijän lomakorvaus vuosilomapäivää kohti on 1/21 kuukausipalkasta.

Kuukausipalkkaisen työntekijän vuosilomapalkan määräytyessä 7 §:n prosenttiperusteisen laskennan mukaan, lomakorvaus vuosilomapäivää kohti on vuosilomapalkan määrä jaettuna lomanmääräytymisvuonna ansaittujen lomapäivien lukumäärällä.

## **10 § Muun kuin kuukausipalkkaisen työntekijän vuosilomapalkka**

Muun kuin kuukausipalkalla työskentelevän henkilön vuosilomapalkka määräytyy **työehtosopimuksen 3 luvun 7 §:n mukaan**, ellei opetushenkilöstön osalta (ts. tuntiopettajat) ole oppilaitoskohtaisissa määräyksissä toisin sovittu.

## 11 § Opetushenkilöstön laskennallinen vuosiloma

1. Opetusvelvollisuustyöajassa olevalla opettajalla ja päätoimisella tuntiopettajalla ei ole oikeutta vuosilomaan. Sairausvakuutuslain etuuksien kohdentamiseksi on sovittu laskennallisesta vuosilomasta, joka alkaa 16.6. Laskennallisen vuosiloman pituus lasketaan kertomalla lomanmääräytymisvuoden täydet lomanmääräytymiskuukaudet 14 §:n 1 kohdassa olevalla prosenttilukua vastaavalla kokonaisluvulla. Saatu tulo jaetaan kahdella. Jos tulokseksi ei saada kokonaislukua, se pyöristetään lähimpään kokonaislukuun.
2. Laskennallisen vuosiloman päiviä ovat kaikki arkipäivät (ma-la, lukuun ottamatta juhannusaattoa).

## 12 § Määräaikaisen opetushenkilöstön lomapäiväkorvaus

Jos määräaikainen opettaja tai päätoiminen tuntiopettaja on ollut palvelussuhteessa lukuvuoden tai lukukauden koko työajan, maksetaan palvelussuhteen päättyessä lomapäiväkorvauksena kutakin täyttä lomanmääräytymiskuukautta kohden kahden päivän täysi palkka. Lomapäiväkorvausta vähentävät palvelussuhteeseen sisältyvät kesäkeskeytyspäivät.

Soveltamisohje:

Edellisen kohdan mukainen täysi palkka maksetaan työsuhteen päättymishetken mukaisena.

## 13 § Vuosiloman siirtäminen työkyvyttömyyden vuoksi

**Jos työntekijä on vuosilomansa tai säästövapaan alkaessa tai sen aikana sairauden, synnytyksen tai tapaturman johdosta työkyvytön, siirretään työkyvyttömyysajalle sijoittuvat vuosiloma- tai säästövapaapäivät myöhäisempään ajankohtaan, mikäli työntekijä pyytää siirtoa ilman aiheetonta viivytystä ja mikäli mahdollista ennen loman alkua. Työntekijällä on vastaava oikeus vuosiloman tai säästövapaan siirtämiseen myös, jos tiedetään, että työntekijä joutuu lomansa aikana sellaiseen sairaanhoitoon tai muuhun siihen rinnastettavaan hoitoon, jonka aikana hän on työkyvytön.**

Työntekijän on loman siirtoa pyytäessään esitettävä työkyvyttömyydestään lääkärintodistus tai muu työnantajan määrittelemä luotettava selvitys.

Jos työntekijä ei pyydä loman siirtämistä, oikeus sairausvakuutuslain mukaiseen päivärahaan ei siirry työnantajalle.

## 14 § Lomaraha

### Lomarahan määrä

1. Kuukausipalkkaisen työntekijän lomaraha on
  - 3 §:n 1.a -kohdassa tarkoitetussa tapauksessa 4 prosenttia,
  - 3 §:n 1.b -kohdassa tarkoitetussa tapauksessa 5 prosenttia ja
  - 3 §:n 1.c -kohdassa tarkoitetussa tapauksessa 6 prosenttia

lomarahan maksukuukautta edeltävän kuukauden kuukausipalkasta kerrottuna täysien lomanmääräytymiskuukausien lukumäärällä.

Jos kuukausipalkkaisen työntekijän vuosilomapalkka määräytyy vuosilomalain 10 §:n 4 momentin perusteella prosenttiperusteisesti, maksetaan lomaraha kuitenkin yllä olevien määräysten mukaisesti.

2. Muissa palkkausmuodoissa työntekijän lomaraha on 50 prosenttia vuosilomapalkasta.

### Lomarahan maksaminen

3. Lomaraha maksetaan heinäkuun palkan yhteydessä.
4. Lomaraha maksetaan myös työsuhteen päättyessä siten kuin palkan maksamisesta työsuhteen päättyessä on sovittu.
5. Työntekijällä, jonka työsuhde on kestänyt yhdenjaksoisesti vähemmän kuin neljä kuukautta, ei ole oikeutta lomarahaan. Lomarahaan ei ole oikeutta työntekijällä, joka jättää irtisanomisajan noudattamatta tai purkaa määräaikaisen työsuhteen.

## 15 § Säästövapaa

### Sopiminen

1. Säästövapaajärjestelmä määräytyy vuosilomalain 27 §:n ja seuraavien määräysten mukaan. Säästövapaan käyttäminen edellyttää työnantajan ja työntekijän välistä kirjallista sopimusta. Sopimuksessa tulee todeta säästettävien päivien enimmäislukumäärä sekä milloin säästövapaa viimeistään on pidettävä. Sopimus voidaan solmia kuitenkin enintään 5 vuodeksi.
2. Lomapäivien siirtämisestä säästövapaaksi on sovittava viimeistään silloin kun työntekijälle varataan tilaisuus esittää mielipiteensä lomansa ajan kohdasta.

### **Siirrettävät päivät**

3. Säästövapaaksi voidaan siirtää 15 päivää ylittävä osuus 3 §:n 1. kohdan mukaan määräytyvästä vuosilomasta
  - a. -kohdan osalta enintään 5 päivää
  - b. -kohdan osalta enintään 10 päivää ja
  - c. -kohdan osalta enintään 15 päivää.

### **Vapaan pitäminen**

4. Säästövapaat pidetään erikseen sovittavana ajankohtana. Jollei säästövapaan ajankohdasta voida sopia, on työntekijän ilmoitettava säästövapaan pitämisestä viimeistään neljä kuukautta ennen sen alkamispäivää. Säästövapaa annetaan täysinä päivinä, ellei muuta sovita.
5. Säästövapaa voidaan kokonaan tai osittain sopia yhdistettäväksi työaikapankkivapaaseen.

### **Pitämättä jääneet säästövapaat**

6. Työsuhteen päättyessä on korvaus pitämättä jääneestä säästövapaasta maksettava lomakorvausta koskevien määräysten mukaisesti.

### **Työkyvyttömyys säästövapaan alkaessa ja aikana**

7. Työntekijällä on oikeus siirtää säästövapaa työkyvyttömyyden vuoksi tämän luvun 13 §:n mukaisesti.

## 4 LUKU POISSAOLOT

### 1 § Sairauspoissaolot

#### Palkanmaksun edellytykset

1. Sairausajan palkka maksetaan työntekijän ollessa sairauden tai tapaturman vuoksi työkyvyttö, mikäli työntekijä ei ole aiheuttanut työkyvyttömyyttä tahallisesti tai törkeällä tuottamuksella.

#### Työntekijän ilmoitusvelvollisuus

2. Työntekijän on viipymättä ilmoitettava työnantajalle työkyvyttömyydestä ja sen arvioidusta kestosta.
3. Työntekijän on pyydettyäessä esitettävä työkyvyttömyydestään lääkärintodistus tai muu työnantajan hyväksymä selvitys. Mikäli työntekijä käyttää työnantajan nimeämää lääkäriä, suorittaa työnantaja lääkärintodistuksen hankkimisesta aiheutuvat kustannukset. **Ensisijaisesti on käytettävä työterveyshuollon lääkäriä.**

#### Soveltamisohje:

**Työnantaja voi hyväksyä poissaoloajan palkanmaksun perusteeksi myös työntekijän oman ilmoituksen. Työnantaja määrittelee ajanjakson pituuden, jonka osalta näin menetellään. Työnantajalla on kuitenkin aina oikeus vaatia jokaisesta poissaolosta lääkärintodistus.**

#### Sairausajan palkallisen jakson pituus

4. Sairausajan palkka maksetaan kunkin työkyvyttömyystapauksen yhteydessä seuraavasti:

Työsuhteen yhdenjaksoinen kesto	Sairausajan palkan kesto
alle kuukausi	enintään sairausvakuutuslain tarkoittamalta karenssiajalta
vähintään 1 kuukausi, ei kuitenkaan 3 vuotta	enintään 28 kalenteripäivältä (4 viikkoa)
vähintään 3 vuotta, ei kuitenkaan 5 vuotta	enintään 35 kalenteripäivältä (5 viikkoa)
vähintään 5 vuotta, ei kuitenkaan 10 vuotta	enintään 42 kalenteripäivältä (6 viikkoa)
vähintään 10 vuotta	enintään 56 kalenteripäivältä (8 viikkoa)

Milloin poissaolon syy on työntekijän työtehtävissä sattunut työtapaturma, työntekijää työtehtävissä kohdannut väkivalta tai ammattitauti, maksetaan sairausajan palkkaa 84 kalenteripäivältä (12 viikkoa).

## Sairausajan palkanlisä

5. Kuukausipalkkaisella työntekijällä, jonka työaikaan sisältyy säännöllisenä työaikana tehtävää sunnuntai-, ilta-, yö- tai lauantaityötä, on oikeus saada vastaava lisäys sairausajan palkkaan. Sairausajan palkkaa korotetaan samalla prosenttiluvulla kuin edellä mainitut työaikalisät ovat olleet edellisen palkanmaksukauden palkasta.

## Sairauden uusiutuminen

6. Jos työntekijä sairastuu uudelleen samaan sairauteen 30 päivän kuluessa työhön palaamisestaan, lasketaan aika, jolta työnantaja on velvollinen suorittamaan sairausajan palkkaa, ikään kuin kysymyksessä olisi yksi sairastumisajanjakso. Sairausajan palkka maksetaan kuitenkin saman sairauden näin uusiutuessa vähintään sairausvakuutuslain tarkoittamalta karenssiajalta.

## Päiväraha

7. Oikeus sairausvakuutuslain mukaiseen päivärahaan siirtyy sairausajalta työnantajalle siltä osin kuin tämä päivärahan määrä ei ylitä työntekijän samalta ajalta saamaa palkkaa.
8. Sellaisen opetushenkilöstön osalta, jolla ei ole oikeutta vuosilomaan, oikeus sairausvakuutuslain mukaiseen päivärahaan ei siirry työnantajalle 16.6. alkavan laskennallisen vuosiloman ajalta, eikä sellaisen opetushenkilöstön osalta, joihin sovelletaan 7 luvun ammattikorkeakoulua, urheiluopistoa tai vuosityöajassa olevia kansanopistoja koskevaa liitettä, kesävapaaajakson alusta 30 ensimmäiseltä arkipäivältä.

Muuna aikana, kun opetustyö on lomien johdosta keskeytynyt oppilaitoksessa, päiväraha tai muu 10. kohdassa tarkoitettu korvaus suoritetaan työnantajalle, kun työntekijä on ollut oikeutettu päivärahaan tai muuhun korvaukseen, mutta ei ole hakenut työkyvyttömyyden johdosta vapaata.

9. Jos sairausvakuutuslain tarkoittamaa päivärahaa ei työntekijästä itseltään johtuvasta syystä makseta, tai jos se maksetaan vähäisempänä kuin mihin hänellä sairausvakuutuslain 11 luvun 1 §:n - 4 §:n nojalla olisi oikeus, on työnantajalla oikeus vähentää sairausajan palkasta se osa, joka työntekijän menettelyn johdosta on jäänyt kokonaan tai osittain päivärahana suorittamatta.
10. Mikäli työntekijä saa työkyvyttömyyden takia muuta päivärahaa tai siihen verrattavaa korvausta lain tai työnantajan kustantaman vakuutuksen perusteella, siirtyy oikeus korvaukseen tai päivärahaan sairausajalta työnantajalle siltä osin kuin tämä päivärahan määrä ei ylitä työntekijän samalta ajalta saamaa palkkaa.

Jos sairausajan palkka on maksettu ennen kuin jokin edellä mainituista korvauksista on suoritettu, työnantajalla on oikeus saada korvaus tai peria sen määrä takaisin työntekijältä siltä osin kuin korvaus ei ylitä samalta ajalta maksettua palkkaa.

### **Karanteeni ja päihdeongelmaisen laitoshoido**

11. Työntekijälle, joka on tartuntatautilain 16 §:n 2 momentin mukaan (ns. karanteenitapauksissa) määrätty olemaan poissa työstään, maksetaan poissaolon ajalta sairausajan palkkaa.
12. Sairausajan palkkaa maksetaan myös silloin, kun päihdeongelmainen työntekijä on hakeutunut vapaaehtoisesti laitoshoidon sovittuaan tällaisesta hoidosta työnantajansa kanssa.

### **2 § Lääkärintarkastukset**

#### **Palkanmaksun edellytykset**

1. Määräysten soveltamisen edellytyksenä on, että tarkastukset ja tutkimukset on järjestetty työajan tarpeetonta menetystä välttämällä, ettei tarkastuksia ole voitu hoitaa työajan ulkopuolella ja että niistä on ilmoitettu etukäteen työnantajalle.

Palkkaa ei vähennetä seuraavissa tapauksissa:

- a. Sairauden toteaminen  
Työntekijän käydessä sairauden toteamiseksi välttämättömässä lääkärintarkastuksessa ja tarkastukseen liittyvässä lääkärin määräämässä laboratorio- ja röntgentutkimuksessa. Tämä koskee myös lääkärintutkimuksesta aiheutuvaan työkyvyttömyyttä sekä sairausoiden vuoksi tapahtuvaa tarkkailua tai tutkimusta sairaalassa.
- b. Sairauden jatkohoito  
Työntekijän käydessä aikaisemmin todetun sairauden johdosta lääkärintarkastuksessa silloin, kun
  - sairaus jatkuu ja työntekijän on tarpeen hakeutua lääkärintarkastukseen
  - krooninen sairaus edellyttää ao. erikoisalan lääkärin suorittamaa tarkastusta hoidon määrittämiseksi
  - kyseessä on muun aikaisemmin todetun sairauden hoidon määrittämiseksi tarpeellinen lääkärintarkastus, jos vastaanottoaika ei ole saatavissa työajan ulkopuolella
  - kyseessä on syöpäsairauden edellyttämän hoitotoimenpiteen aiheuttama työkyvyttömyys.
- c. Äkillinen hammassairaus  
Äkillisen hammassairaudesta hoitotoimenpiteiden ajalta, jos hammassairaus aiheuttaa työntekijän työkyvyttömyyden, joka vaatii sa-



mana päivänä tai saman työvuoron aikana annettavaa hoitoa. Edellytyksenä on, että työkyvyttömyys ja hoidon kiireellisyys osoitetaan hammaslääkärin antamalla todistuksella.

- d. Synnytystä edeltävät tutkimukset  
Raskaana olevan työntekijän käydessä synnytystä edeltävissä lääketieteellisissä tutkimuksissa, mikäli työntekijä ei ole saanut vastaanottoaikaa työajan ulkopuolella.
- e. Lakisääteiset tarkastukset ja työterveyshuollon tutkimukset  
Työntekijän osallistuessa lakisääteiseen, työterveyshuollon toimitasuunnitelmassa hyväksytyyn tai työnantajan edellyttämään terveystarkastukseen tai näihin liittyviin jälkitarkastuksiin. Tällöin palkkaa ei vähennetä myöskään matkojen ajalta. Lisäksi työnantaja suorittaa korvauksen välttämättömistä matkakustannuksista. Mikäli tutkimukset tai jälkitarkastus tehdään muulla paikkakunnalla, maksaa työnantaja myös päivärahan.

### 3 § Perhevapaat

1. Työntekijän äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaat sekä hoitovapaa määräytyvät työsopimuslain ja sairausvakuutuslain perusteella.

Pöytäkirjamerkintä:

Opetusvelvollisuustyöajassa olevan opettajan osittainen hoitovapaa toteutetaan siten kuin työnantaja ja opettaja siitä sopivat. Jos sopimukseen ei päästä, opettajan opetustuntimääräksi vahvistetaan 4/5 hänen opetusvelvollisuudestaan.

Kokonaistyöajassa olevalle opettajalle osittainen hoitovapaa myönnetään samassa suhteessa opetustunneista ja muusta työajasta kuin mitä mainitut työajan osat ovat viikoittaisesta kokonaistyöajasta.

### Äitiysvapaan ja isyysvapaan palkallisuus ja päiväraha

2. Työntekijän maksetaan äitiysvapaan alusta lukien täysi palkka 72 arkipäivän pituiselta ajanjaksolta.

**Adoptiovanhemmalle maksetaan adoptiovanhemman vanhempainrahakauden alusta enintään 72 päivän ajalta palkka edellä 1 kohdassa mainittujen perusteiden mukaisesti. Jos adoptiovanhemmat jakavat sanotun vanhempainrahakauden, maksetaan tässä tarkoitettu palkka vain toiselle heistä kerrallaan ja yhteensä enintään 72 arkipäivän ajalta vanhempainrahakauden alusta lukien. Palkan maksaminen edellyttää, että työntekijällä on oikeus vanhempainrahaan ja että työntekijä noudattaa sen nostamista koskevia säännöksiä.**

Mikäli ennen äitiysvapaata alkanut palkaton poissaolo jatkuu äitiysvapaan aikana, ei työnantajalla ole tältä ajalta palkanmaksuvelvollisuutta. Tämä ei koske raskauteen liittyvää palkatonta poissaoloa.

3. Työntekijälle maksetaan isyysvapaan alusta lukien täysi palkka 6 arkipäivän pituiselta ajanjaksolta.
4. Siltä ajalta, jolta työnantaja maksaa äitiys- tai isyysvapaan palkkaa **tai adoptiovanhemmalle palkkaa adoptiovanhemman vanhempainraha-kauden aikana**, suoritetaan äitiys- tai isyysraha **tai vanhempainraha** sairausvakuutuslain 7 luvun 4 §:n perusteella työnantajalle lukuun ottamatta vuosiloma-aikaa.
5. Sellaisen opetushenkilöstön osalta, jolla ei ole oikeutta vuosilomaan, oikeus sairausvakuutuslain mukaiseen päivärahaan ei siirry työnantajalle 16.6. alkavan laskennallisen vuosiloman ajalta, eikä sellaisen opetushenkilöstön osalta, joihin sovelletaan 7 luvun ammattikorkeakouluja, urheiluoopistoja tai vuoosityöajassa olevia kansanopistoja koskevia määräyksiä, kesävapaaajakson alusta 30 ensimmäiseltä arkipäivältä.

Muuna aikana, kun opetustyö on lomien johdosta keskeytynyt oppilaitoksessa, äitiys-, isyys- tai vanhempainraha suoritetaan työnantajalle, kun työntekijä on ollut oikeutettu äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaan mutta ei ole hakenut vapaata.

6. Jos äitiys- tai isyysrahaa **tai adoptiovanhemman vanhempainrahaa** ei makseta työntekijän laiminlyönnin johdosta, vähennetään palkasta menetettyä äitiys- tai isyysrahaa **tai vanhempainrahaa** vastaava osa.

### Poissaoloajan vaikutus työsuhte-etuuksiin

7. Työntekijän ollessa poissa työstä pidempään kuin lakisääteisen äitiys-, isyys- tai vanhempainvapaan ajan, ei tällaista poissaoloaikaa oteta huomioon työssäoloajan veroisena määriteltäessä työsuhteen kesto aikaan sidottuja etuuksia, ellei muuta ole laissa säädetty tai erikseen sovittu.

### Tilapäinen hoitovapaa

8. Alle 10-vuotiaan tai vammaisen lapsen sairastuessa äkillisesti, on lapsen huoltajalla tai lapsesta elatusvastuussa olevalla vanhemmalla oikeus saada palkkaa enintään 3 työpäivältä sairausajan palkkaa koskevien määräysten mukaisesti. Palkka maksetaan sellaisen lyhyen poissaolon ajalta, joka on välttämätön lapsen hoidon järjestämiseksi tai lapsen hoitamiseksi.

#### Soveltamisohje:

Muulle kuin yksinhuoltajalle palkkaa maksetaan, jos toisella huoltajista ei ole ansiotyönsä, työaikansa tai muun pakottavan esteen johdosta mahdollisuutta järjestää hoitoa tai itse hoitaa lasta.

Poissaolosta on annettava tämän työehtosopimuksen sairausajan palkan maksamista koskevien määräysten mukainen selvitys. Tarvittaessa on esitettävä selvitys toisen huoltajan esteestä hoitaa lasta.

Työntekijän, joka edellä mainitun syyn takia on estynyt olemasta työssä, on velvollinen viipymättä ilmoittamaan tästä työnantajalle, sekä mikäli mahdollista siitä, milloin esteen arvioidaan päättyvän.

Mikäli työntekijän on välttämätöntä lapsen hoitamiseksi olla pois työstä yli 3 työpäivän ajan, järjestetään hänelle mahdollisuus palkattomaan poissaoloon. Tällaisen poissaolon takia ei työntekijän vuosilomaetuja vähennetä.

Elatusvastuussa olevana vanhempana tarkoitetaan lapsen biologista vanhempaa, jonka luona lapsi ei asu tai joka ei ole lapsen huoltaja.

### **Vaikeasti sairas lapsi**

9. Työntekijällä, joka on oikeutettu sairausvakuutuslain 10 luvun mukaiseen vaikeasti sairaan lapsen hoitoa ja kuntoutusta varten myönnettävään erityishoitorahaan, on oikeus olla poissa työstä osallistuakseen ko. päätöksen mukaiseen lapsen hoitoon, kuntoutukseen tai hoidon opastukseen sovittuaan poissaolosta etukäteen työnantajan kanssa. Poissaolo on palkatonta.

### **Poissaolo pakottavista perhesyistä**

10. Jos perheessä sattuu äkillinen sairaustapaus, työntekijälle järjestetään mahdollisuus lyhyeen tilapäiseen palkattomaan poissaoloon. Tällaisen poissaolon takia vuosilomaetuja ei vähennetä.

## **4 § Muut poissaolot**

### **Lähiomaisen kuolema ja hautajaiset**

1. Lähiomaisen kuoleman tai hautajaisten johdosta järjestetään työntekijälle mahdollisuus lyhyeen enintään yhden päivän poissaoloon. Tällaisen poissaolon takia ei työntekijän vuosilomaetuja eikä ansiota vähennetä.

Soveltamisohje:

Lähiomaisella tarkoitetaan tässä yhteydessä lähinnä vanhempia, iso- ja appivanhempia, lapsia, puolisoa, avopuolisoa sekä veljiä ja sisaria.

Appivanhemmilla tarkoitetaan myös avopuolison vanhempia, jos avopuolisoihin sovelletaan lakia avopuolisoiden yhteistalouden purkamisesta.

## **Vihkiminen, parisuhteen rekisteröiminen ja merkkipäivä**

2. Työntekijä saa palkallisen vapaapäivän omia vihkiäisiään ja parisuhteen rekisteröimistä varten, mikäli vihkimis- tai rekisteröimispäivä on hänen työpäivänsä.
3. Työntekijä saa palkallisen vapaapäivän 50- ja 60-vuotispäivinänsä, jos merkkipäivä sattuu hänen työpäiväkseen.

## **Maanpuolustus**

4. Ansiota ei vähennetä asevelvollisen työntekijän osallistuessa asevelvollisten kutsuntatilaisuuteen.
5. Jos työntekijä osallistuu reservin kertausharjoituksiin tai siviilipalveluksen täydennyspalvelukseen, maksetaan hänelle palkan ja reserviläispalkan erotus osallistumispäiviltä, mikäli ne olisivat olleet työpäiviä. Vapaapäiviltä vähennystä ei suoriteta.
6. Vapaaehtoiseen asepalvelukseen astuvalle naispuoliselle työntekijälle annetaan palkatonta vapaata asepalvelun ajaksi. Tältä ajalta ei kerry työsuhteeseen perustuvia etuuksia.

## **Yhteiskunnallinen ja ammattiyhdistystoiminta**

7. Kunnanvaltuuston tai -hallituksen, valtiollisia tai kunnallisia vaaleja varten lain mukaan asetetun vaalilautakunnan tai -toimikunnan jäsenenä olevalle työntekijälle maksetaan palkan ja kunnan maksaman ansionmenetyksen korvauksen erotus, mikäli edellä mainittujen elinten kokous pidetään hänen työaikanaan. Erotus maksetaan, kun työntekijä on esittänyt selvityksen kunnan suorittamasta ansionmenetyksen korvauksesta. Kokoukseen osallistuminen ei vähennä vuosilomaetuja.
8. Työntekijälle järjestetään mahdollisuus osallistua työehtosopimuksen alilekirjoittajajärjestön sekä keskusjärjestön päättävien elinten kokouksiin. Tällainen poissaolo ei aiheuta ansion alenemista.

## **Poissaolosta sopiminen**

9. Tämän pykälän mukaisesta poissaolosta työntekijän on sovittava työnantajan kanssa.

## 5 LUKU HALLINTO- JA TUKIPALVELUHENKILÖSTÖN PALKKAUS

### 1 § Soveltamisala

Tätä lukua sovelletaan hallinto- ja tukipalveluhenkilöstön työsuhteissa.

### 2 § Palkkamääräykset

#### Palkan määräytyminen

1. Työntekijän palkka määräytyy kuukausipalkkana tehtävien vaativuuden ja henkilökohtaisten tekijöiden perusteella siten kuin tässä luvussa on sovit-  
tu.
2. Työntekijän tehtävien vaativuuteen perustuva palkka sekä mahdollinen huomioon otettava kokemus tulee määritellä työsuhteen alkaessa.

#### Oppisopimussuhteessa olevan palkka

3. Oppisopimussuhteessa olevan osalta tehtävän vaativuuteen perustuva palkka määräytyy vaativuusryhmittelyn mukaisesti kuitenkin ottaen huomioon oppisopimussuhteessa olevan työntekijän osaaminen ja ohjaus-  
tarve sekä tehtävän sisältö ja vastuu.

#### Harjoittelijan palkka ja koululaispalkka

4. **Työehtosopimuksen taloudellisia etuja koskevista määräyksistä voidaan sopia toisin, jos harjoittelijan kanssa tehdään työsopimus tutkintoon sisältyvän pakollisen harjoittelun ajaksi.**
5. **Muussa opintoihin liittyvässä työharjoittelussa vähimmäispalkka on 75 % kyseessä olevan vaativuusryhmän alimmasta palkkaluvusta.**
6. Vailla alan ammattitaitoa tai pätevyyttä olevalle harjoittelijalle maksetaan vähintään 80 % asianomaisen vaativuusryhmän alimmasta palkkaluvusta, kuitenkin enintään 2 kuukauden ajalta.
7. Peruskoulun, lukion tai ammatillisen oppilaitoksen oppilaan, **jolta puuttuu alan ammattitaito tai pätevyys**, palkka on loma-aikana (1.6. – 15.8.) vähintään **65 %** asianomaisen vaativuusryhmän alimmasta palkkaluvusta. Tätä palkkaa voidaan **maksaa** enintään 2,5 kuukautta saman työntekijän osalta.

### 3 § Tehtävän vaativuuteen perustuva palkka ja tehtäväkohtainen palkanosa

#### Tehtävän vaativuuteen perustuva palkka

1. Tehtävän vaativuuteen perustuva palkka määräytyy 16 §:n mukaisen vaativuusryhmittelyn perusteella, 15 §:n mukaisesti kullekin vaativuus-

ryhmälle sovitun palkkaluvun ja tehtävästä mahdollisesti maksettavan tehtäväkohtaisen palkanosan perusteella.

### **Tehtäväkohtainen palkanosa**

2. Tehtäväkohtaista palkanosaa maksetaan samassa vaativuusryhmässä olevien tehtävien keskinäisen vaativuuden, tehtävien monipuolisuuden ja niiden vaatiman erityisen osaamisen sekä mahdollisten korkeampaan vaativuusryhmään kuuluvien osatehtävien perusteella.
3. Edellä sanotuilla perusteilla maksettavan tehtäväkohtaisen palkanosan suuruus määräytyy prosentteina vaativuusryhmän palkkaluvusta.

### **Vaativuusryhmän ja tehtäväkohtaisen palkanosan määrittäminen**

4. Työntekijän tehtävien vaativuusryhmä ja perusteet mahdolliselle tehtäväkohtaiselle palkanosalle selvitetään työnantajan ja työntekijöitä edustavan luottamusmiehen tai sellaisen puuttuessa henkilöstön edustajan toimesta.

### **Vaativuusryhmän uudelleenarviointi**

5. Tehtävien vaativuuden ja tehtävien vaativuusryhmän muuttuessa vaativuusryhmä ja tehtäväkohtainen palkanosa arvioidaan uudelleen. Joka tapauksessa em. arvio suoritetaan säännöllisesti kuitenkin vähintään kerran vuodessa. Tehtävien vaativuuden kasvaessa ei kuitenkaan henkilökohtaista palkkaa alenneta.
6. Aloitteen työntekijän tehtävien vaativuusryhmän ja tehtäväkohtaisen palkanosan tarkistamisesta voi tehdä esimies, työntekijä itse tai häntä edustava luottamusmies työntekijän pyynnöstä.

## **4 § Kokemuslisä**

### **Kokemuslisän suuruus**

1. Työntekijälle maksetaan kokemuslisää, joka lasketaan vaativuusryhmän mukaisesta palkkaluvusta lisättynä mahdollisella tehtäväkohtaisella palkanosalla. Kokemuslisän suuruus määräytyy seuraavasti:

kokemusaika	kokemuslisä
2 vuotta	4 %
5 vuotta	8 %
8 vuotta	12 %
11 vuotta	16 % (maksimikertymä on 16 %)

### **Kokemuslisään oikeuttava aika**

2. Kokemuslisään oikeuttavaksi ajaksi luetaan saman työnantajan palveluksessa samalla tehtäväalueella (esim. taloushallinto, ruokahuolto, kiinteis-

tönhuolto) työskennelty aika kokonaisuudessaan. Mikäli työtehtävien vaatavuustaso muuttuu olennaisesti (yli yhden vaatavuustason samalla tehtäväalueella) tai työntekijä siirtyy tehtäväalueelta toiselle (esim. kiinteistönhuollosta taloushallintoon tai vast.) voidaan aikaisempi kokemus arvioida uudelleen.

Toisen työnantajan palveluksessa työskennelty aika otetaan huomioon edellyttäen, että kokemuksesta on olennaista hyötyä työtehtävissä.

Kokemuslisään oikeuttavaksi hyväksytään myös poissaoloaika, jolta työntekijälle on maksettu palkkaa tai sairausvakuutuslain mukaista päivä-, äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa.

Opintovapaalain mukaisesta opintovapaasta hyväksytään kokemuslisään enintään 30 kalenteripäivää lomanmääräytymisvuoden ajalta.

## **5 § Henkilökohtainen palkanosa**

1. Työntekijälle voidaan maksaa henkilökohtaista palkanosaa, jonka perusteena ovat työntekijän henkilökohtainen osaaminen, työtulokset ja yhteistyökyky. Henkilökohtaisen palkanosan perusteiden tulee olla oikeudelmukaisia ja kannustavia ja työntekijän pitää pystyä itse vaikuttamaan työsuorituksellaan henkilökohtaisen palkanosan perusteena olevaan tekijään.

Soveltamisohje:

Henkilökohtaisen palkanosan perusteena olevia tekijöitä voivat olla mm. työn laatu, huolellisuus, tuloksellisuus ja aikaansaavuus, innovatiivisuus, aloitteellinen itsenäinen työskentely, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot, kehittymiskyky- ja halu sekä joustavuus.

2. Henkilökohtaisen palkanosan käytön periaatteet neuvotellaan vuosittain luottamusmiehen kanssa ja sen perusteet selvitetään henkilöstölle työnantajan normaalien henkilöstökäytäntöjen mukaisesti. Neuvotteluissa tulee tarkastella myös palkanosan toteutumista. Henkilökohtaisen palkanosan maksamisesta päättää työnantaja. Sille ei ole määrätty ala- tai ylärajaa.
3. Henkilökohtainen palkanosa myönnetään toistaiseksi tai määräajaksi kuitenkin enintään siksi aikaa, kun työntekijä hoitaa samaa tehtävää. Tehtävien vaatavuuden muuttuessa palkanosa arvioidaan uudelleen. Muutoin toistaiseksi myönnetty henkilökohtainen palkanosa säilyy, jos myöntämisperusteet eivät ole poistuneet.

## **6 § Sopimuspalkka**

1. Työntekijälle voidaan sopia maksettavaksi sopimuspalkkaa (kokonaispalkka), joka voi sisältää tässä hallinto- ja tukipalveluhenkilöstön palkkausta koskevassa luvussa määritellyt lisät ja palkanosat.

2. Lisäksi työntekijälle voi erilaisten järjestelmämuutosten johdosta syntyä työehtosopimuksen mukaisen palkan ylittävää palkkaa (esim. ns. takuu-palkka), jota käsitellään kuten em. sopimuspalkkaa.

## **7 § Koulutuslisä**

Tehtävien hoidossa lisäeduksi luettavasta koulutuksesta maksetaan koulutuslisää. Lisän suuruus on enintään 15 % laskettuna vaativuusryhmän palkkaluvusta. Tehtävien vaativuuden muuttuessa lisä arvioidaan uudelleen. Ensisijaisesti koulutuslisää maksetaan tehtäviin liittyvästä ammatillisesta tutkinnosta tai lisäkoulutuksesta, josta on sovittu työnantajan kanssa. Tutkinnon tai koulutuksen vaikutus työntekijän palkkaan on sovittava ennen koulutuksen aloittamista.

## **8 § Tehtävien vaativuuden muuttuminen**

Työntekijän tehtävien vaativuuden muuttuessa tarkistetaan tehtävien vaativuusryhmä. Aloitteen ryhmittelyyn tarkistamiselle voi tehdä työntekijä itse, häntä edustava luottamusmies tai työntekijän esimies.

## **9 § Olosuhdelisä**

Erityisenä tehtävään perustuvana lisänä voidaan maksaa erittäin raskaasta, likaisesta tai vaikeissa olosuhteissa tehdystä työstä tuntikohtaista lisää, jonka suuruus on enintään 35 % työntekijän tuntipalkasta. Lisän perusteena olevien tehtävien toistuessa säännöllisesti voidaan lisä sopia maksettavaksi kiinteänä kuukausikohtaisena euromääräisenä lisänä.

## **10 § Sijaisuus ja lisätehtävät**

1. Korkeampipalkkaista tehtävää sijaisena hoitavalle maksetaan palkkauksen erotus sijaisuusajalta.
2. Jos tehtävien hoito johtuu vuosilomista, ei korvausta makseta.
3. Mikäli työntekijän kanssa sovitaan muusta hänen työnsopimukseensa kuuluvasta lisätehtävästä, sovitaan samalla siitä maksettavasta lisäkorvauksesta.

Soveltamisohje:

Tämän sopimuskohtan lisätehtävät ovat pääasiallisesti luonteeltaan määräaikaaisia, tai ne eivät säännöllisesti kuulu työntekijän varsinaisiin työtehtäviin. Edellytyksenä on, että lisätehtäviä ei ole otettu huomioon tehtävän vaativuutta arvioitaessa.

Tässä kohdassa mainittuja tehtäviä voivat olla esim. oman työn ohella tapahtuva lisätehtävien hoitaminen, uusien työntekijöiden työhön perehdyttäminen, työssäoppijoiden, oppisopimuskoulutuksessa olevien sekä näyttötutkintoon liittyvään koulutukseen ja



eri oppilaitosten työharjoitteluun osallistuvien ohjaaminen sekä alkoholitarjoilu tai pitopalvelutoiminta.

## 11 § Kielilisiä

1. Kaksikielisessä kunnassa voidaan työntekijälle, jonka työtehtävät edellyttävät molempien kotimaisten kielten hallintaa ja jolla on hyvä kielitaito siinä kotimaisessa kielessä, joka ei ole hänen äidinkieltensä, suorittaa kielilisinä

19,37 euroa (1.2.2016 lukien)  
kuukaudessa hyvästä suullisesta taidosta ja

24,85 euroa (1.2.2016 lukien)  
kuukaudessa hyvästä suullisesta ja kirjallisesta taidosta.

2. Työntekijälle, joka täydellisesti hallitsee molemmat kotimaiset kielet, voidaan kielilisinä suorittaa kuukaudessa

38,69 euroa (1.2.2016 lukien)

## 12 § Kielitaitolisä

1. Kielitaitolisää suoritetaan, jos asianomaiselle työntekijälle kuuluvien tehtävien hoitamisessa on huomattavaa etua muun kuin äidinkielen taidosta. Kielitaitolisää ei kuitenkaan suoriteta, jos tehtävä nimenomaisesti edellyttää vieraan kielen taitoa.
2. Lisää maksetaan kielitutkinnon tasosta riippuen (L yleisestä kielitutkinnosta 964/2004 ja asetus 1163/2004) 1.2.2016 lukien seuraavasti:

Tutkinnon taso	Lisä / kk
perustaso	19,37 €
keskitaso	38,69 €
ylin taso	75,26 €

## 13 § Luottamusmieskorvaus

1. Luottamusmiehenä toimivalle maksetaan luottamusmieskorvausta **1.3.2018** alkaen seuraavasti:

Edustettavia	Palkkio/kk
-19	<b>64,76 €</b>
20-59	<b>81,47 €</b>
60-159	<b>95,05 €</b>
160-	<b>106,54 €</b>

Edustettavien lukumäärä todetaan lukuvuosittain.

2. Jos varaluottamusmies työnantajalle tehdyn ilmoituksen nojalla luottamusmiehen estyneenä ollessa hoitaa luottamusmiestehtävää pääosan kalenterikuukaudesta, maksetaan korvaus kyseisen kuukauden ajalta varaluottamusmiehelle.

#### 14 § Työsuojeluvaltuutetun palkkio

Työsuojeluvaltuutetulle maksetaan työsuojeluvaltuutetun palkkiota **1.3.2018** alkaen seuraavasti:

Edustettavia	Palkkio/kk
10–100	<b>34,47 €</b>
101–200	<b>44,91 €</b>
201–	<b>61,62 €</b>

Työsuojeluvaltuutetulle maksetaan hänen työaikansa ulkopuolella (esim. kokoukset ja tarkastukset) tehdystä työstä säännöllisen työajan palkka.

#### 15 § Hallinto- ja tukipalveluhenkilöstö - palkat

##### Vaativuusryhmien palkkaluvut 1.5.2018

Vaativuusryhmä	1	2	3	4	5	6
euroa/kk	1 596,34	1 726,97	1 864,23	2 023,46	2 182,73	2 372,06

##### Vaativuusryhmien palkkaluvut 1.5.2019 (korjattu vaati 1 palkka 2.7.2018)

Vaativuusryhmä	1	2	3	4	5	6
euroa/kk	1 613,9	1 745,97	1 884,74	2 045,72	2 206,74	2 398,15

**16 § Hallinto- ja tukipalveluhenkilöstön palkkausjärjestelmän  
vaativuusryhmittely**

Vaativuusryhmä	Yleiskuvaus	Itsenäisyys – har- kinta – vastuu	Koulutus – kokemus
1	Avustava tehtävä. Tehtäväratkaisut toistuvat samankal- taisena.	Tehtävät suoritetaan selvien työohjeiden ja rutiinien mukaisesti.	Tarvittavat tiedot ja tai- dot saadaan työssä saa- tavalla opastuksella tai työpaikkaharjoittelulla.
	Soveltamisohje: Työntekijällä on aina olemassa lähiesimies tai muu sovittu vastuuhenkilö, joka antaa tarvittaessa yksityiskohtaistakin oh- jausta ja valvoo työn suorittamista tai lopputulosta.		
2	Ammattiosaamista edellyttävä tehtävä. Tehtäväratkaisut tehdään kokemuk- sen pohjalta.	Tehtävät suoritetaan yleisohjeiden mukai- sesti.	Tarvittavat tiedot ja tai- dot saadaan työkoke- muksella tai ammatilli- sella koulutuksella.
	Soveltamisohje: Työntekijä toimii annettujen yleisohjeiden mukaisesti. Työntekijä tietää työtehtävänsä ja pystyy toimimaan melko itsenäisesti. Lähiesimies tai muu vastuuhenkilö huolehtii työntekijän riittävästä ohjeis- tamisesta päivittäisessä työssä ja ratkaisee toimintatavat muuttuneissa olosuhteissa tai poikkeavissa tilanteissa. Esimies tai muu vastuuhenkilö ei ole välttämättä samassa yksikössä tai työvuorossa.		
3	Vaativaa ammatti- osaamista edellyttä- vät tehtävät. Tehtä- väratkaisut edellyttä- vät valintoja menet- telytavoissa.	Tehtävät suoritetaan yleisohjeita soveltaen pääasiassa itsenäises- ti.	Tarvittavat tiedot ja tai- dot saadaan ammatilli- sella koulutuksella tai vankalla työkokemuksel- la.
	Soveltamisohje: Työntekijällä on vastuuta tehtävän tai työn kokonaisuus- desta ja lopputuloksesta. Työn lopputulos on määritelty, mutta työn suo- rittamistapa voi vaihdella. Esimerkiksi se, miten ja missä järjestyksessä työtehtävät suoritetaan, on työntekijän itsensä päätettävissä ja perustuu hänen ammattitaitoonsa. Työntekijä havaitsee itsenäisesti mahdollisen ongelman ja osaa ratkaista sen.		

4	<p>Osatoiminnon hoitoon tai asiantuntemuksen käyttöön liittyvät tehtävät. Tehtäväratkaisut edellyttävät myös uusia ratkaisumalleja.</p>	<p>Tehtävät suoritetaan itsenäisesti. Vastuu ilmenee itsenäisiin ratkaisuihin perustuvana ja siihen voi liittyä taloudellista ja esimiesvastuuta.</p>	<p>Tarvittavat tiedot ja taidot saadaan opisto- tai korkeakoulutasoisella koulutuksella tai työkokemuksella.</p>
<p>Soveltamisohje: Osa-toiminnon hoidolla tarkoitetaan esim. taloushallinto – kokonaisuuden osalta palkkahallintoa tai kirjanpitoa, keittiötoiminnot – kokonaisuuden osalta lähinnä emännän tehtäviä, kiinteistöt – kokonaisuuden osalta kiinteistöjen huollosta ja ylläpidosta vastaamista käytännön tasolla.</p> <p>Esimiesvastuu on lähinnä käytännön työnjohto-oikeuden käyttämistä – määräämistä siitä, mitä tehdään ja kuka tekee. Taloudellinen vastuu tarkoittaa esim. sitä, että työntekijä vastaa hankinnoista ja niistä aiheutuvista kustannuksista annetun talousarvion puitteissa. Taloudelliseen vastuuseen liittyy myös raportointivelvollisuus.</p>			
5	<p>Osatoiminnon hoitoon ja suunnitteluun sekä kehittämiseen tai teoreettisia tietoja edellyttävään asiantuntemuksen käyttöön liittyvät tehtävät. Tehtävät edellyttävät myös uusien ratkaisujen suunnittelua ja kehittämistä.</p>	<p>Tehtävät suoritetaan itsenäisesti. Vastuu ilmenee itsenäisiin ratkaisuihin perustuvana ja siihen voi liittyä taloudellista ja henkilöstövastuuta.</p>	<p>Tarvittavat tiedot ja taidot saadaan korkeakoulutasoisella tai muulla soveltuvalla koulutuksella tai vankalla työkokemuksella.</p>
<p>Soveltamisohje: Tämän vaativuusryhmän tehtävissä henkilö ei pelkää soveltaa tietoa vaan pystyy luomaan uutta ja toimimaan kehittäjänä. Tehtävään voi liittyä henkilöstövastuuta esim. siten, että ko. henkilö osallistuu työhönottoon, mutta lopullinen päätösvalta rekrytoinneista voi olla muualla.</p>			
6	<p>Toiminnon tai osa-toiminnon johtamiseen ja kehittämiseen tai syvällisiä teoreettisia tietoja edellyttävään asiantuntemuksen käyttöön liittyvät tehtävät. Tehtäväratkaisut edellyttävät sekä teorian että käytännön osaamisen pohjalta tehtävien ratkaisujen suunnittelua, kehittämistä ja toteutusta.</p>	<p>Tehtävät suoritetaan itsenäisesti. Vastuu ilmenee itsenäisiin ratkaisuihin perustuvana ja siihen liittyy taloudellista, henkilöstö- tai asiantuntijavastuuta.</p>	<p>Tarvittavat tiedot ja taidot saadaan ensisijaisesti korkeakoulutasoisella tai muulla soveltuvalla koulutuksella ja vankalla työkokemuksella.</p>

## 6 LUKU OPETUSHENKILÖSTÖN PALKKAUS JA TYÖAIKA

### 1 § Soveltamisala

1. Tätä lukua sovelletaan opetushenkilöstön työsuhteissa. Lisäksi noudatetaan 7 luvun oppilaitoskohtaisia määräyksiä.
2. Lukujen 6 ja 7 määräyksiä sovelletaan, mikäli opettaja on määrätty tekemään vastaavaa tehtävää, jota paikallisesti kutsutaan tästä luvusta poikkeavalla nimellä.

### 2 § Palkkaperusteet

#### Peruspalkka

1. Opetushenkilöstön palkkaus määräytyy tämän luvun ja 7 luvun määräysten mukaisesti.
2. Peruspalkalla tarkoitetaan työehtosopimuksen oppilaitoskohtaisissa liitteissä olevia, kelpoisuuteen tai tutkintoon liittyviä euromääräisiä palkkoja (tai palkka-asteikon perusteella määriteltäviä palkkaa) ilman mitään lisiä.
3. Jos työntekijän peruspalkka määräytyy palkka-asteikon puitteissa, on peruspalkkaa määriteltäessä otettava huomioon tehtävien vaativuus ja vastuullisuus, asema organisaatiossa sekä oppilaitoksen/koulun koko, toimipisteiden/oppilaitosten lukumäärä ja paikalliset olosuhteet. Lisäksi peruspalkkaa määriteltäessä on otettava huomioon työntekijän taito ja kyky suoriutua tehtävistään.

#### Soveltamisohje:

Sopimusmääräystä tulee soveltaa myös silloin, kun työntekijän tehtävien vaativuus tai vastuullisuus, hänen asemansa organisaatiossa, oppilaitoksen/koulun koko taikka hänen taitonsa ja kykynsä suoriutua tehtävistään kasvavat työsuhteen aikana.

Tarkoituksenmukaista ei ole käyttää pelkästään palkka-asteikon alarajaa vaan koko palkka-asteikkoa. Tarkoituksena on, että vaativimmissa tehtävissä toimivat ja/tai osaavat työntekijät sijoitetaan palkka-asteikossa lähemmäksi asteikon ylärajaa.

Palkka-asteikon yläraja voidaan ylittää.

4. Erivapauden saaneen opettajan peruspalkka määräytyy erivapauden saamisajankohtana voimassa olleiden kelpoisuusehtojen (ei siirtymäsäännösten) mukaisen kelpoisuustason peruspalkan perusteella.

## Osa-aikaisen palkka

5. Osa-aikaisen opettajan palkka on samassa suhteessa alempi kuin hänen työaikansa on asianomaista täyttä työaikaa alempi.

Soveltamisohje:

Opetusvelvollisuustuntimäärä vastaa täyttä työaikaa.

## Kuntien kalleusluokitus

6. Toimipaikkojen sijainnin mukaisesta jaosta noudatetaan valtioneuvoston asetusta kuntien yleisestä kalleusluokituksesta (1055/2003).

Soveltamisohje:

Siinä tapauksessa, että kuntaliitosten tai muiden vastaavien muutosten vuoksi kunnan kalleusluokka muuttuu, noudatetaan kuitenkin sitä paikkakuntakalleusluokitusta, jota henkilöstöön sovellettiin ennen muutosta.

7. Kalleusluokan mukainen peruspalkka määräytyy opettajan pääasiallisen toimipisteen (oppilaitos, jossa eniten tunteja) mukaan.

## 3 § Oppiarvon rinnastaminen tutkintoon

Peruspalkan määrittelyssä humanististen tieteiden ja luonnontieteiden kandidaatin arvo rinnastetaan humanististen tieteiden ja luonnontieteiden kandidaatin tutkintoon.

## 4 § Epäpätevyysalennus

### Soveltaminen

1. **Epäpätevyysalennusta ei sovelleta lukioihin ja peruskouluihin, steinerkouluihin, aikuislukioihin ja lukion aikuislinjoihin, eikä kansanopistojen, kansalais- ja työväenopistojen tai opintokeskusten tuntiopettajiin.**

### Määrä

2. Opettajan, jolla ei ole tehtävän kelpoisuusehdoissa määriteltyä pätevyyttä, peruspalkka on vähintään 4 % ja enintään 25 % ko. hinnoittelukohtaan mukaista peruspalkkaa tai palkka-asteikon alarajan mukaista peruspalkkaa alempi. Epäpätevyysalennuksesta päättää työnantaja.

Soveltamisohje:

Kelpoisuusehdoissa määritellyllä pätevyydellä tarkoitetaan laissa/asetuksessa (muissa kuin siirtymäsäännöksissä) säädettyä pätevyyttä. Jos laissa/asetuksessa säädetty johonkin tiettyyn tehtävään vaaditut tutkinnot/tutkintotasot ovat vaihtoehtoisia, epäpä-

tevyysalennus tehdään ao. henkilön suorittamasta tutkintotasosta. Jos työnantaja on erikseen vahvistanut vaadittavan tutkintotasoa, epäpätevyysalennus tehdään tästä tutkintotasosta.

## **5 § Kokemuslisä**

### **Soveltaminen**

Kokemuslisää koskevia määräyksiä sovelletaan kaikkiin oppilaitoksiin. Ammattikorkeakouluihin, urheiluopistoihin ja vuosityöajassa oleviin kansanopistoihin ei sovelleta rehtoreita lukuun ottamatta kokemuslisää koskevien määräysten 1 ja 2 kohtia.

### **Kokemuslisän määrä**

1. Päätoimiselle opettajalle maksetaan kokemuslisää siten kuin jäljempänä oppilaitoskohtaisissa määräyksissä on erikseen sovittu.
2. Kokemuslisä määräytyy peruspalkan ja päätoimisen tuntiopettajan osalta enintään asianomaisen aineen opettajan opetusvelvollisuutta vastaavan palkan sekä edellisten kokemuslisien yhteismäärän perusteella.

### **Kokemuslisään oikeuttava aika**

3. Kokemuslisään oikeuttaa päätoimiseksi katsottava kotimainen ja ulkomainen palvelus opettajan/rehtorin tehtävissä tai tehtävissä, joista on olennaista hyötyä nykyisissä tehtävissä.
4. Kokemuslisää laskettaessa otetaan huomioon ne kalenterikuukaudet, joiden aikana opettaja/rehtori on ollut saman työnantajan palveluksessa vähintään 18 kalenteripäivää.
5. Palvelusvuoden jakautuessa kahteen tai useampaan lukukauteen on yhden kuukauden palvelus niin mones osa koko vuoden palveluksesta kuin oppilaitoksessa on yhden lukuvuoden aikana kuukausia.
6. Oikeus kokemuslisään alkaa seuraavan kuukauden alusta oikeuden saavuttamisesta.

### **Kokemuslisään luettava työssäolon veroinen aika**

7. Kokemuslisään oikeuttavaksi hyväksytään myös poissaolo, jolta on maksettu palkkaa tai sairausvakuutuslain mukaista päivä-, erityisäitiys-, äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa.
8. Opintovapaalain (273/79) mukaisesta opintovapaasta hyväksytään kokemuslisään enintään 30 kalenteripäivää lomanmääräytymisvuoden ajalta. Edellytyksenä on, että työntekijä on opintovapaan jälkeen palannut välittömästi saman työnantajan palvelukseen.

## 6 § Henkilökohtainen palkanlisä

### Henkilökohtaisen palkanlisän määräytyminen ja maksaminen

1. Työntekijälle voidaan maksaa henkilökohtaista lisää, jonka perusteena on henkilökohtainen osaaminen ja työtulokset tai laaja-alainen kelpoisuus. Lisän maksamisesta päättää työnantaja. Lisälle ei ole määrätty alatai ylärajaa.

### Henkilökohtaisen palkanlisän kesto ja muuttaminen

2. Henkilökohtainen lisä myönnetään toistaiseksi tai määräajaksi kuitenkin enintään siksi aikaa, kun työntekijä työskentelee saman työnantajan palveluksessa samassa tehtävässä. Toistaiseksi myönnetty henkilökohtainen lisä säilyy osana kokonaispalkkaa ja sen maksaminen voidaan lopettaa maksamisperusteiden poistuessa. Kokemuslisiin oikeuttavan palvelusajan täytyessä vähenee henkilökohtainen lisä vastaavasti.

## 7 § Kielillisä

1. Kaksikielisessä kunnassa voidaan opettajalle, jonka työtehtävät edellyttävät molempien kotimaisten kielten hallintaa ja jolla on hyvä kielitaito siinä kotimaisessa kielessä, joka ei ole hänen äidinkielensä, suorittaa kielillisänä 1.2.2016 lukien seuraavasti:

19,37 euroa  
kuukaudessa hyvästä suullisesta taidosta ja

24,85 euroa  
kuukaudessa hyvästä suullisesta ja kirjallisesta taidosta.

2. Opettajalle, joka täydellisesti hallitsee molemmat kotimaiset kielet, voidaan kielillisänä suorittaa kuukaudessa

38,69 euroa

## 8 § Kielitaitolisä

1. Kielitaitolisää suoritetaan, jos asianomaiselle opettajalle kuuluvien tehtävien hoitamiselle on huomattavaa etua muun kuin äidinkielen taidosta. Kielitaitolisää ei kuitenkaan suoriteta, jos tehtävä nimenomaisesti edellyttää vieraan kielen taitoa.
2. Lisää maksetaan kielitutkinnon tasosta riippuen (L yleisestä kielitutkinnosta 964/2004 ja asetus 1163/2004) 1.2.2016 lukien seuraavasti:

Tutkinnon taso	Lisä / kk
perustaso	19,37 €
keskitaso	38,69 €
yllin taso	75,26 €



## 9 § Tohtorin tutkintolisä

Rehtorille, opettajalle ja päätoimiselle tuntiopettajalle, joka on suorittanut tohtorin tutkinnon, maksetaan tutkintolisä, joka on 4 % laskettuna työehtosopimuksen mukaisesta peruspalkasta.

## 10 § Toisen opettajan tunnin hoitopalkkio

Jos opettaja määrätään oman oppituntinsa tai muun työtehtävänsä kanssa samanaikaisesti huolehtimaan toisen opettajan luokasta, maksetaan hänelle tunnilta 30 prosenttia oman tehtävänsä ylituntipalkkiosta.

## 11 § Sijaisuus

Korkeampipalkkaista tehtävää sijaisena hoitavalle maksetaan palkkauksen erotus sijaisuusajalta.

## 12 § Tentinjärjestämispalkkio

Yksityisopiskelijoiden tentin järjestävälle opettajalle maksetaan 31,76 euron suuruinen palkkio. Palkkio sisältää korvauksen tentin valmistelemisestä, korjaus- ja arviointityöstä sekä tarvittaessa valvonnasta. Tentti käsittää kirjallisen ja suullisen kyselyn, työnäytteen sekä uusintakokeen. Jos samassa tilaisuudessa tentittävänä on useampi kuin yksi yksityisopiskelija, maksetaan tentin järjestävälle opettajalle täysi palkkio kolmesta ensimmäisestä opiskelijasta, 1/2 palkkiosta neljännessä opiskelijasta yhdeksänteen ja 1/4 palkkiosta kymmenennestä opiskelijasta lukien.

## 13 § Ylituntipalkkion laskeminen

1. Opetusvelvollisuuden ylittäviltä tunneilta maksetaan ylituntipalkkio.

### Ylituntipalkkioperuste

2. Opettajan ylituntipalkkio lasketaan ylituntipalkkioperusteesta, joka saadaan, kun 2 §:n mukaiseen peruspalkkaan lisätään ylituntipalkkion määrään vaikuttavat pätevyysisät ja vähennetään mahdollinen epäpätevyysalennus.

Soveltamisohje:

Ylituntipalkkioperuste = peruspalkka + pätevyysisät - epäpätevyysalennus

### Ylituntipalkkiokerroin

3. Ylituntipalkkiokerroin on 1 lukuun ottamatta lukio- ja perusopetusta, aikuislukiota, kansanopistoja (opetusvelvollisuustyöaika) ja eräiden ammatillisten oppilaitosten erityisopettajia, joiden osalta kertoimet ovat palkkaliitteissä.

## Vuosiviikkoylituntipalkkio

4. Yhtä ylituntia vastaava kuukausipalkkio (vuosiviikkoylituntipalkkio) saadaan kertomalla ylituntipalkkioperuste oppilaitoskohtaisissa määräyksissä peruspalkan yhteydessä olevalla ylituntipalkkiokertoimella, ja saatu tulo jaetaan opettajan opetusvelvollisuudeksi vahvistetulla vähentämättömällä viikkotuntimäärällä (yleissivistävissä oppilaitoksissa jakaja on opetusvelvollisuus – 1,5 tuntia). Näin saatu luku pyöristetään sentin tarkkuudella.

Soveltamisohje:

$$\text{Vuosiviikkoylituntipalkkio} = \frac{\text{ylituntipalkkioperuste} \times \text{ylituntipalkkiokerroin}}{\text{opetusvelvollisuus}}$$

Yleissivistävissä oppilaitoksissa laskennassa käytettävästä opetusvelvollisuudesta vähennetään 1,5. Ylituntipalkkiokerroin on 1, mikäli oppilaitoskohtaisissa määräyksissä ei ole muuta mainittu.

## Yksittäisen ylitunnin palkkio

5. Yksittäiseltä ylitunnilta maksettava palkkio (yhden tunnin hinta) saadaan kertomalla kuukausipalkkio luvulla 12 ja jakamalla se asianomaisen oppilaitoksen työviikkojen lukumäärällä 38. Musiikkioppilaitoksissa jakajana on kuitenkin luku 35, peruskoulun opetuksen ohjauksen jakajana luku 30 ja aikuislukiossa 33.

Soveltamisohje:

$$\text{Yksittäisen ylitunnin palkkio} = \frac{\text{vuosiviikkoylituntipalkkio} \times 12}{\text{työviikot}}$$

## Osalukuvuoden ylituntipalkkio

6. Jos ylitunteina hoidettava opetus ei kestä lukuvuoden koko työaika, maksetaan palkkio pidettyjen tuntien mukaan, jolloin oppilaitoksen työviikkojen lukumäärän suuruinen tuntimäärä oikeuttaa yhteen vuosiviikkoylituntipalkkioon ja pienempi tuntien määrä vastaavaan osaan siitä.

Soveltamisohje:

Opettajan opetusvelvollisuus on 22 tuntia. Opettaja opettaa tämän lisäksi 10 viikon ajan yhden ylitunnin. Ylituntipalkkion määrä lasketaan seuraavasti: 10 tuntia / oppilaitoksen työviikkojen lukumäärä = vuosiviikkoylituntipalkkion osuus kk-palkassa.

7. Pitämättä jääneiden ylituntien osuus vähennetään opettajan palkkauksesta edellä määrättyä perustetta noudattaen.

## **14 § Yhteiset opettajat**

### **Soveltamisala**

1. Jos työnantaja on määrännyt opettajalle eri opetuslakien mukaista opetusta ja/tai muuta työtä muussa kuin omassa oppilaitoksessa tai saman opetusalan mukaista opetusta ja/tai muuta työtä useammassa hallinnollisesti itsenäisessä oppilaitoksessa, häneen sovelletaan tämän pykälän määräyksiä yhteisistä opettajista, ellei 2. kohdasta muuta johdu. Opettajan työsuhteen ehdot määräytyvät sen koulun tai oppilaitoksen mukaan, johon toimi on perustettu tai sijoitettu (ensisijainen oppilaitos).
2. Tätä pykälää sovelletaan peruskoulun ja lukion tai lukioiden yhteiseen opettajaan vain, jos hänet on määrätty opettamaan mainittujen oppilaitosten lisäksi muussa korkeakoulutasoa alemmassa oppilaitoksessa.

### **Matkalisä**

3. Kahdessa tai useammassa toimipaikassa, joiden välinen matka on vähintään yksi kilometri, opettavalle yhteiselle opettajalle maksetaan tästä 8 %:n suuruinen, peruspalkasta laskettava lisä.
4. Jos yhteinen opettaja oppituntien pitämistä varten joutuu vaihtamaan toimipaikkaa kesken päivän keskimäärin vähintään neljä kertaa viikossa ja toimipaikkojen etäisyys on vähintään yksi kilometri taikka jos hän joutuu oppituntien pitämistä varten kulkemaan asunnostaan tai asuntoaan lähimmästä toimipaikasta toiseen tai toisiin toimipaikkoihin lyhyintä käytökelpoista matkareittiä käyttäen yhteensä vähintään 140 kilometriä viikossa, maksetaan hänelle tästä 12 %:n suuruinen, peruspalkasta laskettava lisä.

### **Opetusvelvollisuus ja muu työ**

5. Jos toissijaisen ja ensisijaisen oppilaitoksen vuotuinen työviikkojen lukumäärä poikkeavat toisistaan, lasketaan opettajan opetusvelvollisuus vuotuisena opetustuntimääränä.
6. Yhteinen opettaja, joka opettaa vähintään yhden kolmasosan opetusvelvollisuudestaan toissijaisessa oppilaitoksessa, on velvollinen tekemään tuossa toissijaisessa oppilaitoksessa oppituntiansa mukaisen suhteellisen osuuden asianomaisen oppilaitoksen opettajia koskevien säännösten ja määräysten mukaista muuta työtä.

### **Matkakustannukset**

7. Yhteisen opettajan matkakustannusten korvaukset määräytyvät 1 luvun 6 §:n mukaisesti.

## Opetus peruskoulussa tai lukiossa

8. Jos yhteisen opettajan ensisijainen oppilaitos on peruskoulu tai lukio, sovelletaan lukioita ja peruskoulua koskevien oppilaitoskohtaisten määräysten 23 §:n 1. kohtaa vain mainittujen oppilaitosten opetuksen osalta, ei sen sijaan muissa oppilaitoksissa annettavan opetuksen osalta.

## 15 § Päätoimiset tuntiopettajat

### Soveltamisala

1. Tämän pykälän määräyksiä sovelletaan lukioissa, peruskouluissa, musiikkioppilaitoksissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa.

### Päätoimisuuden määritelmä

2. Tuntiopettaja on päätoiminen, jos hän opettaa yhdessä tai useammassa valtiosuutta tai -avustusta saavassa 1. kohdan mukaisessa koulussa tai oppilaitoksessa tai ammattikorkeakoulussa yhteensä keskimäärin vähintään 16 luokkatuntia tai aikuislukiossa tai lukion aikuislinjalla keskimäärin vähintään 14 luokkatuntia. Luokkatunneiksi tässä yhteydessä katsotaan myös sellaiset luokan ulkopuoliset tehtävät, joista palkkio maksetaan vuosiviikkotuntipalkkiona.

Edellytyksenä tuntien yhteen laskemiselle on, että siitä on sovittu ennen työsuhteen alkamista. Toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa olevan osalta laskenta aloitetaan irtisanomisajan kuluttua.

3. Jos tuntiopettaja opettaa kahdessa tai useammassa oppilaitoksessa siten, että täysi opetusvelvollisuus tulee täyteen yhdessä näistä oppilaitoksista, on hän muissa oppilaitoksissa sivutoiminen tuntiopettaja.

### Peruspalkka

4. Päätoimisen tuntiopettajan palkka määräytyy kuten opettajalla tässä pykälässä mainituin poikkeuksin.
5. Päätoimisen tuntiopettajan peruspalkka on vastaavan opettajan tehtävän peruspalkka, ellei oppilaitoskohtaisissa määräyksissä ole toisin määrätty. Jos päätoiminen tuntiopettaja opettaa aineita, joissa on eri peruspalkka, lasketaan hänelle palkkauksen määräämistä varten painotettu peruspalkka. Päätoimisen tuntiopettajan peruspalkasta tehdään sovitut epäpätevyysalennukset ja hänelle maksetaan, ellei peruspalkassa ole jo otettu huomioon, sovitut pätevyyslisät.

### Kokemuslisät

6. Päätoimiselle tuntiopettajalle maksetaan kokemuslisiä samojen perusteiden mukaan kuin vastaavassa opettajan tehtävässä. Jos päätoiminen tuntiopettaja opettaa aineita, joiden osalta hänellä on oikeus erisuuruu-

seen kokemuslisiin, määräytyy hänen kokemuslisansä sen mukaan, mitä tunteja hän opettaa eniten. Jos tunteja on yhtä paljon, määräytyy kokemuslisien lukumäärä tuntiopettajalle edullisimman mukaan.

### **Painotettu opetusvelvollisuus ja suhteutettu palkka**

7. Päätoimisen tuntiopettajan opetusvelvollisuus on sama kuin vastaavan opettajan opetusvelvollisuus. Jos tuntiopettaja opettaa aineita, joiden opetusvelvollisuus on erilainen, lasketaan hänelle painotettu opetusvelvollisuus.
8. Jos päätoimisen tuntiopettajan tuntien lukumäärä jää alle vastaavan opettajan opetusvelvollisuustuntimäärän, määräytyy palkka tuntimäärän suhteessa täyteen opetusvelvollisuuteen.

### **Ylituntipalkkio**

9. Opetusvelvollisuuden ylittäviltä tunneilta maksetaan ylituntipalkkio, joka lasketaan 13 §:n mukaisesti ja jonka palkkioperuste määräytyy kussakin oppilaitoksessa 5. kohdan mukaisesti ja muutoin samojen perusteiden mukaan kuin opettajalla.

### **Yhteispäätoimisen tuntiopettajan palkka**

10. Kahden tai useamman eri oppilaitoksen tuntien perusteella päätoimiseksi tulevalle tuntiopettajalle määrätään peruspalkka ja opetusvelvollisuus kuten edellä on määrätty. Kussakin oppilaitoksessa lasketaan se oppilaitoksen tuntien osuus, jolta maksetaan täysi palkka.

### **Lomaraha**

11. Päätoimiselle tuntiopettajalle maksetaan lomaraha samojen perusteiden mukaan kuin vastaavalle opettajalle.

### **Työsuhteen yhdenjaksoisuus**

12. Päätoimisen tuntiopettajan määräaikainen työsuhde katsotaan yhdenjaksoiseksi, jos se päättyy lukukauden lopussa tai sitä seuraavan loman aikana ja alkaa seuraavan lukukauden työkauden alussa samassa oppilaitoksessa.

## **16 § Sivutoimiset tuntiopettajat**

### **Soveltamisala**

1. Tämän pykälän määräyksiä sovelletaan lukioissa, peruskouluissa, musiikkioppilaitoksissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa.

2. Musiikkioppilaitoksissa sivutoimisiin tuntiopettajiin sovelletaan kuitenkin päätoimisia tuntiopettajia koskevia määräyksiä, mikäli 7 luvun musiikkioppilaitoksia koskevan 8 liitteen 17 §:n ehdot täyttyvät.

### **Palkkaus ja opetusvelvollisuus**

3. Sivutoimiselle tuntiopettajalle maksetaan palkkio kultakin pidetyltä tunnilta. Tuntiopettajan palkkioperuste on sama kuin opettajan palkkauksen perusteena oleva painottamaton peruspalkka. Tuntipalkkio lasketaan 13 §:n mukaisesti, ellei oppilaitoskohtaisissa määräyksissä ole toisin määrätty.
4. Opetusvelvollisuus on vastaavan opettajan palkkauksen perusteena oleva painottamaton opetusvelvollisuus, ellei oppilaitoskohtaisissa määräyksissä ole toisin määrätty.

### **Palkanmaksu eräissä poissaolutilanteissa**

5. Jos sivutoiminen tuntiopettaja osallistuu reservin kertausharjoituksiin, väestönsuojelukoulutukseen tai työnantajan määräyksestä täydennyskoulutukseen, maksetaan hänelle tältä ajalta työsuunnitelman mukainen palkka.

## **17 § Kokonaistyöaika noudattavan opetushenkilöstön työaika ja vuosiloma**

### **Soveltamisala**

1. Oppilaitoksen rehtorin, opettajan ja muun opetushenkilöstön tehtävässä noudatetaan kokonaistyöaika, mikäli siitä on sovittu oppilaitoskohtaisissa määräyksissä. Tällöin noudatetaan soveltuvien osien 2 luvun 2 §:n toimistotyöaika koskevia määräyksiä rehtorin, opettajan ja muun opetushenkilöstön työn erikoisluonne huomioon ottaen.

### **Työaika**

2. Työn erikoisluonteesta johtuen rehtorin, opettajan ja muun opetushenkilöstön tehtäväkokonaisuus muodostuu osittain tehtävistä, joiden sijoittaminen tarkasti rajattuun työaikajärjestelmään tai päivittäiseen työaikaan on vaikeaa sekä osittain tehtävistä, jotka voidaan suorittaa muuallakin kuin varsinaisella työpaikalla. Lisäksi työmäärä vaihtelee lukuvuoden eri aikoina huomattavasti. Näistä syistä rehtorin, opettajan ja muun opetushenkilöstön työaika muodostuu joustavaksi lukuvuoden eri aikoina ja päivittäinkin poiketen tältä osin edellä mainitusta työajasta.

### **Vuosiloma**

3. Rehtorin, opettajan ja muun opetushenkilöstön oikeus vuosilomaan määräytyy vuosilomaa koskevan luvun mukaisesti.

## 18 § Opetushenkilöstön työaika

1. Opetus- ja koulutustyöpäivien lukumäärä, oppitunnin pituus, opettajan opetus- ja muun työajan sijoitus määräytyvät 31.12.1998 voimassa olleen lainsäädännön ja työsuunnitelmasta tai vastaavasta asiakirjasta ilmenevän vakiintuneen käytännön mukaisesti, **ellei oppilaitoskohtaisissa määräyksissä ole toisin sovittu.**

### **Soveltamisohje:**

**Määräys ei koske vuosityöaikajärjestelmissä olevia opettajia. Oppitunnin pituus on 60 min.**

2. (Voimassa 1.3.2018 – 31.3.2021) Ammatillisissa oppilaitoksissa, jos koulutuksen järjestämisen kannalta on tarpeen soveltaa kesän osalta työajan sijoittumista toisin, työnantaja laatii kesäopetuksesta suunnitelman. Suunnitelma käydään lävitse yhdessä luottamusmiehen kanssa. Tämän jälkeen, mikäli opettajan kanssa sovitaan kesäopetuksesta, poiketaan lomaopetusmääräyksistä (Osio C 8 § 2 kohta) seuraavasti:

- vuotuinen opetus- ja koulutustyöpäivien lukumäärä säilyy muuttumattomana
- vuotuinen opetusvelvollisuus säilyy ennallaan
- kesäkeskeytysajalle on turvattava vähintään 4 viikon yhdenjaksoinen työstä vapaa
- lomaopetuslisä korvataan vapaapäivillä luonnonvara-alaa lukuun ottamatta

### **Soveltamisohje:**

**Tässä kohdassa tarkoitetun sopimisen tulee tapahtua tavalla, joka varmistaa säännöllisen opetuksen järjestämisen oppilaitoksen olosuhteet huomioon ottaen.**

**Kahdesta kesäkeskeytykseen sijoittuvasta työviikosta korvataan yksi vapaaviikko. Edellä olevan määräyksenä tarkoituksena on, että opettajan vuotuinen opetusvelvollisuus säilyy ennallaan. Opetuksen sijoittuminen kesään tarkoittaa, että vuotuinen työmäärä tehdään lyhyemmässä ajanjaksossa kuin tavanomainen 38 opetusviikkoa.**

3. Opettajan palkkioperusteen määräytyessä ylituntipalkkiona tai opetusvelvollisuuteen luettavana aikana arvioidun työmäärän perusteella, tulee työnantajan ja opettajan yhdessä etukäteen arvioida työhön käytettävissä oleva tuntimäärä.

## 19 § Täysi palkka

1. Opettajan täydellä palkalla tarkoitetaan peruspalkkaa sekä kaikkia kuukausittain säännöllisesti toistuvia palkanlisiä, lisäpalkkioita ja korvauksia ylituntipalkkiot mukaan luettuna.
2. Opettajan palkallisen poissaolon palkka sekä lomараha lasketaan opettajan täydestä palkasta.

## 20 § Luottamusmiehen työstä vapautus ja luottamusmieskorvaus

1. Luottamusmiehenä toimivalle varataan opetustyöhön kuuluvasta ajasta vapautusta ja hänelle maksetaan luottamusmieskorvausta **1.3.2018** alkaen seuraavasti:

Edustettavia	Palkkio / kk	Huojennus / vko
–19	<b>64,76 €</b>	2
20–59	<b>81,47 €</b>	2
60–129	<b>95,05 €</b>	3
130–159	<b>95,05 €</b>	4
160--	<b>106,54 €</b>	5

Edustettavien lukumäärä todetaan lukuvuosittain.

2. Jos luottamusmiehen varamies työnantajalle tehdyn ilmoituksen nojalla luottamusmiehen estyneenä ollessa hoitaa luottamusmiestehtävää pääosan kalenterikuukaudesta, maksetaan korvaus kyseisen kuukauden ajalta varamiehelle.

## 21 § Työsuojeluvaltuutetun palkkio

Työsuojeluvaltuutetulle maksetaan työsuojeluvaltuutetun palkkiota **1.3.2018** alkaen seuraavasti:

Edustettavia	Palkkio / kk
10–100	<b>34,47 €</b>
101–200	<b>44,91 €</b>
201–	<b>61,62 €</b>

Työsuojeluvaltuutetulla on oikeus lain mukaiseen vapautukseen säännöllisistä työtehtävistä. Opetusvelvollisuustyöajassa olevan opettajan osalta vapautus on 30 opetusvelvollisuustuntia lukuvuodessa. Jos työsuojeluvaltuutetun toimikausi ei kestä koko lukuvuotta, lasketaan vapautus opetusviikkojen suhteessa.

Työsuojeluvaltuutetun vapautus voidaan korvata ylituntipalkkiolla.



Työsuojeluvaltuutettuna toimivalle opettajalle maksetaan hänen työaikansa ulkopuolella (esim. kokoukset ja tarkastukset) tehdystä työstä säännöllisen työajan palkka tai opetusvelvollisuustyöajassa olevalle opettajalle ylituntipalkkio.

Soveltamisohje:

Korvauksen perustana olevaa tuntimäärää päätettäessä on otettava huomioon se, että kyseessä on muu kuin luokkaopetustyö, jolloin yhtä ylituntipalkkiota vastaava työmäärä on 1,5 tuntia.

## 7 LUKU OPPILAITOSKOHTAISET MÄÄRÄYKSET

### OSIO A YLEISSIVISTÄVÄ KOULU

#### Liite 1 Lukio ja peruskoulu

##### 1 § Soveltamisala

Tätä liitettä sovelletaan perusopetukseen ja lukio-opetukseen.

##### 2 § Määritelmiä

###### Perusopetuksen jaottelu

Tätä liitettä sovelletaan peruskouluissa annettavaa opetukseen:

- vuosiluokilla 1 -6 ja esiopetukseen, jota annetaan muille kuin pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä oleville
- vuosiluokilla 7 – 9 ja lisäopetukseen (10 luokka)
- erityisopetukseen perusopetuslain 17 §:ssä tarkoitetun opetuksen mukaisesti

##### Sekaryhmä

Sekaryhmä on joko ala-asteen, yläasteen tai lukion ryhmä sen mukaan, onko ryhmässä enemmän 1-6 vuosiluokkien, 7-9 vuosiluokkien vai lukion oppilaita. Jos oppilaita on yhtä paljon, sovelletaan ylempää palkkaperustetta koskevia määräyksiä.

##### Rehtorit

##### 3 § Peruspalkat, kokemuslisät ja opetusvelvollisuudet

###### Peruspalkat

1. Peruspalkat ovat palkkaliitteessä tilastokoodeittain seuraavasti:

<b>011064</b>	Peruspalkka peruskoulu
<b>011065</b>	Peruspalkka lukio

###### Kokemuslisät

Kokemuslisävuodet	3 vuotta	5 vuotta	8 vuotta	13 vuotta	20 vuotta
Kokemuslisäprosentit	5 %	5 %	5 %	9 %	6 %

###### Rehtorin opetusvelvollisuus

2. Peruskoulun rehtorin opetusvelvollisuus on 2 - 11 viikkotuntia.
3. Lukion rehtorin opetusvelvollisuus on 2 - 9 viikkotuntia.

## **Opetusvelvollisuuteen luettavat tehtävät**

4. Rehtorin opetusvelvollisuuteen voidaan lukea oppituntien, demonstraatio-  
tuntien ja tukiopetustuntien lisäksi muitakin tehtäviä.

## **Opetustuntimäärän ja peruspalkan määräytymisperuste**

5. Opetustuntimäärää ja peruspalkkaa vahvistettaessa otetaan huomioon  
mitä opetushenkilöstön palkkausta ja työaikaa koskevan 6 luvun 2 §:n 3.  
kohdassa on sovittu.

## **4 § Oppivelvollisuuden edistymisen tutkiminen**

Rehtorille maksetaan oppivelvollisuuden edistymisen tutkimisesta ope-  
tushenkilöstön palkkausta ja työaikaa koskevan 6 luvun 12 §:n mukaises-  
ti.

## **5 § Työaika, vuosiloma ja ylitunnit**

Rehtorin työaika, vuosiloma ja ylitunnit määräytyvät opetushenkilöstön  
palkkausta ja työaikaa koskevan 6 luvun 17 §:n mukaisesti. Lomanmää-  
rätymiskuukausia määrättäessä otetaan huomioon myös päätoimisena  
opettajana omassa oppilaitoksessa palveltu aika.

## **Apulaisrehtorit**

### **6 § Apulaisrehtorin opetusvelvollisuuskerroin ja palkkio**

#### **Apulaisrehtorilisä**

1. Apulaisrehtorina toimivalle opettajalle maksetaan apulaisrehtorilisä (tilas-  
tokoodi 011151), joka on 16 - 24 % laskettuna 11 §:n mukaisesta perus-  
palkasta.

Edellä mainittua korotusta ei oteta huomioon ylituntipalkkioperusteessa.

#### **Apulaisrehtorin opetusvelvollisuus**

2. Apulaisrehtorina toimivan opettajan opetusvelvollisuutta huojennetaan  
seuraavasti: opv-kerroin 0,3 - 0,8.
3. Jos apulaisrehtorin opetusvelvollisuudeksi ei tule kokonaislukua, pyöris-  
tetään opetusvelvollisuus puolen tunnin tarkkuudella. Jos kaksi lukua on  
yhtä lähellä, pyöristäminen tapahtuu pienempään lukuun.

## **Opetustuntimäärän ja peruspalkan vahvistaminen**

4. Opetustuntimäärää ja peruspalkkaa vahvistettaessa otetaan huomioon  
mitä opetushenkilöstön palkkausta ja työaikaa koskevan 6 luvun 2 §:n 3.  
kohdassa on sovittu.

## 7 § Rehtorin hallinnollisia tehtäviä hoitavan apulaisrehtorin palkkio

Jos apulaisrehtori määrätään oman tehtävänsä ohella hoitamaan rehtorin tehtävään kuuluvat hallinnolliset tehtävät rehtorin työnteon keskeytyksen aikana, maksetaan hänelle palkkio kuten opettajalle **31 §:n** mukaan.

## 8 § Koulukodinjohtajat ja koulunjohtajat

### Soveltamisala

1. Tätä pykälää sovelletaan koulukodeissa.

### Peruspalkat

2. Peruspalkat ovat palkkaliitteessä tilastokodeittain seuraavasti:

**011261** Johtaja

### Kokemuslisät

Kokemuslisävuodet	3 vuotta	5 vuotta	8 vuotta	13 vuotta	20 vuotta
Kokemuslisäprosentit	5 %	5 %	5 %	5 %	6 %

### Erityisluokkaa opettavan koulunjohtajan opetusvelvollisuus ja palkka

3. Koulunjohtajana toimivan erityisluokan opettajan opetusvelvollisuutta alennetaan 6-8 tunnilla viikossa ja hänelle maksetaan palkka 20 % peruspalkkaa korkeampana.

### Johtajan työaika, vuosiloma ja ylitunnit

4. Johtajan työaika, vuosiloma ja ylitunnit määräytyvät opetushenkilöstön palkkausta ja työaikaa koskevan 6 luvun 17 §:n mukaan.

### Sidonnaisuuskorvaus

5. Johtajien ja koulunjohtajien sidonnaisuuskorvaus **1.5.2018** lukien:

Arkipäivä	<b>13,18 €</b>
Lauantai	<b>26,59 €</b>
sunnuntai	<b>39,78 €</b>

Korvausta tarkistetaan yleiskorotusta vastaavasti.

## 9 § Koulunjohtaja (Steinerkoulu, Rinnekoti)

### Steinerkoulu

Jos koulussa ei ole rehtoria, opettajakunnan varapuheenjohtajana tai vastaavana toimivan opettajan opetusvelvollisuutta vähennetään enintään seuraavasti: opv-kerroin 0,3 - 0,8.

Kerrointa määriteltäessä sovelletaan mitä 6 §:n 3. ja 4. kohdassa on määrätty.

### Rinnekoti

Koulunjohtajana toimivalle erityisopettajalle maksetaan koulun johtamisesta palkkaus 16 % korkeampana peruspalkasta laskettuna ja opetusvelvollisuutta alennetaan kahdella viikotunnilla.

## 10 § Johtaja ja apulaisjohtaja (Toivolakoti, Pipola)

1. Peruspalkat ovat palkkaliitteessä tilastokodeittain seuraavasti:

**011259** Johtaja  
**011154** Apulaisjohtaja

### Kokemuslisät

Kokemuslisävuodet	3 vuotta	5 vuotta	8 vuotta	13 vuotta	20 vuotta
Kokemuslisäprosentit	5 %	5 %	5 %	5 %	6 %

### Koulunjohtajana toimivan apulaisjohtajan opetusvelvollisuus

2. Apulaisjohtajan, joka toimii koulun johtajana tai jolla on opettajan pätevyys, opetusvelvollisuus on 6 - 8 tuntia viikossa.

### Apulaisjohtajan työaika, vuosiloma ja ylitunnit

3. Apulaisjohtajan työaika, vuosiloma ja ylitunnit määräytyvät opetushenkilöstön palkkausta ja työaikaa koskevan 6 luvun 17 §:n mukaan.

## Opettajat

### 11 § Peruspalkat, ylituntipalkkiokertoimet ja kokemuslisät

#### Peruspalkat

1. Peruspalkat ja ylituntipalkkiokertoimet ovat palkkaliitteessä tilastokoodeitain seuraavasti:

#### 1. Lehtori ja opinto-ohjaaja (lukio)

- |        |  |
|--------|--|
| 012151 | a. Ylempi korkeakoulututkinto ja lukio-opetusta antavan opettajan kelpoisuus taikka aiempi vanhemman lehtorin kelpoisuus |
| 012150 | b. Perusopetusta antavan opettajan tai aiempi lukio-opetusta antavan opettajan kelpoisuus                                |
| 012145 | c. Ylempi tai alempi korkeakoulututkinto   |
| 012139 | d. Muu kuin edellä mainittu  |

#### 2. Lehtori (peruskoulu)

- |        |  |
|--------|--|
| 012249 | a. Ylempi korkeakoulututkinto ja perus-/lukio-opetusta antavan opettajan kelpoisuus tai aiempi vanhemman lehtorin kelpoisuus |
| 012248 | b. Perusopetusta antavan opettajan tai aiempi peruskoulun/lukion opettajan kelpoisuus  |
| 012244 | c. Ylempi korkeakoulututkinto  |
| 012242 | d. Alempi korkeakoulututkinto  |
| 012239 | e. Muu kuin edellä mainittu  |

#### 3. Erityisopettaja ja erityisluokanopettaja

- |        |  |
|--------|--|
| 012349 | a. Ylempi korkeakoulututkinto ja erityisopetusta antavan opettajan kelpoisuus  |
| 012348 | b. Alempi korkeakoulututkinto ja erityisopetusta antavan opettajan kelpoisuus  |
| 012347 | c. Erityisopetusta antavan opettajan kelpoisuus taikka ylempi korkeakoulututkinto ja perus-/lukio-opetusta antavan opettajan kelpoisuus  |
| 012346 | d. Perus-/lukio-opetusta antavan opettajan kelpoisuus  |
| 012344 | e. Vaikeimmin kehitysvammaisten opettaja, jolla on soveltuva vähintään opistoasteinen tutkinto ja lisäksi 35 opintoviikon erityisopinnot |
| 012341 | f. Muu kuin edellä mainittu tai vaikeimmin kehitysvammaisten opettaja, jolla on soveltuva vähintään opistoasteinen tutkinto              |

#### 4. Luokanopettaja

- 012449** a. Ylempi korkeakoulututkinto, aineenopettajan kelpoisuus sekä perus-/lukio-opetusta antavan opettajan kelpoisuus
- 012448** b. Aineenopettajan kelpoisuus ja perus/lukio-opetusta antavan opettajan kelpoisuus
- 012446** c. Perus/lukio-opetusta antavan opettajan kelpoisuus
- 012435** d. Muu kuin edellä mainittu

#### Kokemuslisät

2. Peruskoulu ja lukio (lukuun ottamatta Steinerkoulut)

Kokemuslisävuodet	3 vuotta	5 vuotta	8 vuotta	13 vuotta	20 vuotta
Kokemuslisäprosentit	6 %	6 %	7 %	8 %	6 %

3. Steinerkoulut

Kokemuslisävuodet	5 vuotta	7 vuotta	10 vuotta	15 vuotta	20 vuotta
Kokemuslisäprosentit	6 %	6 %	7 %	8 %	6 %

Soveltuvan korkeakoulu- tai opistoasteen tutkinnon suorittaneelle Steinerkoulun opettajalle luetaan kaksi vuotta koulutusaikaa kokemuslisiin oikeuttavaksi ajaksi.

#### Esiluokan opettaja

4. Lastentarhanopettajan, sosionomin (amk), sosiaalikasvattajan tai sosiaalialan ohjaajan tutkinnon suorittaneelle esiluokkaa opettavalle opettajalle maksetaan palkka samojen perusteiden mukaan kuin peruskoulun/lukion kelpoisuuden omaavalle luokanopettajalle.

#### Steinerkoulun opettaja

5. Peruskoulun lehtorin tehtävää vastaavan toimen haltija on oikeutettu tietyn tutkinnon suorittamisen perusteella määräytyvään korkeampaan palkkaukseen, paitsi tässä sopimuksessa mainittujen tutkintojen, myös Steinerkoulujen opettajankoulutuslaitoksessa suoritettujen opetushallituksen riittäviksi katsomien opintojen perusteella.

#### Erikoistumislisäpalkkio

6. Luokanopettajana toimivalle opettajalle, joka on suorittanut toisessa kotimaisessa tai vieraassa kielessä, äidinkielessä taikka matematiikassa säädetyt erikoistumisopinnot ja joka antaa mainitun kielen tai erikoistumisaineensa opetusta, maksetaan erikoistumislisäpalkkio, joka on 4 % laskettuna 11 §:n mukaisesta peruspalkasta. Lisää ei makseta opettajalle, jonka peruspalkka määräytyy 11 §:n 4a tai 4b kohdan mukaisesti.

## Alkuopetuslisä

7. Luokanopettajalle tai erityisluokanopettajalle, jonka perusopetusryhmään kuuluu yhteensä vähintään 2/3 esiopetusta saavia esiasteen oppilaita tai ensimmäisen tai toisen vuosiluokan oppilaita, maksetaan alkuopetuslisä, joka on 3 % 11 §:n mukaisesta peruspalkasta laskettuna. Lisää ei makseta opettajalle, jonka peruspalkka määräytyy 11 §:n 4a tai 4b kohdan mukaisesti.

## Peruskoulun opinto-ohjaaja

8. Mitä tässä sopimuksessa on sanottu lehtorista, koskee myös peruskoulun opinto-ohjaajaa.

## 12 § Opetusvelvollisuudet

opetusvelvollisuus viikossa

### 1. Lehtori (lukio)

äidinkieli, kirjallisuus ja suomi toisena kielenä	16,5
toinen kotimainen kieli, vieraat kielet, tietotekniikka – A1-, A2- ja B1-kielen opetusvelvollisuus on yhtä viikkotuntia alempi kuin edellä on sovittu	19,5
matematiikka, fysiikka, kemia, kuvaamataide, musiikki	20,5
uskonto, filosofia, elämäkatsomustieto, psykologia, historia, yhteiskuntaoppi, biologia ja maantieto, terveystieto	21,5
kotitalous, tekstiilityöt, tekniset työt, oppilaanohjaus	22,5
liikunta tai yllä mainittuihin aineisiin välittömästi liittymättömät valinnaisaineet	23,5

### 2. Lehtori (peruskoulu)

äidinkieli, kirjallisuus ja suomi toisena kielenä	18,5
toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet	20,5
tietotekniikka	19,5
matematiikka, fysiikka, kemia, kuvaamataide, musiikki	21,5
oppilaanohjaus	22,5
uskonto, elämäkatsomustieto, filosofia, historia, yhteiskuntaoppi, biologia, maantieto, kotitalous, kaupalliset aineet, terveystieto	23,5
tekstiilityö, tekninen työ, liikunta, maa- ja metsätalous ja puutarhanhoito	24,5
muut aineet	23,5

### 3. Erityisopetus

erityisluokan opettaja tai erityisopettaja (kehitysvammaiset)	22,5
erityisopettaja	24,5



#### 4. Luokanopetus

luokanopettaja	24,5
esiluokan opettaja	24,5

#### 5. Steinerkoulu

Steinerkoulun eurytmia	19,5
------------------------	------

#### Opetusvelvollisuuden täytyminen ja painotettu opetusvelvollisuus

1. Mikäli opettajan opetusvelvollisuus tai päätoimisen tuntiopettajan päätoimisuuteen tarvittava tuntimäärä ei tule lukuvuoden aikana täyteen, opettajalle maksetaan kuitenkin täysi peruspalkka tai vuosipalkka kokemuksineen sekä päätoimiselle tuntiopettajalle päätoimisuusrajaa vastaava palkka koko lukukaudelta.
2. Jos lehtori opettaa samalla työnantajalla samassa koulumuodossa kahta tai useampaa ainetta, joissa opetusvelvollisuus on erilainen tai toimii sekalehtorina (16 §), on hänen opetusvelvollisuutensa opettamiinsa aineisiin käyttämällä viikkotuntimäärillä painotettu keskimääräinen opetusvelvollisuus. Jos keskimääräiseksi opetusvelvollisuudeksi ei tule kokonaislukua, pyöristetään opetusvelvollisuus puolen tunnin tarkkuudella. Jos kaksi lukua on yhtä lähellä, pyöristäminen tapahtuu pienempään lukuun.

Soveltamisohje:

Perusopetus (alakoulu, yläkoulu ja erityisopetus) katsotaan samaksi koulumuodoksi, jonka tuntien osalta lasketaan painotettu opetusvelvollisuus. Lukion tuntien osalta painotus tehdään erikseen.

#### 13 § Oppilaanohjauksen lehtori

1. Oppilaanohjauksen lehtorin työaikaan ja palkkaukseen voidaan soveltaa tämän pykälän mukaisia määräyksiä, jos siitä sovitaan oppilaanohjauksen lehtorin ja työnantajan edustajan välillä.
2. **Tämän pykälän 3. kohdan määräyksiä voidaan soveltaa myös erityisopettajaan tai erityisluokanopettajaan, jos siitä sovitaan kyseisen opettajan ja työnantajan edustajan välillä.**

#### Työaika

3. Oppilaanohjauksen lehtorin työaika jakaantuu sidottuun työaikaan ja luototyöaikaan. Vuotuisesta sidotusta työajasta vähintään 40 ja enintään 80 tuntia (oppilaanohjaustyötä) on sijoitettava muuhun ajankohtaan kuin opilaiden koulupäiviksi.

Vuotuinen sidottu työaika on 1224 tuntia. Tästä työajasta oppilaanohjauksen lehtori voidaan määrätä pitämään enintään 494 luokkaopetus-

tuntia lukuvuodessa. Mikäli sidottu työaika opettajan suostumuksella työnantajan määräyksestä ylittää 1224 tuntia, maksetaan jokaiselta tunnilta kuukausipalkan 1/153.

## Palkkaus

4. Oppilaanohjauksen lehtorin peruspalkat ovat palkkaliitteessä tilastokoodittain seuraavasti:
  - a. Ylempi korkeakoulututkinto ja perus-/lukio-opetusta antavan opettajan kelpoisuus taikka aiempi vanhemman lehtorin kelpoisuus
    - 015156** kokemuslisään oikeuttavaa aikaa alle 15 vuotta
    - 015159** kokemuslisään oikeuttavaa aikaa vähintään 15 vuotta
  - b. Perus-/lukio-opetusta antavan opettajan kelpoisuus
    - 015155** kokemuslisään oikeuttavaa aikaa alle 15 vuotta
    - 015158** kokemuslisään oikeuttavaa aikaa vähintään 15 vuotta
  - c. Muu kuin edellä mainittu
    - 015143** kokemuslisään oikeuttavaa aikaa alle 15 vuotta
    - 015146** kokemuslisään oikeuttavaa aikaa vähintään 15 vuotta

## Kokemuslisät

Kokemuslisävuodet	3 vuotta	5 vuotta	8 vuotta	13 vuotta
Kokemuslisäprosentit	5 %	5 %	5 %	5 %

5. Jos oppilaanohjauksen lehtorilla on oppilaanohjaajan koulutus, korotetaan peruspalkkaa 4 %:lla.
6. Lehtorin peruspalkkaa määrättäessä muodostaa hänen edellisen lukuvuoden palkkansa kokonaisuudessaan vertailupalkan siten, että palkallisten tuntien ja tehtävien määränä käytetään edellisen lukuvuoden tuntien ja tehtävien määrää ja niistä maksettavaa palkkaa. Uutena kokonaispalkkana maksetaan vähintään entistä euromääräistä palkkaa kokonaisuudessaan vastaavaa peruspalkkaa.

#### **14 § Lukion opettajakohtainen kerroin**

1. Opettajan luokkaopetustuntimäärä kerrotaan luvulla 1,10 palkanmaksun perusteena olevan kokonaistuntimäärän saamiseksi.
2. Luokkaopetustunnilla tarkoitetaan tässä yhteydessä oppiaineen luokkatunteja, oppilaan ohjauksen luokkatunteja, tukiopetustunteja sekä demonstraatioiden valmistelutunteja.
3. Demonstraatioiden kerrointunnit lasketaan 1,10:llä korottamattomasta demonstraatioiden tuntimäärästä. Demonstraatioiden valmistelutunnit määräytyvät 24 §:n mukaisesti.
4. Jos peruskoulun opettaja tai peruskoulun ja lukion yhteinen opettaja opettaa lukiossa, koskee edellä oleva myös häntä lukion tuntien osalta.

#### **15 § Yhteissuunnitteluvollisuus**

Opettajalle määräytyvien opetus- ja muiden tehtävien lisäksi opettajan tulee osallistua koulussa koulukohtaisesta toteutuksesta riippuen 2-5 tuntia kahdessa viikossa opetuksen yhteissuunnitteluun, aineryhmittäisiin ja asiaryhmittäisiin neuvonpitoihin, kodin ja koulun väliseen yhteistyöhön sekä opetuksen suunnitteluun ja koulun toiminnan kehittämiseen liittyvien tehtävien tekemiseen.

#### **16 § Sekalehtorilisä**

Lehtorille, jonka opetusvelvollisuuteen kuuluu tunteja sekä lukiossa että aikuislukiossa, maksetaan sekalehtorilisä, joka on 3 % laskettuna 11 §:n mukaisesta peruspalkasta.

#### **17 § Peruskouluasteen lisä**

Lukion lehtorille, jolla on opetusvelvollisuuteen luettavia tunteja peruskouluasteella, maksetaan lisä, joka on 4 % laskettuna 11 §:n mukaisesta peruspalkasta.

#### **18 § Lukioasteen lisä**

Peruskoulun lehtorille, jolla on opetusvelvollisuuteen luettavia tunteja lukioasteella, maksetaan lisä, joka on 4 % laskettuna 11 §:n mukaisesta peruspalkasta.

#### **19 § Esiopetuslisä**

Luokanopettajalle, jonka opetusryhmässä on ala-asteen oppilaiden lisäksi yksi tai useampi esiluokan oppilas, maksetaan lisä, joka on 3 % laskettuna 11 §:n mukaisesta peruspalkasta.

## 20 § Kehitysaluelisä

1. Opettajalle, joka työskentelee Lapin läänin maalaiskunnissa, Kemijärven tai Kuhmon kaupungissa tai Hyrynsalmen, Kuivaniemen, Kuusamon, Pudasjärven, Puolangan, Ristijärven, Sotkamon, Suomussalmen, Taivalkosken, Houtskarın, Iniön, Korppoon, Kustavin, Nauvon, Rymättylän tai Velkuan kunnissa, maksetaan kehitysaluelisä, joka on 3 % laskettuna 11 §:n mukaisesta peruspalkasta.
2. Kehitysaluelisää ei oteta huomioon ylituntipalkkiota määrättäessä.

## 21 § Koulukohtaiset lisätehtävät

1. Opettajalle, jolle erikseen määrätään koulukohtaisen opetuksen kehittämiseen, suunnitteluun tai hallintoon liittyvä tehtävä, maksetaan tehtävän vaativuuden ja vastuullisuuden perusteella erillinen euromääräinen lisä.
2. Koulukohtaisesti edellä mainittua tarkoitusta varten käytetään kuukausittain seuraava määrä 1.2.2016 lukien:

<b>Oppilasmäärä</b>	<b>I kalleusluokka</b>	<b>II kalleusluokka</b>
–200	362,83 €	353,11 €
201–400	605,16 €	588,54 €
401–600	846,12 €	823,96 €
601–800	1 088,46 €	1 059,37 €
801–1000	1 330,79 €	1 294,80 €
1001–	1 451,28 €	1 412,50 €

3. Jos peruskoulu ja lukio toimivat yhdessä, määräytyy kiintiö yhteenlasketun oppilasmäärän mukaisesti.

## 22 § Taito- ja taideaineiden hankinta- ja hoitotehtävät

Taito- ja taideaineiden opettajille maksetaan kuukausittain tarvikkeiden ja materiaalin hankinta- ja hoitotehtäviin koulua kohti (peruskoulu ja lukio yhteensä) 1.2.2016 lukien

I kalleusluokassa 380,36 €  
II kalleusluokassa 369,99 €  
jos perusopetusryhmien lukumäärä on alle 9 ja

I kalleusluokassa 570,53 €  
II kalleusluokassa 533,24 €  
jos perusopetusryhmien lukumäärä on 9 tai yli.

## **23 § Opetusvelvollisuuden huojennukset**

### **Kahdessa tai useammassa toimipaikassa opettavat opettajat**

1. Kahdessa tai useammassa toimipaikassa opettavan opettajan opetusvelvollisuutta vähennetään yksi viikkotunti, jos hän työsuunnitelman mukaan vaihtaa toimipaikkaa kesken päivän.

Soveltamisohje:

Mikäli toimipaikkojen välinen matka on alle yksi kilometri, ei edellä olevaa vähennystä tehdä.

Mikäli opettaja työsuunnitelman mukaan vaihtaa toimipaikkaa kesken päivän viikossa vähintään keskimäärin kolme kertaa, on vähennys puoli-toista viikkotuntia. Mikäli vaihtoja on viikossa keskimäärin vähintään viisi, on vähennys kaksi vuosiviikkotuntia. Mikäli vaihtoja on vähintään keskimäärin kahdeksan, on vähennys kaksi ja puoli vuosiviikkotuntia. Vaihtoehtoisesti jos hän asunnostaan tai asuntoaan lähimmästä toimipaikasta toiseen tai toisiin toimipaikkoihin matkustaessaan joutuu oppituntien pitämistä varten matkustamaan lyhintä käyttökelpoista matkareittiä käyttäen yhteensä vähintään 30 kilometriä viikossa, on opetusvelvollisuuden vähennys yksi viikkotunti, ja sen lisäksi puoli vuosiviikkotuntia jokaista seuraavaa edellä mainituin tavoin laskettua täyttä 50 kilometriä kohti.

### **Yhdysluokan huojennus**

2. Luokanopettajan, jonka opetusryhmään kuuluu kahden tai useamman vuosiluokan oppilaita, vuosittaisesta opetusvelvollisuudesta vähennetään yksi viikkotunti.
3. Lisäksi milloin opetusryhmässä on yksi tai useampi esiluokan oppilas, vähennetään opetusvelvollisuutta yhdellä tunnilla.

### **Steinerkoulun eräät hallintotehtävät**

4. Opettajakunnan puheenjohtajan tai sihteerin tehtäviä hoitavan opettajan opetusvelvollisuutta voidaan vähentää näistä tehtävistä enintään yksi viikkotunti.

## **24 § Opetusvelvollisuuteen luettavat tehtävät lukiossa**

1. Varsinaisten luokkatuntien lisäksi suoritettavasta työstä luetaan lukiossa opetusvelvollisuuteen tunteja seuraavien perusteiden mukaan.

### **Lukioresurssi**

2. Opettajakohtaisen kertoimen lisäksi osoitetaan työsuunnitelmassa opettajien palkanmaksun perusteeksi 20 viikkotuntia lukiota kohden ja 0,16 viikkotuntia oppilasta kohden. Työsuunnitelmassa osoitettavien tuntien määräämisessä otetaan huomioon työn vaativuus ja vastuullisuus sekä

opettajan osallistuminen lukion päättötutkintoon liittyviin suullisiin kuulus-  
teluihin ja ylioppilaskirjoituksiin kuuluvien kokeiden valmistavaan tarkis-  
tamiseen sekä opettajille määrättäviin erityistehtäviin.

### **Luokanvalvojan palkkio**

Luokanvalvojan palkkion perusteena on kuukausipalkkio, joka on yhdeltä  
täydeltä viikkotunnilta 142,71 € kuukaudessa (1.2.2016 lukien).

### **Demonstraatio- ja laborointituntien laskentatapa**

3. Fysiikan ja kemian lehtorin opetusvelvollisuuteen luetaan näiden ainei-  
den demonstraatioiden viikoittaisina valmistelutunteina viidesosa pide-  
tyistä fysiikan ja kemian opetustunneista.
4. Biologiaa, maataloutta, metsätaloutta ja puutarhanhoitoa opettavan opet-  
tajan opetusvelvollisuuteen luetaan näiden aineiden opetuksessa käytet-  
tävien demonstraatioiden ja laborointien viikoittaisina valmistelutunteina  
kahdeskymmenesosa näiden aineiden pidetyistä tunneista.

### **Alakoulun luokanhoitaja**

5. Jos lehtori tai päätoiminen tuntiopettaja on määrätty huolehtimaan ala-  
koulun luokasta ja hän opettaa vähintään puolet luokan tunneista, vä-  
hennetään hänen opetusvelvollisuuttaan yhdellä viikkotunnilla.

### **Oppilaanohjaukseen liittyvät tehtävät**

6. Luokkaopetuksen ulkopuolella suoritettavista oppilaanohjaukseen liitty-  
vistä yhdysopettajan tehtävistä luetaan opettajan opetusvelvollisuuteen  
 $\frac{1}{2}$  tuntia viikossa jokaista alkavaa 16 oppilaan muodostamaa ryhmää  
kohti.

### **Lukiodiplomi ja suulliset kokeet**

7. Lukiodiplomin ja suullisten kokeiden aiheuttama työ korvataan siten, että  
1,5 tuntia vastaa yhtä oppituntia.

### **Tuntimäärän pyöristäminen**

8. Jos opetusvelvollisuuteen luettavaksi viikkotuntimääräksi ei tule koko-  
naislukua, pyöristetään laskennallinen luku lähimpään kokonaislukuun.  
Jos kaksi kokonaislukua ovat yhtä lähellä,  
tapahtuu pyöristäminen ylöspäin.

### **Peruskoulun ja lukion yhteinen opettaja**

9. Peruskoulun ja lukion yhteiselle opettajalle luetaan tässä pykälässä mai-  
nitut tehtävät opetusvelvollisuuteen kuten lukion opettajalle.

## **25 § Opetusvelvollisuuteen luettavat tehtävät peruskoulussa**

### **Opetuksen ohjaus**

1. Peruskoulun opetuksen ohjaustunnilta maksetaan opettajan oman ylityntipalkkioperusteen mukainen palkkio.

### **Kirjaston hoito**

2. Kirjaston hoidosta maksetaan 1-4 vuosiviikkoylityntipalkkiota vastaava korvaus.

### **Kokoelmien hoito**

3. Biologian sekä fysiikan ja kemian kokoelmien hoidosta maksetaan yhtä vuosiviikkoylityntipalkkiota vastaava korvaus.

### **Musiikkiesitysten hoito**

4. Koulun yhteisten musiikkiesitysten hoidosta maksetaan lehtorille vuosiviikkoylityntipalkkiota vastaava korvaus. Vastaava korvaus maksetaan myös luokanopettajalle, erityisluokanopettajalle tai erityisopettajalle silloin, kun tehtävä on määrätty työsuunnitelmassa ja koulussa on vähintään kuusi opettajaa.

### **Luokanvalvojan palkkio**

5. Luokanvalvojan tehtävästä lehtorille maksetaan kuukausipalkkio, joka on 1.2.2016 lukien 119,61 € kuukaudessa.

### **Keittolatoiminnan ohjaus ja valvonta**

6. Peruskoulun keittolatoiminnan ohjauksesta ja valvonnasta maksetaan kotitalousopettajalle yhtä vuosiviikkoylityntipalkkiota vastaava korvaus silloin, kun tehtävä on määrätty työsuunnitelmassa.

### **AV-välineiden hoito**

7. Audiovisuaalisten välineiden hoidosta maksetaan tehtävään määrättylle opettajalle 1-2 vuosiviikkotuntia.

### **Kielistudion esimies**

8. Kielistudion esimiehen tehtävästä maksetaan asianomaiselle opettajalle tuntipalkkio, joka saadaan jakamalla täysi palkka luvulla 150.

### **Tietoteknisten laitteiden hoito ja valvonta**

9. Tietoteknisten laitteiden hoidosta ja valvonnasta maksetaan tehtävään määrättylle opettajalle yhden viikkotunnin korvaus opettajan oman ylityntipalkkioperusteen mukainen palkkio.

tipalkkioperusteen mukaan ja yläasteella, jossa opiskellaan tietotekniikkaa valinnaisaineena, kahden viikkotunnin suuruinen korvaus.

### **Oppilaskunnan ohjaaja**

10. Yläasteen oppilaskunnan ohjaajan tehtävästä maksetaan tehtävään määrätylle opettajalle 0,5-2 viikkotunnin suuruinen korvaus oman ylituntipalkkioperusteen mukaan.

### **Kotitehtävien valvonta**

11. Koulukuljetuksen vuoksi tai muusta koulutyön järjestelystä johtuvasta syystä koululla odottamaan joutuvalle oppilaalle järjestettävästä kotitehtävien tai muun opiskelun valvontatunnista maksetaan opettajalle luokanopettajan yhtä vuosiviikkoylituntipalkkiota vastaava korvaus, mikäli valvonta ei tapahdu muun palkallisen tehtävän yhteydessä.

### **Oppilaskodin oppilaiden ohjaus**

12. Oppilaskodin oppilaiden vapaa-ajan ohjaustunnista maksetaan opettajalle luokanopettajan yhtä vuosiviikkoylituntipalkkiota vastaava korvaus.

### **Yksityisoppilaan kuulustelu ja oppivelvollisuuden edistymisen tutkiminen**

13. Rehtorille ja opettajalle maksetaan perusopetuslain 38 §:ssä tarkoitetun tutkinnon kuulustelusta ja perusopetuslain 25 §:ssä tarkoitetun oppivelvollisuuden edistymisen tutkimisesta 36,61 € palkkio kuulustelua kohti (1.2.2016 lukien).

Mikäli samassa kuulustelussa on useampi kuulusteltava, maksetaan opettajalle täysi palkkio kolmen ensimmäisen opiskelijan osalta, puolet palkkiosta neljännessä opiskelijasta yhdeksänteen ja 1/4 palkkiosta kymmenennestä opiskelijasta lukien.

### **Oppilaanohjaukseen liittyvät tehtävät**

14. Oppilaanohjaukseen liittyvästä henkilökohtaisesta tai pienryhmän ohjauksesta sekä tiedotus- ja muista tehtävistä luetaan opettajan opetusvelvollisuuteen yhteensä kaksi tuntia viikossa koulun yläasteen jokaista perusopetusryhmää kohden kuuden ensimmäisen perusopetusryhmän osalta ja ½ tuntia jokaista alkavaa 16 oppilaan muodostamaa ryhmää kohti.

Oppilaanohjaukseen liittyvistä yhdysopettajan tehtävistä luetaan opettajan opetusvelvollisuuteen ½ tuntia viikossa koulun yläasteen jokaista alkavaa 16 oppilaan muodostamaa ryhmää kohti.

Työelämään tutustuttamisen järjestelytehtävistä luetaan opettajan opetusvelvollisuuteen ½ tuntia viikossa jokaista tutustumisjaksoon osallistuvaa alkavaa 16 oppilaan ryhmää kohti.



## **Demonstraatioiden valmistelutunnit**

15. Biologiaa, maa- ja metsätaloutta ja puutarhanhoitoa opettavan lehtorin ja yläastetta vastaavilla luokilla opettavan erityisluokanopettajan opetusvelvollisuuteen luetaan kahdeskymmenesosa em. oppiaineiden opetukseen sisältyvän demonstraatio- ja laborointityön tunneista.

Fysiikkaa ja kemiaa opettavan lehtorin ja yläastetta vastaavilla luokilla olevia oppilaita opettavan erityisluokanopettajan opetusvelvollisuuteen luetaan näiden aineiden demonstraatioiden viikoittaisten valmistelutuntien johdosta viidesosa fysiikan ja kemian opetustunneista viikossa.

## **Eräiden korvausten ristikkäiskäyttö**

16. Jos työnantaja katsoo tarkoituksenmukaiseksi, voidaan edellä 2-, 3-, 7-, 8-, 9 ja 10-kohdissa mainituista korvauksista muodostaa yhteistuntimäärä. Työnantaja voi jakaa tämän tuntimäärän näiden tehtävien hoitamiseksi toisin kuin em. kohdissa on määrätty.

## **26 § Opetusvelvollisuuden lukeminen**

Jos opettajalle ei voida osoittaa hänen opetusvelvollisuuttaan vastaavaa oppituntimäärää, luetaan 24 ja 25 §:ssä mainitut tehtävät tarpeellisin osin opetusvelvollisuuteen kuuluviksi tunneiksi.

## **27 § Erikseen korvattavat tehtävät**

### **Kerhopalkkio**

1. Opettajalle maksetaan kerhotunneista oman ylituntipalkkioperusteen mukainen palkkio.

### **Jäävin rehtorin tehtävien hoito**

2. Opettajalle, joka määrätään hoitamaan rehtorin ylioppilaskirjoituksiin liittyviä tehtäviä rehtorin ollessa näihin jäävi, maksetaan palkkiota kultakin tunnilta täysi palkka jaettuna 150:llä.

## **28 § Erikseen korvattavat tehtävät koulukodissa**

### **Erityistehtäväkiintiö**

1. Koulun työsuunnitelmassa hyväksytyjen erityistehtävien suorittamisesta maksetaan opettajalle ylituntipalkkion perusteen mukainen palkkio. Koululla on käytettävissä erityistehtävien korvaamiseksi enintään 20 tuntia viikossa sekä lisäksi yksi tunti jokaista alkavaa kahdeksaa oppilasta kohti.

## **Kerhotoiminta**

2. Koulun päivittäisen työajan ulkopuolella oppilaille järjestetyn, koulun työsuunnitelmassa hyväksytyn, vapaaehtoisen kerhon johtamisesta opettajalle maksetaan yhtä vuosiviikkotuntipalkkiota vastaavan korvauksen lukuvuoden työviikkojen määrän mukaisesta tuntimäärästä.

## **Opetusvelvollisuuden lukeminen**

3. Jos opettajalle ei voida osoittaa hänen opetusvelvollisuutensa edellyttämää tuntimäärää, voidaan edellä mainitut tehtävät tarpeellisilta osin lukea opettajan opetusvelvollisuuden kuuluviksi siten, että lukuvuoden työviikkojen määrän mukainen tuntimäärä vastaa opettajan vuosiviikkotuntia.

## **29 § Koulutus ja suunnittelutyö**

1. Opettajalla on velvollisuus osallistua työnantajan kanssa sovittuun täydennyskoulutukseen tai suunnittelutyöhön 18 tuntia lukuvuodessa.
2. Työnantaja voi määrätä opettajalle koulun kehittämistyötä muun siihen sopimuksessa varatun työajan lisäksi siten, että 1,5 tunnin työ määrä vastaa yhtä ylituntipalkkiota.

## **30 § Muu opettajan työ**

1. Opettajalla ja päätoimisella tuntiopettajalla on velvollisuus tehdä opetuksen ja muun työvelvollisuuden lisäksi työnantajan määrittelemiä tehtäviä 24 tuntia lukuvuodessa. Tehtävät voivat olla esimerkiksi suunnittelu- ja kehittämistyötä, opettajan osaamisen kehittämistä, koulukohtaista opetuksen suunnittelu/arviointityötä tai muuta opettajan työtä. Edellä mainitusta työajasta voidaan määrätä tehtäväksi kuusi tuntia enintään yhtenä erillisenä työpäivänä, joka voidaan sijoittaa lauantaiksi oppilastyövuodelle.

Soveltamisohje:

Lukuvuoden työajaksi otetulla työaika on enintään 20 tuntia.

2. Opettajalle ja päätoimiselle tuntiopettajalle, joka opettaa keskimäärin alle 16 viikkotuntia voidaan määrätä edellä mainitusta 24 tunnista tehtäväksi vastaava osuus kuin hänen opetustuntimääränsä on 16 tunnista suhteutettuna työsuhteen pituuteen lukuvuoden aikana. Sivutoimiselle tuntiopettajalle voidaan määrätä edellä mainitusta 24 tunnista tehtäväksi vastaava osuus kuin hänen opetustuntimääränsä on 16 tunnista suhteutettuna työsuhteen pituuteen lukuvuoden aikana.

## **31 § Rehtorin hallinnollisia tehtäviä hoitavan opettajan palkkio**

Jos opettaja määrätään oman tehtävänsä ohella lyhytaikaisesti, vähintään kolmen päivän ajaksi, hoitamaan rehtorin tehtävään kuuluvat hallinnolliset tehtävät rehtorin työnteon keskeytyksen ajalta, maksetaan hänelle

le kyseisten tehtävien vähentämättömien opetusvelvollisuuksien välyksen keskikohdan mukaan laskettu tuntimäärien välinen erotus ylitunteina opettajan oman ylituntipalkkioperusteen mukaisesti.

### 32 § Opettajan sijaisen palkkaus

1. Enintään viisi koulun työpäivää kestävänsijaisuuden ajalta maksetaan sijaiselle palkkio pidettyjen tuntien mukaan tuntipalkkiona sijaisen oman kelpoisuuden mukaisesti.
2. Jos sijaisuus kestää enemmän kuin viisi koulun työpäivää ja osuu ajaksi, jolloin opetettava tuntimäärä on pienempi kuin opetusvelvollisuus, maksetaan sijaiselle hänen pitämiään tunteja vastaava osuus täyttä opetusvelvollisuutta vastaavasta palkasta seuraavan kaavan mukaan:

$$= \frac{\text{pidettyjen tuntien ja erityistehtävien määrä} \times \text{sijaisuusajan täysi palkka}}{\text{kyseisen tehtävän opetusvelvollisuustuntien kokonaismäärä sijaisuusaikana}}$$

3. Jos opettajan sijaisen hoitama tuntimäärä on opetusvelvollisuutta suurempi, hänelle maksetaan täyden palkan lisäksi ylituntipalkkio opetusvelvollisuuden yli meneviltä tunneilta.

### 33 § Ylitunnit

1. Opetusvelvollisuuden ylittäviltä tunneilta maksetaan opettajille ylituntipalkkio.
2. Peruskoulun opettajalle peruskoulun tuntien lisäksi määrätyt lukion tunnit luetaan peruskoulun tuntien jälkeen opetusvelvollisuuteen. Vastaavasti lukion opettajalle lukion tuntien lisäksi määrätyt peruskoulun tunnit luetaan lukion tuntien jälkeen opetusvelvollisuuteen.
3. Luokanopettajan yläkoulussa tai erityisopetuksessa antamien ylituntien palkkioperuste on sama kuin lehtorin tai erityisopetuksen palkkioperuste.
4. Erityisopettajan ala- tai yläkoulussa antamien ylituntien palkkioperuste on sama kuin luokanopettajalla tai lehtorilla.

### 34 § Opetus lomien aikana

Peruskoulun ja lukion oppilaitosten lomien aikana tapahtuvat opetustunnit kerrotaan kokonaistuntimäärää ja palkanlaskemista varten luvulla 2 ja ne voidaan lukea opetusvelvollisuuteen.

## Tuntiopettajat

### 35 § Päätoimiset tuntiopettajat

Tuntiopettajan palvelussuhteen ehdot ovat samat kuin opettajan, ellei tässä liitteessä ole toisin sovittu.

Peruspalkat ovat palkkaliitteessä tilastokodeittain vastaavasti kuin lehtorilla / opettajalla: kun lehtorin koodi on 012151, on tuntiopettajan koodi 012551.

### Eräät muut määräykset

#### 36 § Yksityisoppilaiden kuulustelu- ja valvontapalkkio

1. Kuulustelua kohti maksetaan vastaanottavalle opettajalle 40,96 euron suuruinen palkkio (1.2.2016 lukien). Kuulustelupalkkio voi sisältää kirjallisen ja suullisen kuulustelun sekä uusintakuulustelun.

Jos saman oppiaineen samaa vuosikurssia on tutkinnossa suorittamassa useampia kuin yksi yksityisoppilas maksetaan kuulusteltavaa kohti seuraavasti:

1–3 oppilasta	täysi palkkio ja jokaisesta seuraavasta lisäksi
4–9 oppilasta	1/2 palkkiosta
10–20 oppilasta	1/4 palkkiosta
21– oppilasta	1/6 palkkiosta

2. Kirjallisen kuulustelun valvojana toimivalle opettajalle maksetaan tunnilta valvontapalkkio, joka on opettajan täysi palkka jaettuna luvulla 150.
3. Rehtorille maksetaan 1 momentissa mainittu palkkio momentin 1 tai 4 mukaista kuulusteltavaa kohti porrastusta suorittamatta.
4. Ylioppilastutkinnon korjauksesta maksetaan palkkio 1 momentissa mainitun perusteella kutakin koetta kohden. Vieraan kielen osalta korjaus katsotaan yhdeksi kokeeksi.
5. Kuulustelu- ja valvontapalkkio maksetaan myös henkilöstä, joka
  - varsinaisen ylioppilastutkinnon jälkeen uusii hyväksytyyn kokeeseen tai täydentää ylioppilastutkintoaan tai
  - omassa koulussa varsinaista ylioppilastutkintoa seuraavan tutkinnon jälkeen erillisessä kokeessa uusii hyväksytyyn kokeeseen tai täydentää ylioppilastutkintoaan tai
  - osallistuu ylioppilastutkintoon tai siihen kuuluvaan erilliseen kokeeseen ylioppilastutkinnon järjestämistä koskevan lain 9 §:ssä tarkoitetun

tetun ammatillisen tai muun vastaavan koulutuksen ja opetusministeriön mahdollisesti määrittämien lisäopintojen pohjalta.

### **37 § Matkakustannusten korvaukset**

1. Kahdessa tai useammassa toimipaikassa opettavalle opettajalle korvataan matkakustannusten korvaukset koulujen välisiltä matkoilta. Matka asunnolta ja asunnolle korvataan siltä osin kuin matkan pituus ylittää kuusi kilometriä.
2. Mikäli opettaja opettaa samana päivänä vain yhdellä koululla, korvataan matka siltä osin, kun matkasta opettajan asunnosta pitemmällä sijaitsevalle toimipaikalle aiheutuu suurempia kustannuksia kuin matkasta opettajan asuntoa lähimmälle toimipaikalle.
3. Tuntiopettajalle korvataan vain koulujen väliset matkat.

### **38 § Etäopetukseen liittyvä työ**

Opiskelijan etäopiskeluun liittyvä työ luetaan opettajan opetustuntimäärään siten, että 1,5 tuntia etäopetusta vastaa yhtä oppituntia.

### **39 § Kerhotyöpalkkio eräissä tapauksissa**

Jos kerhoa pitää henkilö, joka ei ole koulun opettaja eikä päätoiminen tuntiopettaja, maksetaan hänelle tuntipalkkio, joka hänelle sivutoimisena tuntiopettajana ao. koulussa maksettaisiin.

## **Liite 2 Aikuislukio ja lukion aikuislinja**

### **Rehtorit ja apulaisrehtorit**

#### **40 § Rehtorin peruspalkka, kokemuslisät ja opetusvelvollisuus**

##### **Peruspalkat**

1. Peruspalkat ovat palkkaliitteessä tilastokoodilla 011065.

##### **Kokemuslisät**

Kokemuslisävuodet	3 vuotta	5 vuotta	8 vuotta	13 vuotta	20 vuotta
Kokemuslisäprosentit	5 %	5 %	5 %	9 %	6 %

##### **Opetusvelvollisuus**

2. Rehtorin opetusvelvollisuus on 100–300 tuntia vuodessa.

##### **Opetustuntimäärän ja peruspalkan määräytymisperusteet**

3. Opetustuntimäärää ja peruspalkkaa vahvistettaessa alarajan ja ylärajan puitteissa otetaan huomioon mitä opetushenkilöstön palkkausta ja työaikaa koskevan luvun 2 §:n 3. kohdassa on sovittu.

#### **41 § Opetusvelvollisuuteen luettavat tehtävät**

1. Rehtorin opetusvelvollisuuteen voidaan lukea oppituntien, demonstraatio-tuntien ja tukiopetustuntien lisäksi muitakin tehtäviä.
2. Lisäksi rehtori ja apulaisrehtori saavat lukea opetusvelvollisuuteensa ku-ten opettaja äidinkielen harjoitusten ohjauksen sekä erityisestä syystä ammatinvalinnan opetuksen.
3. Kesäopetus luetaan rehtorin opetustuntimäärään.

#### **42 § Työaika, vuosiloma ja ylitunnit**

Rehtorin työaika, vuosiloma ja ylitunnit määräytyvät opetushenkilöstön palkkausta ja työaikaa koskevan 6 luvun 17 § :n mukaisesti. Lomanmää-  
rätymiskuukausia laskettaessa otetaan huomioon myös päätoimisena  
opettajana omassa oppilaitoksessa palveltu aika.

#### **43 § Apulaisrehtorina toimivan opettajan palkkio**

1. Apulaisrehtorin palkkio on tilastokoodilla 011151.
2. Apulaisrehtorina toimivan opettajan peruspalkka on 20 % korkeampi kuin muutoin. Korotusta ei oteta huomioon ylituntipalkkioperusteessa.

#### 44 § Apulaisrehtorina toimivan opettajan huojennus

1. Apulaisrehtorina toimivan opettajan opetusvelvollisuutta huojennetaan seuraavasti: opv-kerroin 0,3 - 0,8.
2. Jos apulaisrehtorin opetusvelvollisuudeksi ei tule kokonaislukua, pyöristetään opetusvelvollisuus puolen tunnin tarkkuudella. Jos kaksi lukua on yhtä lähellä, pyöristäminen tapahtuu pienempään lukuun.
3. Opetustuntimäärää ja peruspalkkaa vahvistettaessa otetaan huomioon mitä opetushenkilöstön palkkausta ja työaikaa koskevan luvun 2 §:n 3. kohdassa on sovittu.

#### 45 § Rehtorin hallinnollisia tehtäviä hoitavan apulaisrehtorin palkkio

Jos apulaisrehtori määrätään oman tehtävänsä ohella hoitamaan rehtorin tehtävään kuuluvat hallinnolliset tehtävät rehtorin työnteon keskeytyksen aikana, maksetaan hänelle palkkio kuten opettajalle **54 §:n** mukaan.

#### Opettajat

#### 46 § Peruspalkat ja kokemuslisät

##### Peruspalkat

Aikuislukion lehtorin peruspalkat ovat palkkaliitteessä tilastokodeittain seuraavasti:

- 012151** a. Ylempi korkeakoulututkinto ja lukio-opetusta antavan opettajan kelpoisuus taikka aiempi vanhemman lehtorin kelpoisuus
- 012150** b. Perusopetusta antavan opettajan tai aiempi lukio-opetusta antavan opettajan kelpoisuus
- 012145** c. Ylempi tai alempi korkeakoulututkinto
- 012139** d. Muu kuin edellä mainittu

##### Kokemuslisät

Kokemuslisävuodet	3 vuotta	5 vuotta	8 vuotta	13 vuotta	20 vuotta
Kokemuslisäprosentit	6 %	6 %	7 %	8 %	6 %

#### 47 § Sekalehtorin lisä

Lehtorille, jonka opetusvelvollisuuteen kuuluu tunteja sekä lukiossa että aikuislukiossa, maksetaan sekalehtorin lisä, joka on 3 % laskettuna **46 §:n** mukaisesta peruspalkasta.

## 48 § Peruskouluasteen korotus

Aikuislukion ja lukion aikuislinjan opettajalle, jolla on opetusvelvollisuuteen luettavia tunteja peruskouluasteella, maksetaan lisä, joka on 4 % laskettuna 46 §:n mukaisesta peruspalkasta.

## 49 § Opettajan sijaisen palkkaus

1. Enintään viisi koulun työpäivää kestävänsijaisuuden ajalta maksetaan sijaiselle palkkio pidettyjen tuntien mukaan tuntipalkkiona sijaisen oman kelpoisuuden mukaisesti.
2. Jos sijaisuus kestää enemmän kuin viisi koulun työpäivää ja osuu ajaksi, jolloin opetettava tuntimäärä on pienempi kuin opetusvelvollisuus, maksetaan sijaiselle hänen pitämiään tunteja vastaava osuus täyden opetusvelvollisuuden mukaisesta palkasta seuraavan kaavan mukaan:

$$= \frac{\text{pidettyjen tuntien ja erityistehtävien määrä} \times \text{sijaisuusajan täysi palkka}}{\text{kyseisen tehtävän opetusvelvollisuustuntien kokonaismäärä sijaisuusaikana}}$$

3. Jos sijaisen hoitama tuntimäärä on opetusvelvollisuutta suurempi, hänelle maksetaan varsinaisen palkan lisäksi ylituntipalkkio opetusvelvollisuuden yli meneviltä tunneilta.

## 50 § Yhteissuunnitteluvollisuus

Opettajalle määrättyjen opetus- ja muiden tehtävien lisäksi päätoimisen opettajan tulee osallistua koulussa koulukohtaisesta toteutuksesta riippuen 2-5 tuntia kahdessa viikossa opetuksen yhteissuunnitteluun, aineryhmittäisiin ja asiaryhmittäisiin neuvonpitoihin, kodin ja koulun väliseen yhteistyöhön sekä opetuksen suunnitteluun ja koulun toiminnan kehittämiseen liittyvien tehtävien tekemiseen.

## 51 § Opetusvelvollisuus

1. Aikuislukion ja lukion aikuislinjan opettajan opetusvelvollisuus on 18,5 tuntia viikossa. A1- ja A2- ja B1 -kielessä opetusvelvollisuus on yhtä viikotuntia alempi.
2. Vuotuinen opetusvelvollisuus saadaan kertomalla viikoittainen opetusvelvollisuus luvulla 33.
3. Kutakin pakollisen, syventävän ja soveltavan oppimäärän kurssia (28 opituntia) kohti opettaja saa lukea opetusvelvollisuuteensa opetuksesta, lukion suullisten loppukuulustelujen vastaanottamisesta ja ylioppilastut-



kinnon kokeiden valmistavasta tarkastamisesta vuosiviikkotunnin (33 tuntia). Muita kuin edellä mainittuja kursseja kohti kuitenkin 31 tuntia.

4. Jos kurssi on tuntimäärältään 28 oppituntia suppeampi tai laajempi, mainituista tehtävistä saadaan opetusvelvollisuuteen lukea tunteja edellä tarkoitettussa suhteessa.
5. Jos opettaja opettaa kahta tai useampaa ainetta, jossa opetusvelvollisuus on erilainen tai opettaja toimii sekalehtorina, lasketaan painotettu opetusvelvollisuus vuositunteina.

## **52 § Opetusvelvollisuuden lukeminen**

1. Jos opettajalle ei voida osoittaa hänen opetusvelvollisuuttaan vastaavaa oppituntimäärää, luetaan 24 ja 25 §:ssä mainitut tehtävät tarpeellisin osin opetusvelvollisuuteen kuuluviksi tunneiksi.
2. Varsinaisten luokkatuntien lisäksi suoritettavasta työstä saadaan lukea opetusvelvollisuuteen seuraavien perusteiden mukaan:

### **Luokanvalvoja**

Luokanvalvojan tehtävistä luetaan opetusvelvollisuuteen yksi viikkotunti.

### **Kirjaston hoito**

Kirjaston hoidosta luetaan opetusvelvollisuuteen kolme viikkotuntia.

### **Kokoelmien hoito**

Biologian sekä fysiikan ja kemian kokoelmien hoidosta luetaan kummas-takin opetusvelvollisuuteen yksi viikkotunti.

### **Tietoteknisten laitteiden hoito ja valvonta**

Tietoteknisten laitteiden hoidosta ja valvonnasta luetaan opettajan opetusvelvollisuuteen varsinaisten luokkatuntien lisäksi kaksi viikkotuntia. Jos laitteisto on peruskoulun kanssa yhteinen ja lukion opettaja on määrätty huolehtimaan yhteisestä laitteistosta, opetusvelvollisuuteen luetaan kaksi ja puoli tuntia.

### **Demonstraatiotuntien laskentatapa**

Fysiikan ja kemian lehtorin opetusvelvollisuuteen luetaan näiden aineiden demonstraatioiden viikoittaisina valmistelutunteina viidesosa pidetyistä fysiikan ja kemian opetustunneista.

Biologiaa, maataloutta, metsätaloutta ja puutarhanhoitoa opettavan opettajan opetusvelvollisuuteen luetaan näiden aineiden opetuksessa käytettävien demonstraatioiden viikoittaisina valmistelutunteina kymmenesosa näiden aineiden pidetyistä tunneista.

Demonstraatiotunteja laskettaessa otetaan huomioon edellä **51 §:ssä** mainittu 33 ja 28 tunnin suhde.

### **Opinto-ohjaukseen liittyvät tehtävät**

AmmatINVALINNAN yhdysopettajan luokkaopetuksen ulkopuolella suoritettavasta työstä luetaan puoli tuntia aikuislukion tai lukion aikuislinjan perusopetusryhmältä ja opinto-ohjaukseen liittyvistä ammatINVALINNAN yhdysopettajan tehtävästä puoli tuntia viikossa jokaista alkavaa 16 oppilaan ryhmää kohti.

### **Kerhopalkkio**

Opettajalle maksetaan kerhotunnista oman ylituntipalkkioperusteen mukainen palkkio.

### **Audiovisuaalisten välineiden hoito**

Audiovisuaalisten välineiden hoidosta maksetaan tehtävään määrätylle opettajalle 1-2 vuosiviikkotuntia.

### **Äidinkielen harjoitusten ohjaus ja valvonta**

Äidinkielen harjoitusten ohjauksesta ja valvonnasta maksetaan opettajalle 7 tuntia äidinkielen kurssia (28 oppituntia) kohden.

### **Kesäkurssin järjestely ja valvonta**

Luokattoman aikuislukion ja -linjan opettajalle, jonka tehtäväksi on määrätty kesäkurssin järjestely ja valvonta, maksetaan oman ylituntipalkkioperusteen mukainen yhden vuosiviikkotunnin suuruinen korvaus erikseen kummastakin kesäkurssijaksosta.

### **Oppilaskunnan ohjaaja**

Oppilaskunnan ohjaajan tehtävistä maksetaan opettajan oman ylituntipalkkioperusteen mukainen korvaus 0,5 - 1,5 viikkotuntia.

## **Tuntimäärän pyöristäminen**

3. Jos laskennalliseksi opetusvelvollisuuteen luettavaksi viikkotuntimääräksi ei tule kokonaislukua, pyöristetään laskennallinen luku lähimpään kokonaislukuun. Jos kaksi kokonaislukua ovat yhtä lähellä, tapahtuu pyöristäminen ylöspäin.

## **53 § Erikseen korvattavat tehtävät**

### **Ylioppilaskirjoitusten valvonta**

1. Jos opettaja valvoo ylioppilaskirjoituksia aikana, jona hänelle ei ole osoitettu muita tehtäviä, maksetaan valvontatunnilta korvaus, joka saadaan jakamalla opettajan täysi palkka luvulla 150.

### **Kielistudion esimies**

2. Kielistudion esimiehen tehtävästä maksetaan opettajalle tuntipalkkio, joka saadaan jakamalla täysi palkka luvulla 150.

## **Jäävin rehtorin tehtävien hoito**

3. Opettajalle, joka määrätään hoitamaan rehtorin ylioppilaskirjoituksiin liittyviä tehtäviä rehtorin ollessa näihin jäävi, maksetaan kultakin tunnilta opettajan täysi palkka jaettuna luvulla 150.

## **Opinto-ohjaus**

4. Opinto-ohjauksen osalta sovelletaan, mitä 25 §:n 14. kohdassa peruskoulun oppilaanohjauksesta on sovittu.

## **54 § Rehtorin hallinnollisia tehtäviä hoitavan opettajan palkkio**

Jos opettaja määrätään oman tehtävänsä ohella lyhytaikaisesti, vähintään kolmen päivän ajaksi, hoitamaan rehtorin tehtävään kuuluvat hallinnolliset tehtävät rehtorin työnteon keskeytyksen ajalta, maksetaan hänelle kyseisten tehtävien vähentämättömien opetusvelvollisuuksien välyksen keskikohdan mukaan laskettu tuntimäärien välinen erotus ylitunteina opettajan oman ylituntipalkkioperusteen mukaisesti.

## **55 § Täydennyskoulutus ja suunnittelutyö**

Opettajalla on velvollisuus osallistua työnantajan kanssa sovittuun täydennyskoulutukseen tai suunnittelutyöhön 18 tuntia lukuvuodessa.

Työnantaja voi määrätä opettajalle koulun kehittämistyötä muun siihen sopimuksessa varatun työajan lisäksi siten, että 1,5 tunnin työ määrä vastaa yhtä ylituntipalkkiota.

## **56 § Muu opettajan työ**

1. Opettajalla ja päätoimisella tuntiopettajalla on velvollisuus tehdä opetuksen ja muun työvelvollisuuden lisäksi työnantajan määrittelemiä tehtäviä 24 tuntia lukuvuodessa. Tehtävät voivat olla esimerkiksi suunnittelu- ja kehittämistyötä, opettajan osaamisen kehittämistä, koulukohtaista opetuksen suunnittelu/arviointityötä tai muuta opettajan työtä. Edellä mainitusta työajasta voidaan määrätä tehtäväksi kuusi tuntia enintään yhtenä erillisenä työpäivänä, joka voidaan sijoittaa lauantaiksi oppilastyövuodelle.

Soveltamisohje:

Lukuvuoden työajaksi otetulla työaika on enintään 20 tuntia.

2. Opettajalle ja päätoimiselle tuntiopettajalle, joka opettaa keskimäärin alle 16 viikkotuntia voidaan määrätä edellä mainitusta 24 tunnista tehtäväksi vastaava osuus kuin hänen opetustuntimääränsä on 16 tunnista suhteutettuna työsuhteen pituuteen lukuvuoden aikana. Sivutoimiselle tuntiopettajalle voidaan määrätä edellä mainitusta 24 tunnista tehtäväksi vastaava osuus kuin hänen opetustuntimääränsä on 16 tunnista suhteutettuna työsuhteen pituuteen lukuvuoden aikana.

## **57 § Ylitunnit**

Opetusvelvollisuuden ylittäviltä tunneilta maksetaan opettajille ylituntipalkkio.

## **58 § Vajaaksi jäänyt opetusvelvollisuus**

Jos vakinaisen opettajan opetusvelvollisuus tai päätoimisen tuntiopettajan päätoimisuuteen tarvittava tuntimäärä ei tule lukuvuoden aikana täyteen, opettajalle maksetaan kuitenkin täysi peruspalkka tai vuosipalkka kokemuksilaisineen sekä päätoimiselle tuntiopettajalle päätoimisuusrajaa vastaava palkka koko lukuvuodelta.

## **Tuntiopettajat**

### **59 § Päätoiminen tuntiopettaja**

Tuntiopettajan työsuhteen ehdot ovat samat kuin opettajan, ellei tässä liitteessä ole toisin sovittu.

### **60 § Sivutoiminen tuntiopettaja**

Sivutoimisen tuntiopettajan palkkioperuste on sama kuin vastaavan opettajan peruspalkka ja opetusvelvollisuus sama kuin opettajan opetusvelvollisuus.

### **61 § Eräät muut määräykset**

Yksityisoppilaiden kuulustelu- ja valvontapalkkion, matkakustannusten korvausten, etäopetukseen liittyvien töiden ja kerhotyöpalkkion osalta sovelletaan lukio- ja perusopetuksen liitteen **36 – 39** §:iä.

# OSIO B VAPAA SIVISTYSTYÖ JA TAITEEN PERUSOPETUS

## Liite 3 Kansanopistot

### Rehtorit

#### 1 § Peruspalkat, kokemuslisät ja opetusvelvollisuudet

##### Peruspalkat

Rehtorin peruspalkka on palkkaliitteessä tilastokoodilla **021060**.

##### Kokemuslisät

Kokemuslisävuodet	3 vuotta	5 vuotta	8 vuotta	13 vuotta	20 vuotta
Kokemuslisäprosentit	5 %	5 %	5 %	5 %	6 %

##### Opetusvelvollisuus

Rehtorin opetusvelvollisuus on vuodessa enintään 305 tuntia.

#### 2 § Työaika ja vuosiloma

Rehtorin työaika ja vuosiloma määräytyvät opetushenkilöstön palkkausta ja työaikaa koskevan 6 luvun 17 §:n mukaisesti.

### Apulaisrehtori ja vararehtori

#### 3 § Apulaisrehtorin/vararehtorin palkkio

Apulaisrehtorin palkkio on tilastokoodilla **021150**.

Kansanopiston apulais- tai vararehtoriksi määrätyille, kelpoisuusehdot täyttävälle päätoimiselle opettajalle maksetaan apulaisrehtorin palkkio, joka on 8 % laskettuna 4 §:n mukaisesta peruspalkasta.

### Opettajat

#### 4 § Peruspalkat ja kokemuslisät

##### Peruspalkat

Peruspalkat ovat palkkaliitteessä tilastokodeittain seuraavasti:

**022650** Ylempi korkeakoulututkinto

**022645** Opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 18 §:ssä tarkoitettu muu kelpoisuus 27 §:n siirtymäsäännös huomioiden tai erivapauden nojalla vapaan sivistystyön opettajan kelpoisuuden saanut henkilö

## Kokemuslisät

Kokemuslisävuodet	3 vuotta	5 vuotta	8 vuotta	13 vuotta	20 vuotta
Kokemuslisäprosentit	5 %	6 %	7 %	7 %	6 %

## 5 § Erityisopettajalisä

Opettajalle, joka on suorittanut erityisopettajan tutkinnon, maksetaan erityisopettajalisä, joka on 8 % laskettuna 4 §:n mukaisesta peruspalkasta.

## 6 § Kokonaistyövelvollisuus

Opettajan kokonaistyövelvollisuus opetustunteina työvuodessa on

1. äidinkielessä 700 tuntia
2. opiskelijalle vieraassa kielessä, matematiikassa, fysiikassa ja kemiassa 800 tuntia
3. uskonnossa, psykologiassa, historiassa, kirjallisuudessa, yhteiskuntaopissa, taloustiedossa, biologiassa ja maantiedossa sekä näihin verrattavissa aineissa 870 tuntia
4. muissa aineissa 870 tuntia

## 7 § Kokonaistyövelvollisuus opetusvelvollisuutena ja muuna työvelvollisuutena

### Opetusvelvollisuus

1. Opettajan opetustunteina suoritettava työvelvollisuus eli opetusvelvollisuus on vähintään 3/4 kokonaistyövelvollisuuden tuntimäärästä.
2. Jos 6 §:n 1 momentissa mainittu opettaja opettaa useampia aineita, joiden tuntimäärät ovat erilaisia, lasketaan hänen kokonaisopetusvelvollisuutensa eri aineiden kokonaistyövelvollisuuden mukaan painotettuna.

### Muu työvelvollisuus

3. Opettajan muu, sisäoppilaitoksessa tarpeellinen ja opettajan tehtäviin kuuluva työvelvollisuus, jos opetusvelvollisuus on 3/4 kokonaistyövelvollisuudesta, on 339 tuntia vuodessa.

## **8 § Opettajan kokonaistyövelvollisuuden jakaminen**

### **Opetusvelvollisuuden määrän muuttaminen erityisestä syystä**

1. Jos opiston opetustyön järjestäminen erityisestä syystä niin vaatii, voidaan opettajan opetusvelvollisuus määrätä 7 §:ssä mainittua suuremaksi tai pienemmäksi, jolloin muuta työvelvollisuutta lisätään tai vähennetään 1 1/2 tuntia jokaista oppituntia kohden.
2. Opettajan opetusvelvollisuutta ei kuitenkaan tule alentaa alle 2/3 kokonaistyövelvollisuudesta, ellei erityisistä syistä ole tarpeellista alentaa opetusvelvollisuutta 1/2 :een kokonaistyövelvollisuudesta.

### **Tunnin pituus**

3. Opetusvelvollisuuteen kuuluvan oppitunnin pituus on 45 minuuttia ja muuhun työvelvollisuuteen kuuluvan tunnin pituus on 60 minuuttia.

### **Opetusvelvollisuuteen kuuluvat tehtävät**

4. Oppitunteina suoritettavaan työvelvollisuuteen sisältyy opetuksen valmistelu, opetukseen kuuluvien kertausten, kokeiden ja muiden tehtävien valmistelu ja korjaus lukuun ottamatta erikoiskurssin tutkielmien ohjausta ja tarkastusta sekä osallistuminen opettajainkokouksiin.

### **Tutkielman tekoa ohjaava opettaja**

5. Opettajalle, joka ohjaa erikoiskurssiin kuuluvan tutkielman tekoa, on muusta työvelvollisuudesta varattava neljä tuntia jokaisen tutkielmaa tekevän opiskelijan henkilökohtaista ohjausta varten.

### **Muuhun työvelvollisuuteen kuuluvat tehtävät**

6. Opettajan muuhun työvelvollisuuteen kuuluvat tehtävät tulee kokonaistyövelvollisuutta jaettaessa yleisesti määritellä. Muuhun työvelvollisuuteen ensisijaisesti kuuluvia ovat sisäoppilaitoksen luonteesta johtuvat kasvatukselliset, ohjaus-, valvonta- ja huoltotehtävät. Apulaisrehtorin ja vararehtorin tehtävät sekä opettajalle mahdollisesti määrätyt erityistehtävät, esim. kirjaston hoito, tulee järjestää muun työvelvollisuuden puitteissa suoritettaviksi. Opettajan erikseen määrittelemätön muu työvelvollisuus suoritetaan rehtorin ohjeiden mukaan.

### **AmmatINVALinnan yhdysopettajan tehtäviä hoitava opettaja**

7. AmmatINVALinnan yhdysopettajan tehtäviä hoitavalle opettajalle luetaan opetustunneiksi 10 tuntia työvuodessa jokaista alkavaa 30 opiskelijan ryhmää kohti.

## **Matkustaminen**

8. Jos opettaja eri toimipisteisiin matkustamisen johdosta matkustaa viikossa keskimäärin 250 kilometriä, luetaan matkustamiseen käytetystä ajasta enintään 40 tuntia vuodessa muuhun työvelvollisuuteen.

## **9 § Loppiaisena vaikutus opetus- ja työvelvollisuuteen**

Kansanopiston päätoimisen opettajan kokonaistyövelvollisuutta opetusvelvollisuutena ja muuna työvelvollisuutena vähennetään muuksi arkipäiväksi kuin lauantaiksi sattuvan loppiaisena johdosta laskennallisesti yhden päivän työ- ja opetusvelvollisuutta vastaavin osin.

## **10 § Etäopetukseen liittyvä työ**

Opiskelijan etäopiskeluun liittyvä työ luetaan opettajan opetustuntimäärään siten, että 1,5 tuntia etäopetusta vastaa yhtä oppituntia.

## **11 § Vuosityöaikaan siirtyminen**

Liitteen 4 mukainen vuosityöaika voidaan ottaa käyttöön lukuvuoden alusta.



## Liite 4 Vuosityöajassa olevat kansanopistot

### Rehtorit

#### 12 § Peruspalkat, kokemuslisät ja opetusvelvollisuudet

##### Peruspalkka

Peruspalkat ovat palkkaliitteessä tilastokoodieittain seuraavasti:

**021060** Peruspalkka

**021061** Rehtori, jolla on ylempi korkeakoulututkinto tai jolla on rehtori- tai johtajapalvelua vähintään 5 vuotta.

##### Kokemuslisät

Kokemuslisävuodet	3 vuotta	5 vuotta	8 vuotta	13 vuotta	20 vuotta
Kokemuslisäprosentit	5 %	5 %	5 %	5 %	6 %

Rehtorin opetusvelvollisuus on vuodessa enintään 305 tuntia.

#### 13 § Työaika, vuosiloma ja ylitunnit

Rehtorin työaika, vuosiloma ja ylitunnit määräytyvät opetushenkilöstön palkkausta ja työaikaa koskevan 6 luvun 17 §:n mukaisesti.

##### Apulaisrehtorit/vararehtorit

#### 14 § Apulaisrehtorina/vararehtorina toimiva opettaja

##### Peruspalkka

Apulaisrehtorina / vararehtorina toimivan opettajan palkka on palkkaliitteessä tilastokoodilla **021159**.

##### Työaika ja vapaajaksot

Apulaisrehtorin/vararehtorin työaika ja vapaajaksot määräytyvät samalla tavoin kuin opettajilla.

##### Opettajat

#### 15 § Opettajan työaika

##### Vuosityöaika

1. Vuosityöaika on 1624 tuntia siten, että 203–406 tunnin osalta opettaja saa valita työn ajan ja paikan.

Soveltamisohje:

Opettajan itse määrättävissä olevan työajan osuuden tulee olla suhteessa opettajan opetustunteina tekemän työn määrään kuitenkin niin, että opettaja saa valita työn ajan ja paikan enintään 406 tunnin osalta.

## **Työaikasuunnitelma**

2. Työajan käyttö määritellään lukuvuoden, lukukauden tai työsuhteen alussa tehtävässä työaikasuunnitelmassa. Mikäli työhön käytetty aika tai tehtävät on virheellisesti arvioitu tai tehtävät muuttuvat, tulee työaikasuunnitelmaa muuttaa. Työaikasuunnitelmaa tulee tarkistaa aina vastaamaan todellisen työajan käyttöä.
3. Työaikasuunnitelma voidaan työnantaja aloitteesta tehdä enintään 1704 tunniksi, jolloin vapaajaksojen enimmäismäärä on 16 §:n mukainen.

## **16 § Vapaajaksot**

### **Vapaajaksojen antaminen**

1. Opettajalle on annettava 2.5. – 30.9. välisenä aikana vähintään 4 viikon (28 kalenteripäivää) pituinen vapaajakso, johon työnantaja ei saa sijoittaa työaikaa. Vapaajaksoista 4 viikkoa on annettava yhdenjaksoisena ja muut vähintään viikon pituisissa jaksoissa. Vapaajakso annetaan oppilaitoksen toiminnan kannalta sopivana aikana.
2. Edellä mainitun lisäksi opettajalle on annettava hänen vuosityöaikansa mukaisesti 1.10. – 30.4. välisenä aikana enintään 8 viikon (56 kalenteripäivää) pituinen vapaajakso, johon työnantaja ei saa sijoittaa työaikaa. Vapaajaksot annetaan vähintään viikon pituisissa jaksoissa. Vapaajaksot annetaan oppilaitoksen toiminnan kannalta sopivana aikana.

Soveltamisohje:

1. ja 2. kohdan mukaisten vapaajaksojen yhteismäärä riippuu opettajan vuosityöaikansa mukaisesta tuntimäärästä. Esim. vuosityöajassa 1624 tuntia on vapaajaksoja yhteensä 12 viikkoa ja vuosityöajassa 1704 tuntia on vapaajaksoja yhteensä 10 viikkoa.

### **Vapaajaksoista sopiminen**

3. Opettajan kanssa voidaan sopia vapaajaksojen sijoitusajankohdista ja jaksotuksista toisinkin.

### **Vähennys palkattoman vapaan johdosta**

4. Opettajalta, joka on ollut muulla kuin TSL 4 luvun 1 §:ssä tarkoitetulla palkattomalla vapaalla muuna kuin hänelle vahvistetun vapaajakson aikana, vähennetään kesävapaajakson palkasta kutakin palkattomaan va-

paaseen sisältyntä työpäivää kohden 0,18 kerrottu päiväpalkka. Enintään kalenteriviikon kestäneen palkattoman vapaan osalta vähennys tehdään kuitenkin seuraavan palkanmaksun yhteydessä.

Soveltamisohje:

Määräyksessä työpäivillä tarkoitetaan kansanopiston työpäiviä. Työpäiviä laskettaessa kalenteriviikkoon katsotaan sisältyvän viisi kansanopiston työpäivää.

Esimerkki: Opettaja on ollut palkattomalla vapaalla 12 kansanopiston työpäivää helmikuussa, jossa on 28 kalenteripäivää. Hänen kuukausipalkkansa on 3166,20 euroa, joten päiväpalkka on 113,08 euroa. Näin ollen seuraavan vapaajakson palkasta vähennetään  $0,18 \times 12 \times 113,08$  euroa eli 244,25 euroa.

## Kesävapaakorvaus

5. Lukuvuotta lyhyemmäksi ajaksi otetun opettajan työsuhteen päättyessä maksetaan opettajalle kesävapaakorvauksena jokaista palvelussuhteen keston työpäivää kohden korvaus, joka saadaan kertomalla päiväpalkka luvulla 0,18. Jos työsuhteeseen on sisältynyt 2.5. – 30.9. vahvistettuja vapaaajaksopäiviä, vähennetään ne kesävapaakorvaukseen oikeuttavien päivien lukumäärästä.

Soveltamisohje:

Kansanopiston työpäivien määrää laskettaessa katsotaan yhteen kalenteriviikkoon sisältyvän viisi työpäivää.

Oikeus kesävapaakorvaukseen on niillä, joiden työsuhde on lyhyempi kuin kansanopiston lukuvuosi (1.8. – 31.7.). Kesävapaakorvauksen määrä saadaan seuraavalla kaavalla: ko. opettajan päiväpalkka  $\times 0,18 \times$  (kansanopiston työpäivien lukumäärä – ko. opettajan vapaaajaksopäivien määrä). Päiväpalkan suuruus saadaan jakamalla opettajan työsuhteensa aikana ansaitsema palkka työsuhteen keston kalenteripäivien määrällä.

Esimerkki: Mikäli henkilön työsuhde on kestänyt 15.3. – 16.6. ja henkilölle on vahvistettu vapaaajaksopäiviä 10.6. – 16.6., lasketaan kesävapaakorvaus seuraavasti. Henkilö on ansainnut palkkaa työsuhteensa aikana 8344,53 euroa, ja työsuhteeseen sisältyy 94 kalenteripäivää. Päiväpalkan suuruus on 8344,53 euroa/94 eli 88,77 euroa. Palvelussuhteeseen sisältyy 62 kansanopiston työpäivää ja 7 vahvistettua vapaaajaksopäivää.

Ko. opettajan saama kesävapaakorvauksen määrä on siis  $88,77$  euroa  $\times 0,18 \times (62 - 7) = 878,23$  euroa.

## 17 § Peruspalkat

1. Työkokemusvuosien mukaan määräytyvät peruspalkat ovat palkkaliitteessä tilastokoodeittain seuraavasti

**022657** ylempi korkeakoulututkinto ja ylempi AMK-tutkinto

**022656** korkeakoulututkinto tai vastaava opettaja

**022653** muu tutkinto

## Työkokemukseksi hyväksyttävä aika

2. Työkokemukseksi hyväksyttävä aika määräytyy siten, kuin opetushenkilöstön palkkausta ja työaikaa koskevan 6 luvun 5 §:ssä kokemuslisään oikeuttavan ajan kertymisestä on määrätty.

## 40 työviikon tai 1624 tunnin ylittävä työ

3. Mikäli työnantaja määrää opettajalle työtä useammalle kuin 40 työviikolle (1624 tuntia), tulee opettajalle maksaa kutakin ylimääräistä täyttä työviikkoa kohden yhden viikon palkka.
4. Opettajan kanssa voidaan sopia myös 1704 tuntia (42 viikkoa) ylittävän työn tekemisestä vapaajakson aikana, jolloin jokaiselta tunnilta maksetaan palkka, joka saadaan jakamalla vuosipalkka luvulla 1680.

## Osa-aikatyö

5. Jos opettajan vuosityöaika on sovittu pienemmäksi kuin 1624 tuntia, palkka määräytyy vastaavassa suhteessa 1624 tuntiin.

Pöytäkirjamerkintä:

31.1.2017 voimassa olevissa osa-aikaisissa työsuhteissa palkka ei tämän määräyksen johdosta alene.

Esimerkki: Opettajalla on 1200 tunnin vuosityöaika. Kilpailukyky-sopimuksen mukaisesti sovitun työajan lisäyksen johdosta hänen vuosityöaikansa pitenee 18 tuntia. Jos opettajalle ei voida osoittaa lisätyötä tai sitä voidaan tarjota alle 18 tuntia, hänen palkkansa ei alene.

## Lomaraha

6. Tämän liitteen piiriin kuuluvalla opettajalla ei ole erikseen oikeutta lomarahaan.

## **18 § Luottamusmiehen työstä vapautus**

Luottamusmiehenä toimivan opettajan viikoittainen työstä vapautus luottamusmiestehtävien hoitamista varten viikossa on työaikasunnitelmassa kaksinkertainen verrattuna opetushenkilöstön palkkausta ja työaikaa koskevan 6 luvun 20 §:n mukaiseen luottamusmiehen vapautukseen.

## Liite 5 Kansalais- ja työväenopistot

### Rehtorit

#### 19 § Peruspalkat, kokemuslisät ja opetusvelvollisuudet

Peruspalkat ovat palkkaliitteessä tilastokoodittain seuraavasti:

<b>021060</b>	Peruspalkka
<b>021061</b>	Rehtori, jolla on ylempi korkeakoulututkinto tai jolla on rehtori- tai johtajapalvelua vähintään 5 vuotta.

#### Kokemuslisä

Kokemuslisävuodet	3 vuotta	5 vuotta	8 vuotta	13 vuotta	20 vuotta
Kokemuslisäprosentit	5 %	5 %	5 %	5 %	6 %

#### Opetusvelvollisuus

Rehtorin opetusvelvollisuus on vuodessa 75 – 100 tuntia.

Sivutoimisen rehtorin opetusvelvollisuus on enintään 50 tuntia vuodessa.

#### 20 § Työaika ja vuosiloma

Rehtorin työaika ja vuosiloma määräytyvät opetushenkilöstön palkkausta ja työaikaa koskevan 6 luvun 17 §:n mukaisesti.

#### Apulaisrehtori

#### 21 § Peruspalkat, kokemuslisät ja opetusvelvollisuudet

Peruspalkka on palkkaliitteessä tilastokoodilla **021159**.

#### Kokemuslisät

Kokemuslisävuodet	3 vuotta	5 vuotta	8 vuotta	13 vuotta	20 vuotta
Kokemuslisäprosentit	5 %	5 %	5 %	5 %	6 %

#### Opetusvelvollisuus

Apulaisrehtorin opetusvelvollisuus on 150 tuntia työvuodessa.

#### 22 § Epäpätevyysalennus

Apulaisrehtorin, joka ei täytä tehtävän kelpoisuusehtoja, **21 §:n** mukainen palkka-asteikon alaraja on 8 % tai erityisestä syystä 16 % alempi.

## 23 § Työaika ja vuosiloma

Apulaisrehtorin työaika ja vuosiloma määräytyvät samojen perusteiden mukaisesti kuin rehtorin työaika ja vuosiloma.

## 24 § Apulaisrehtorina toimivan opettajan palkkio

Mikäli kansalais- ja työväenopistossa ei ole apulaisrehtoria, maksetaan apulaisrehtorin tehtäviä hoitavalle ja kelpoisuusehdot täyttävälle päätoimiselle opettajalle lisä, joka on 8 % laskettuna 25 §:n mukaisesta peruspalkasta.

## Opettajat

### 25 § Peruspalkat ja kokemuslisät

Peruspalkat ovat palkkaliitteessä tilastokoodeittain seuraavasti:

**022650** ylempi korkeakoulututkinto

**022645** soveltuva alempi korkeakoulututkinto, ammattikorkeakoulututkinto tai opistoasteen tutkinto tai erivapauden nojalla opettajan kelpoisuuden saanut

### Kokemuslisät

Kokemuslisävuodet	3 vuotta	5 vuotta	8 vuotta	13 vuotta	20 vuotta
Kokemuslisäprosentit	5 %	6 %	7 %	7 %	6 %

## 26 § Opetusvelvollisuus

Opettajan vuotuinen opetusvelvollisuus on:

- yhteiskunnalliset aineet, kasvatustieteelliset aineet, äidinkieli, toinen kotimainen kieli, vieraat kielet sekä matemaattisluonnontieteelliset aineet 530 tuntia
- muut 580 tuntia

1. Jos opettaja opettaa useampia aineita, joiden tuntimäärät ovat erilaiset, lasketaan hänen opetustuntiansa määrä vuodessa eri aineiden mukaan painotettuna.
2. Opetusvelvollisuuteen kuuluvan opetustunnin pituus lasketaan 45 minuutin mukaan. Opetustunteina suoritettavaan työvelvollisuuteen sisältyy opetuksen valmistelu samoin kuin opetukseen kuuluvien kertausten, kokeiden ja muiden tehtävien valmistelu ja korjaus sekä osallistuminen opettajainkokouksiin.

## **27 § Muu työvelvollisuus**

1. Opettajan muun työvelvollisuuden määrä on 374 tuntia työvuodessa. Jos opettaja eri toimipisteeseen matkustamisen johdosta matkustaa viikossa keskimäärin 200 kilometriä, luetaan matkustamiseen käytetystä ajasta enintään 75 tuntia vuodessa muuhun työvelvollisuuteen.
2. Muuhun työvelvollisuuteen kuuluvan tunnin pituus lasketaan 60 minuutin mukaan.
3. Opettajan muuhun työvelvollisuuteen kuuluvat opiston erityisluonteesta johtuen yleiset järjestelyt, opetussuunnitelman laatiminen, opetuksen kehittäminen, opiskelijan ohjaus, opistolaiskuntatoimintaan osallistuminen sekä muut samantapaiset tehtävät.

## **28 § Loppiaisien vaikutus opetustyövelvollisuuteen**

Kansalais- ja työväenopiston päätoimisen opettajan työ- ja opetusvelvollisuutta vähennetään muuksi arkipäiväksi kuin lauantaksi sattuvan loppiaisien johdosta laskennallisesti yhden päivän työ- ja opetusvelvollisuutta vastaavin osin.

## **29 § Opetusvelvollisuuden huojennukset**

### **Apulaisrehtorin tehtävät**

1. Apulaisrehtorin tehtäviä hoitavan opettajan opetustuntimäärää voidaan alentaa 400 tuntiin saakka. Jos opettaja on määrätty apulaisrehtoriksi opistoon, jossa opetustuntien määrä on alle 11 000 ja jossa päätoimisia opettajia on vähintään neljä, voidaan opettajan opetustuntien määrä alentaa 300 tuntiin saakka. Jos opistossa on yli 5 000 opiskelijaa, voidaan opettajan opetustuntimäärää alentaa 200 tuntiin saakka, jos hallinnollisten tehtävien määrä antaa alentamiseen erittäin pätevät perusteet.

### **Erityistehtävät**

2. Jos opettajalle on määrätty erityistehtäviä, jotka rajoittavat opetustuntien pitämistä, voidaan opettajan opetustuntimäärää alentaa 400 tuntiin saakka.

### **Osastonjohtaja**

3. Jos opettaja on määrätty osastonjohtajaksi, voidaan hänen opetustuntimääränsä alentaa 400 tuntiin saakka. Jos hallinnollisten tehtävien määrä antaa alentamiselle erittäin pätevät perusteet, voidaan opettajan opetustuntien määrä edelleen alentaa 150 tuntiin saakka.



## **Opetusalan johtava opettaja**

4. Opetusalan johtavan opettajan opetustuntien määrä voidaan alentaa 200 tuntiin saakka, mikäli hänelle on erityisesti keskitetty opetuslansu opetuksen ja oppimateriaalien kehittäminen sekä tuntiopettajien ohjaus ja opistossa on vähintään 11 000 opetustuntia vuodessa.

## **30 § Etäopetukseen liittyvä työ**

Opiskelijan etäopiskeluun liittyvä työ luetaan opettajan opetustuntimäärään siten, että 1,5 tuntia etäopetusta vastaa yhtä oppituntia.

## Liite 6 Opintokeskukset sekä kansanopistojen, kansalais- ja työväenopistojen tuntiopettajat

### 31 § Kansanopistojen sekä kansalais- ja työväenopistojen tuntiopettajan tuntipalkkiot

1. Tuntiopettajien tuntipalkkiot ovat palkkaliitteessä tilastokoodeittain seuraavasti:
  - a. ylemmän korkeakoulututkinnon tai ylemmän AMK-tutkinnon suorittanut tuntiopettaja
    - 022942** A-palkkio
    - 022946** B-palkkio
  - b. alemman korkeakoulututkinnon, ammattikorkeakoulututkinnon, voimistelun-, kuvaamataidon-, musiikin-, kotitalous-, kotiteollisuus- ja käsityönopettajan tai opistoinsinöörin tutkinnon suorittanut tuntiopettaja
    - 022939** A-palkkio
    - 022943** B-palkkio
  - c. muu tuntiopettaja
    - 022937** A-palkkio
    - 022941** B-palkkio

### Opintokeskusten tuntiopettajan tuntipalkkiot

- d. ylemmän korkeakoulututkinnon tai ylemmän AMK-tutkinnon suorittanut tuntiopettaja
  - 022941** A-palkkio
  - 022945** B-palkkio
- e. alemman korkeakoulututkinnon, ammattikorkeakoulututkinnon, voimistelun-, kuvaamataidon-, musiikin-, kotitalous-, kotiteollisuus- ja käsityönopettajan tai opistoinsinöörin tutkinnon suorittanut tuntiopettaja
  - 022938** A-palkkio
  - 022942** B-palkkio

f. muu tuntiopettaja

**022936** A-palkkio

**022940** B-palkkio

### **Taiteilijan palkkioperuste**

2. Alansa opetusta antavan taiteilijan palkkioperuste määräytyy a. – c. -kohdan mukaan riippuen siitä arvostuksesta ja tunnustuksesta, minkä taiteilija työllään on ulkomailla, valtakunnallisesti tai alueellisesti saavuttanut.

### **Kuoron- ja orkesterinjohtaja**

3. Opiston kuoron- ja orkesterinjohtajalle maksetaan tuntipalkkio vähintään b.-kohdan perusteen mukaan, ellei hänen palkkioperusteeseensa ole sovellettava a.-kohdan määräystä.

### **32 § Etäopetukseen liittyvä työ**

Opiskelijan etäopiskeluun liittyvä työ luetaan opettajan opetustuntimäärään siten, että 1,5 tuntia etäopetusta vastaa yhtä oppituntia.

### **33 § B-palkkio (pätevyysisä)**

1. Edellä olevan taulukon mukaisen B-palkkion eli pätevyysisän saavat ne tuntiopettajat, jotka ovat
  - a. kelpoisia kansanopiston opettajia, kansalais- ja työväenopiston opettajia tai omaavat erityisesti säädettävän tuntiopettajan kelpoisuuden, tai
  - b. suorittaneet aikuiskasvatuksen perusopinnot / approbaturin tai aikuiskasvatuksen 35 opintoviikon / 60 opintopisteen pedagogiset opinnot sekä lisäksi opettaneet opistossa vähintään kaksi vuotta yhteensä vähintään 100 tuntia.
2. B – palkkio maksetaan myös niille tuntiopettajille, joilla on opetettavan aineen ammatillinen koulutus sekä työn kautta hankittu kokemus, josta on olennaista hyötyä opetustyössä.

Soveltamisohje:

Työnantaja päättää siitä, milloin kokemuksesta on olennaista hyötyä opetustyössä.

## **34 § Työsuhteen alkaminen**

### **Työsopimus ja työsuhteen kesto**

1. Tuntiopettajan työsuhteeseen perustuvat oikeudet alkavat tosiasiallisesta työn teon aloittamisesta.
2. Tuntiopettaja otetaan työkaudeksi kerrallaan tai työkautta lyhyemmäksi erikseen sovituksi määräajaksi.

## **35 § Tuntiopettajan tehtävät**

1. Tuntiopettajan velvollisuuteen kuuluu oppitunnin valmistelu, oppitunnin pito, oppituntiin välittömästi liittyvät muut työt sekä osallistuminen opiston ohjesäännön mukaisiin opettajainkokouksiin.
2. Vähintään keskimäärin 16 viikkotuntia opettava tuntiopettajalla on velvollisuus tehdä opetuksen ja muun työvelvollisuuden lisäksi työnantajan määrittelemiä tehtäviä 24 tuntia lukuvuodessa. Tehtävät voivat olla esimerkiksi suunnittelu- ja kehittämistyötä, opettajan osaamisen kehittämistä, koulukohtaista opetuksen suunnittelu/arviointityötä tai muuta opettajan työtä. Edellä mainitusta työajasta voidaan määrätä tehtäväksi kuusi tuntia enintään yhtenä erillisenä työpäivänä, joka voidaan sijoittaa lauantaiksi oppilastyövuodelle.

Soveltamisohje:

Lukuvuoden työajaksi otetulla työaika on enintään 20 tuntia.

3. Keskimäärin alle 16 viikkotuntia opettavalle tuntiopettajalle voidaan määrätä edellä mainitusta 24 tunnista tehtäväksi vastaava osuus kuin hänen opetustuntimääränsä on 16 tunnista suhteutettuna työsuhteen pituuteen lukuvuoden aikana.
4. Tuntiopettaja on tarvittaessa tilapäisesti velvollinen suorittamaan myös muita sellaisia opiston toiminta- ja opetussuunnitelmassa vahvistettuja tehtäviä, jotka kiinteästi liittyvät opiston toimintaan hänen omalla alallaan ja jotka hänen koulutuksensa ja työkokemuksensa perusteella voidaan katsoa hänelle sopiviksi. Työnantaja kirjaa työsuunnitelmaan etukäteen erikseen korvattavien tuntien määrän. Palkkio näistä tehtävistä määräytyy 31 §:n ja 32 §:n mukaan.
5. Oppitunnin pituus on 45 minuuttia ja muun työn tunnin pituus on 60 minuuttia.

## 36 § Työsuhteen päätyminen

### Irtisanomisaika

1. Työsuhteen päättymisessä noudatetaan työehtosopimuksen määräyksiä, kuitenkin siten, että molemminpuolinen irtisanomisaika on 14 vuorokautta.

Määräaikainen työsopimus voidaan irtisanoa kesken sopimuskauden irtisanomisaikaa noudattaen samoilla perusteilla kuin toistaiseksi voimassa oleva työsopimus.

### Irtisanomisperusteet

2. Tuntiopettaja voidaan irtisanoa kun:
  - a. opistoryhmän opiskelijamäärä on pysyvästi jäänyt alle seitsemän tai vammaisten opiskelijoiden opintoryhmän alle viiden (kansalais- ja työväenopistot).
  - b. vähintään 26 työviikoksi tarkoitetun ryhmän koko on työvuoden aikana jäänyt kuusi kertaa alle vähimmäismäärän (kansalais- ja työväenopistot).
  - c. vähintään 26 työviikoksi tarkoitetun opintoryhmän koko on kolme peräkkäistä kertaa jäänyt alle vähimmäismäärän (kansalais- ja työväenopistot).
  - d. opintoryhmään opintojen alkaessa ei ensimmäisellä kerralla tule lainkaan opiskelijoita (kansanopistot sekä kansalais- ja työväenopistot).
  - e. vain yhden lukukauden toimivan ryhmän koko on jäänyt kolme kertaa alle vähimmäismäärän (kansalais- ja työväenopistot).
3. Tuntiopettaja voidaan irtisanoa kunkin opintoryhmän osalta erikseen. Opintoryhmän jatkaessa toimintaansa tuntiopettaja on velvollinen opettamaan sitä irtisanomisajan. Jos opetettavaa ryhmää ei ole enää lainkaan, tuntiopettajan tulee olla tuntiensa aikana opistossa paikalla sekä suorittaa rehtorin määräämiä muita sopimuksen 33 §:n 5 momentissa tarkoitettuja tehtäviä (kansalais- ja työväenopistot).

## 37 § Lomakorvaus

1. Tuntiopettajan oikeus lomakorvaukseen määräytyy vuosilomalain **12 §:n mukaisesti**.
2. Lomakorvaus maksetaan opiston työkauden päättyessä tai työsuhteen päättyessä.

3. Lomakorvauksesta on annettava tuntiopettajalle laskelma, jossa on selvitys korvauksen perusteesta.

### **38 § Lomaraha**

Tuntiopettajalla on oikeus lomarahaan niiltä kalenterikuukausilta, joissa hänellä on vuosilomalain mukaisesti työssäolopäiviä vähintään 14.

### **39 § Sairausajan ja äitiysvapaan palkka**

1. Keskimäärin vähintään 14 tuntia viikossa opettavalle tuntiopettajalle maksetaan sairausajan palkka 4 luvun 1 §:n ja äitiysvapaan palkka 3 §:n mukaisesti.
2. Työsuhde katsotaan yhdenjaksoiseksi, jos tuntiopettaja on ollut oman opistonsa palveluksessa edellisen varsinaisen työkauden loppuun asti opettaen tällöin keskimäärin 14 tuntia viikossa.
3. Muiden kuin 1 kohdassa tarkoitettujen tuntiopettajien oikeus palkalliseen sairauslomaan määräytyy työsopimuslain säännösten mukaan.

### **40 § Matkakustannusten korvaus (ei sovelleta opintokeskuksiin)**

1. Tuntiopettajan oikeus matkakustannusten korvauksiin määräytyy työehtosopimuksen määräysten mukaan, kuitenkin seuraavin poikkeuksin:
  - **Matkustamiskustannukset maksetaan opettajan asuinpaikasta tai toimipaikasta opiston työpisteeseen 15 km ylittävän yhdensuuntaisen matkan osalta. Samoin perustein korvataan matka takaisin.**

**Tämän sopimuskohdan tarkoittamien matkustamiskustannusten enimmäismäärä on tuntiopettajan kodin ja työpaikan välisen matkan kustannukset työsopimuksen tekohetken tilanteen mukaan.**

#### **Soveltamisohje:**

**Matkustamiskustannusten korvaukset määräytyvät ensimmäisen työsopimuksen mukaisina, jos työsopimus on katkennut vain oppilaitoksen keskeytysaikojen vuoksi.**

**31.1.2018 voimassa olevissa työsuhteissa matkustamiskustannusten enimmäismäärä on tuntiopettajan kodin ja työpaikan välisen matkan kustannukset 31.1.2018 olevan tilanteen mukaan.**

**Matkustamiskustannusten korvauksen lisäksi, jos on kysymyksessä sellainen opetusaine, johon on saatavissa vähän tunteja, mutta joka opetussuunnitelman toteuttamisen kannalta**

**on välttämätöntä saada järjestetyksi, tulee pyrkiä palkkauksellisin keinoin työntekijää ja työnantajaa tyydyttävään ratkaisuun.**

- Kun tuntiopettaja matkustaa asuinkuntansa tai toimipaikkansa sijaintikunnan ulkopuolella sijaitsevaan opiston työpisteeseen, maksetaan myös päiväraha, kun matka on yhteen suuntaan vähintään kuusi kilometriä.

#### **41 § Palkanmaksu**

1. Palkanmaksukausi on yksi kalenterikuukausi. Palkka maksetaan viimeistään seuraavan kuukauden 7. kalenteripäivänä.
2. Muilta osin noudatetaan 1 luvun 5 §:n määräyksiä.

## Liite 7 Urheiluopistot

### Rehtorit ja apulaisrehtorit

#### 1 § Peruspalkat ja kokemuslisä

Peruspalkat ovat palkkaliitteessä tilastokoodittain seuraavasti:

**031065** Rehtori

**031162** Apulaisrehtori

#### Kokemuslisä

Kokemuslisävuodet	3 vuotta	5 vuotta	8 vuotta	13 vuotta	20 vuotta
Kokemuslisäprosentit	5 %	5 %	5 %	5 %	6 %

#### 2 § Opetusvelvollisuus

Rehtorin opetusvelvollisuus on enintään 280 tuntia vuodessa.

Apulaisrehtorin opetusvelvollisuuden huojennus on 4 viikkotuntia.

#### 3 § Työaika ja vuosiloma

Rehtorin ja apulaisrehtorin työaika ja vuosiloma määräytyvät opetushenkilöstön palkkausta ja työaikaa koskevan 6 luvun 17 §:n mukaisesti.

#### Opettajat

#### 4 § Opettajan työaika

Vuosityöaika on 1624 tuntia siten, että enintään 406 tunnin osalta opettaja saa valita työn ajan ja paikan.

Pöytäkirjamerkintä:

Opettajan itse määrättävissä olevan työajan osuus tulee olla suhteessa opetustunteina resursoitavan työajan määrään.

#### 5 § Työaikasuunnitelma

1. Työajan käyttö määritellään lukuvuoden, lukukauden tai työsuhteen alussa tehtävässä työaikasuunnitelmassa, **jonka toteutumista seurataan.**
2. Mikäli työhön käytettävä aika tai tehtävät on virheellisesti arvioitu tai tehtävät muuttuvat, tulee työaikasuunnitelmaa muuttaa. Työaikasuunnitelmaa tulee tarkistaa aina vastaamaan todellisen työajan käyttöä.



## 6 § Vapaajaksot

1. Opettajalla on lukuvuoden aikana 10 viikkoa vapaajaksoja.
2. Opettajalle on annettava kohdan 1 mukaisista vapaajaksoista 2.5.- 30.9. välisenä aikana 4- 8 viikon (28- 56 kalenteripäivän) pituinen vapaajakso, johon työnantaja ei saa sijoittaa työaikaa. Vapaajaksoista 2 viikkoa on annettava yhdenjaksoisena ja muut vähintään viikon pituisissa jaksoissa. Vapaajakso annetaan oppilaitoksen toiminnan kannalta sopivana aikana. Ammatillisen koulutuksen opettajien vapaajakson yhdenjaksoisuus on kuitenkin edellä mainitun 2 viikon sijasta vähintään 4 viikkoa.
3. Opettajalle on annettava kohdan 1 mukaisista vapaajaksoista ajalla 1.10. - 30.4. vähintään 2 - 6 viikon (14 - 42 kalenteripäivän) pituinen vapaajakso, johon työnantaja ei saa sijoittaa työaikaa. Vapaajaksot tulee antaa vähintään viikon pituisina jaksoina. Vapaajaksot annetaan oppilaitoksen toiminnan kannalta sopivana aikana.
4. Opettajan kanssa voidaan sopia vapaajaksojen sijoitusajankohdista ja jaksotuksista toisinkin.
5. Opettaja, joka on ollut muulla palkattomalla vapaalla kuin työsopimuslain 4 luvun 1 §:ssä tarkoitettulla vapaalla muuna kuin hänelle vahvistetun vapaajakson aikana, vähennetään seuraavan vapaajakson palkasta kutakin palkattomaan vapaa-aikaan sisältynyttä työpäivää kohden 0,18 kerrottu päiväpalkka.
6. Lukuvuotta lyhyemmäksi ajaksi otetun opettajan palvelussuhteen päättyessä maksetaan opettajalle kesävapaakorvauksena jokaista palvelussuhteen keston työpäivää kohden korvaus, joka saadaan kertomalla päiväpalkka luvulla 0,18. Jos työsuhteeseen on sisältynyt 2.5.- 30.9. vahvistettuja kesävapaapäiviä, vähennetään ne kesävapaakorvaukseen oikeuttavien päivien lukumäärästä.

## 7 § Peruspalkat ja kokemuslisät

**Näiden peruspalkkojen edellytyksenä on opettajan kelpoisuus.** Peruspalkat ovat palkkaliitteessä tilastokoodeittain seuraavasti:

1. a. Opettaja (liikunta-aineet 0327xx ja muut aineet 0328xx)

**032757 / ylempi korkeakoulututkinto tai ylempi AMK-tutkinto**  
**032857**

**032755 / korkeakoulututkinto**  
**032855**

**032751 / muu tutkinto**  
**032851**

1. b. Opettaja (liikunta-aineet 0327xx ja muut aineet 0328xx) / Pajulah-  
ti ja Vierumäki

**032758 /** ylempi korkeakoulututkinto tai ylempi AMK-tutkinto  
**032858**

**032756 /** korkeakoulututkinto  
**032856**

**032752 /** muu tutkinto  
**032852**

2. Mikäli opettajan kanssa sovitaan yli 1624 tunnin vuotuisesta työajasta, kuitenkin enintään 1704 tunnin, maksetaan hänelle kultakin 1624 tunnin ylittävältä täydeltä työviikolta yhden viikon palkka (2,5 % vuotuisesta palkasta).
3. Työkokemukseksi hyväksyttävä aika määräytyy siten, kuin opetushenkilöstön palkkausta ja työaikaa koskevan 6 luvun 5 §:ssä kokemuslisään oikeuttavan ajan kertymisestä on määrätty.
4. Jos opettajan vuosityöaika on sovittu pienemmäksi kuin 1624 tuntia, palkka määräytyy vastaavassa suhteessa 1624 tuntiin.

Pöytäkirjamerkintä:

31.1.2017 voimassa olevissa osa-aikaisissa työsuhteissa palkka ei tämän määräyksen johdosta alene.

Esimerkki: Opettajalla on 1200 tunnin vuosityöaika. Kilpailukyky-sopimuksen mukaisesti sovittu työajan lisäyksen johdosta hänen vuosityöaikansa pitenee 18 tuntia. Jos opettajalle ei voida osoittaa lisätyötä tai sitä voidaan tarjota alle 18 tuntia, hänen palkkansa ei alene.

5. Tämän sopimuksen piiriin kuuluvalla opettajalla ei ole erikseen oikeutta lomarahaan.

## **Tuntiopettajat**

### **8 § Tuntiopettajan tehtävät**

1. Tuntiopettajan velvollisuuteen kuuluu oppitunnin valmistelu, oppitunnin pito, oppituntiin välittömästi liittyvät muut työt sekä osallistuminen opiston ohjesäännön mukaisiin opettajankokouksiin.
2. Oppitunnin pituus on vähintään 45 minuuttia.
3. Vähintään keskimäärin 16 viikkotuntia opettavalla tuntiopettajalla on velvollisuus tehdä opetuksen ja muun työvelvollisuuden lisäksi työnantajan

määrittelemiä tehtäviä 24 tuntia lukuvuodessa. Tehtävät voivat olla esimerkiksi suunnittelu- ja kehittämistyötä, opettajan osaamisen kehittämistä, koulukohtaista opetuksen suunnittelu/arviointityötä tai muuta opettajan työtä. Edellä mainitusta työajasta voidaan määrätä tehtäväksi kuusi tuntia enintään yhtenä erillisenä työpäivänä, joka voidaan sijoittaa lauantaiksi oppilastyövuodelle.

Soveltamisohje:  
Lukuvuoden työajaksi otetulla työaika on enintään 20 tuntia.

Keskimäärin alle 16 viikkotuntia opettavalle tuntiopettajalle voidaan määrätä edellä mainitusta 24 tunnista tehtäväksi vastaava osuus kuin hänen opetustuntimääränsä on 16 tunnista suhteutettuna työsuhteen pituuteen lukuvuoden aikana.

## **9 § Työsuhteen päätyminen**

Molemminpuolinen irtisanomisaika on 14 vuorokautta.

## **10 § Tuntiopettajan tuntipalkkio**

Peruspalkat ovat palkkaliitteessä tilastokoodeittain seuraavasti:

- 032943** ylemmän korkeakoulututkinnon suorittanut tuntiopettaja
- 032940** alemman korkeakoulututkinnon suorittanut tuntiopettaja
- 032938** muu tuntiopettaja

## **11 § Pätevyyslisällä korotettu tuntipalkkio**

Tuntiopettajalle maksetaan pätevyyslisällä korotettu tuntipalkkio, jos hänellä on

1. kansanopiston opettajan kelpoisuus
2. kansalais- tai työväenopiston päätoimisen opettajan kelpoisuus
3. erityisesti säädetty urheiluopiston tuntiopettajan kelpoisuus tai
4. suoritettuna aikuiskasvatuksen approbatur- / perusopinnot tai aikuiskasvatuksen perusopintojen tutkinto ja hän on opettanut opistossa yhteensä vähintään kaksi vuotta ja sata tuntia

- 032945** ylemmän korkeakoulututkinnon suorittanut tuntiopettaja
- 032942** alemman korkeakoulututkinnon suorittanut tuntiopettaja
- 032940** muu tuntiopettaja

## 12 § Lomakorvaus

1. Tuntiopettajan oikeus lomakorvaukseen määräytyy vuosilomalain **12 §:n mukaisesti**.
2. Lomakorvaus suoritetaan opiston työkauden tai työsuhteen päättyessä.
3. Lomakorvauksesta on annettava tuntiopettajalle laskelma, jossa on selvitys korvauksen perusteesta.

## 13 § Lomaraha

1. Vähintään 16 tuntia viikossa opettavalle tuntiopettajalle maksetaan lomaraha. Keskimääräistä viikkotuntimäärää laskettaessa käytetään tasoitusjaksona kalenterikuukautta.
2. Lomarahamaksamisen edellytyksenä on lisäksi, että tuntiopettajalla vuosilomalain mukaisesti on työssäolopäiviä vähintään 14 päivää kalenterikuukaudessa.

## 14 § Sairausajan ja äitiysvapaan palkka

1. Vähintään 16 tuntia viikossa opettavalle tuntiopettajalle maksetaan sairausajan palkka 4 luvun 1 §:n ja äitiysvapaan palkka 4 luvun 3 §:n mukaan.
2. Työsuhde katsotaan yhdenjaksoiseksi, jos tuntiopettaja on ollut oman opistonsa palveluksessa edellisen varsinaisen työkauden loppuun asti opettaen tällöin keskimäärin 16 tuntia viikossa.
3. Muiden tuntiopettajien oikeus palkalliseen sairauslomaan määräytyy työ-sopimuslain säännösten mukaan.

## 15 § Matkakustannukset

Tuntiopettajan oikeus matkakustannusten korvauksiin määräytyy työehtosopimuksen määräysten mukaan, kuitenkin seuraavin poikkeuksin:

- **Matkustamiskustannukset maksetaan opettajan asuinpaikasta tai toimipaikasta opiston työpisteeseen 15 km ylittävän yhdensuuntaisen matkan osalta. Samoin perustein korvataan matka takaisin.**

**Tämän sopimuskohdan tarkoittamien matkustamiskustannusten enimmäismäärä on tuntiopettajan kodin ja työpaikan välisen matkan kustannukset työ sopimuksen tekohetken tilanteen mukaan.**

**Soveltamisohje:**

**Matkustamiskustannusten korvaukset määräytyvät ensimmäisen työsopimuksen mukaisina, jos työsopimus on katkennut vain oppilaitoksen keskeytysaikojen vuoksi.**

**31.1.2018 voimassa olevissa työsuhteissa matkustamiskustannusten enimmäismäärä on tuntiopettajan kodin ja työpaikan välisen matkan kustannukset 31.1.2018 olevan tilanteen mukaan.**

- **Matkustamiskustannusten korvauksen lisäksi, jos on kysymyksessä sellainen opetusaine, johon on saatavissa vähän tunteja, mutta joka opetussuunnitelman toteuttamisen kannalta on välttämätöntä saada järjestetyksi, tulee pyrkiä palkkauksellisin keinoin työntekijää ja työnantajaa tyydyttävään ratkaisuun.**
- **Päiväraha maksetaan tuntiopettajan matkustaessa asuinkuntansa tai toimipaikkansa sijaintikunnan ulkopuolella sijaitsevaan opiston työpisteeseen, kun matka on yhteen suuntaan vähintään kuusi kilometriä.**

**16 § Palkanmaksu**

1. **Palkanmaksukausi on yksi kalenterikuukausi. Palkka maksetaan viimeistään seuraavan kuukauden 7. kalenteripäivänä.**
2. **Muilta osin noudatetaan 1 luvun 5 §:n määräyksiä.**

## Liite 8 Musiikkioppilaitokset

### Rehtorit ja apulaisrehtorit

#### 1 § Peruspalkat ja kokemuslisät

Peruspalkat ovat palkkaliitteessä tilastokodeittain seuraavasti:

Rehtori

**041061** ylempi korkeakoulututkinto

**041060** muu tutkinto

Apulaisrehtori

**041159** ylempi korkeakoulututkinto

**041158** muu tutkinto

#### Kokemuslisät

Kokemuslisävuodet	3 vuotta	5 vuotta	8 vuotta	13 vuotta
Kokemuslisäprosentit	5 %	5 %	5 %	5 %

#### 2 § Opetustuntimäärät

Rehtori 2–10 tuntia viikossa

Apulaisrehtori 2–13 tuntia viikossa

#### 3 § Työaika ja vuosiloma

Rehtorin työaika ja vuosiloma määräytyvät opetushenkilöstön palkkausta ja työaikaa koskevan 6 luvun 17 §:n mukaisesti.

#### Opettajat

#### 4 § Peruspalkat, opetusvelvollisuudet ja kokemuslisät

##### Peruspalkat ja opetusvelvollisuus

Peruspalkat ovat palkkaliitteessä tilastokodeittain seuraavasti:

Konservatorio

**043152** Yliopettaja  
Opetusvelvollisuus on 20 tuntia / vko

**043249** Lehtori – ylempi korkeakoulututkinto  
Opetusvelvollisuus on 22 tuntia / vko

- 043248** Lehtori  
Opetusvelvollisuus on 22 tuntia / vko
- 043346** Yleisaineiden opettajat - Ylempi korkeakoulututkinto
- 043341** Yleisaineiden opettajat - Alempi korkeakoulututkinto  
Yleisaineiden opettajien opetusvelvollisuudet (tuntia / viikossa)
- kielet ja matematiikka 20
  - liikunta 25
  - kansalaistaito sekä taide- ja ympäristökasvatus 21

#### Musiikin perusopetus

- 043449** Ylempi korkeakoulututkinto  
Opetusvelvollisuus on 23 tuntia / vko
- 043448** Soveltuva ammattikorkeakoulututkinto, konservatorion jatkokutkinto tai entinen lehtorin kelpoisuus  
Opetusvelvollisuus on 23 tuntia / vko
- 043444** Muu soveltuva tutkinto  
Opetusvelvollisuus on 24 tuntia / vko

Soveltamisohje:  
Opettajalla tarkoitetaan myös säestäjää.

Opetusvelvollisuus voidaan tarvittaessa määritellä myös vuotuisena.

#### Kokemuslisät

Kokemuslisävuodet	3 vuotta	5 vuotta	8 vuotta	13 vuotta	20 vuotta
Kokemuslisäprosentit	5 %	6 %	7 %	8 %	3 %

#### 5 § Palkan määrittäminen

Opettajan palkkaa muutoin määrättäessä otetaan huomioon opetushenkilöstön palkkausta ja työaikaa koskevan 6 luvun 2 § 2 momentissa mainitut muut perusteet.

Jos musiikkioppilaitoksessa on sekä konservatorio-osasto (ammattillista koulutusta) että musiikkiopisto-osasto, maksetaan oppilaitoksen lehtorille palkka kuten konservatorion lehtorille.

#### 6 § Pätevyyslisä

Didaktiikkaopetusta antavalle lehtorille ja opettajalle maksetaan didaktiikkalisä, joka on 3,5 % laskettuna 4 §:n mukaisesta peruspalkasta.

## 7 § Aineryhmävastaavan lisä

Aineryhmän vastaavana toimivalle opettajalle maksetaan aineryhmävastaavan lisä, joka on 3,5 % laskettuna 4 §:n mukaisesta peruspalkasta.

## 8 § Apulaisrehtorina toimivan opettajan opetusvelvollisuus ja apulaisrehtorilisä

1. Apulaisrehtorina toimivan opettajan opetusvelvollisuus on 10 - 16 tuntia viikossa.
2. Apulaisrehtorina toimivalle opettajalle maksetaan apulaisrehtorilisä, joka on 6 % laskettuna 4 §:n mukaisesta peruspalkasta.

## 9 § Sivutoimipisteen johtaja

Sivutoimipisteen johtajaksi määrätylle opettajalle maksetaan lisäpalkkio:

Sivutoimipisteen oppilaiden lukumäärä	Korvaus viikkotunteina
20–50	1
51–100	2
101–200	3
201–	4

## 10 § Yhdessä tai useammassa sivutoimipisteessä opettavan opettajan lisä

Jos opettaja opettaa yhdessä tai useammassa sivutoimipisteessä pääkoulun lisäksi, maksetaan hänelle pääkoululta tai asunnosta sivutoimipisteeseen tai -pisteisiin viikoittain kuljettavan matkan pituuden perusteella sivutoimilisiä. Sivutoimilisiä lasketaan 4 §:n mukaisesta peruspalkasta seuraavasti:

Matkakilometrit viikossa	Lisä
100–149	3,5 %
150–199	7,0 %
200 tai enemmän	10,5 %

Soveltamisohje:

Matkakilometrit lasketaan todellisilta edestakaisilta matkoilta, lyhintä käyttökelpoista matkareittiä käyttäen. Merkitystä ei ole, opettaako opettaja saman päivän aikana vain sivutoimipisteessä tai sivutoimipisteen lisäksi myös pääkoulussa.

## 11 § Matkakustannusten korvaaminen

Opettajalle maksetaan korvausta 1 luvun 6 §:n mukaan siirtymisestä musiikkioppilaitoksen toimipisteestä toiseen aiheutuneista matkakustannuksista.



## 12 § Työaika

### Työviikot

1. Opetus kestää vähintään 35 työviikkoa ja muu työ enintään kolme työviikkoa. Työviikko on viisipäiväinen. Päivistä vähennetään muuksi arkipäiväksi kuin lauantaksi sattuva itsenäisyyspäivä, loppiainen ja vapunpäivä.

### Muu työ

2. Muuhun työhön kuuluu opetuksen kehittäminen ja muut työnantajan määräämät vastaavan tasoiset, oppitunteihin välittömästi liittymättömät tehtävät. Muun työn viikoittainen työaika on **38** tuntia ja tunnin pituus 60 minuuttia.

### Muun työn muuntaminen opetustyöksi

3. Muun työn asemasta opettaja voidaan määrätä opettamaan yli 35 työviikkoa. Tällöin yksi opetustunti lyhentää muuta työtä kahdella tunnilla. Jos opettajalle määrätään muuta työtä yli 114 tuntia, maksetaan yhdestä muun työn tunnista yhden ylitunnin palkkio.

### Työajan järjestäminen

4. Opettajan työaika tulee pyrkiä järjestämään maanantaista perjantaihin. Jos opetuksen järjestäminen lauantaisin on oppilaitoksen kannalta välttämätöntä tai siitä opettajan kanssa muutoin sovitaan, tulee opettajan vapaapäivä järjestää maanantaiksi, ellei opettajan pyynnöstä erityisesti toisin sovita.

### Etäopetukseen liittyvä työ

5. Opiskelijan etäopiskeluun liittyvä työ luetaan opettajan opetustuntimäärään siten, että 1,5 tuntia etäopetusta vastaa yhtä oppituntia.

## Päätoimiset tuntiopettajat

### 13 § Peruspalkat, opetusvelvollisuudet ja kokemuslisät

#### Peruspalkat ja opetusvelvollisuudet

Peruspalkat ovat palkkaliitteessä tilastokoodieittain seuraavasti:

<b>042543</b>	Ylempi korkeakoulututkinto Opetusvelvollisuus on 22 tuntia / vko
<b>042542</b>	Soveltuva ammattikorkeakoulututkinto, konservatorion jatkotutkinto tai entinen lehtorin kelpoisuus Opetusvelvollisuus on 22 tuntia / vko
<b>042539</b>	Muu soveltuva tutkinto Opetusvelvollisuus on 24 tuntia / vko
<b>042543</b>	Yleisaineet – ylempi korkeakoulututkinto
<b>042538</b>	Yleisaineet – korkeakoulututkinto Yleisaineiden opettajien opetusvelvollisuudet (tuntia / vii- kossa) - kielet ja matematiikka 20 - liikunta 25 - muut aineet 21

#### Kokemuslisät:

Kokemuslisävuodet	3 vuotta	5 vuotta	8 vuotta	13 vuotta	20 vuotta
Kokemuslisäprosentit	5 %	6 %	7 %	8 %	3 %

#### 14 § Päätoimisen tuntiopettajan muu työ

Päätoimisella tuntiopettajalla on velvollisuus tehdä opetuksen lisäksi 12 §:n mukaista muuta työtä 24 tuntia lukuvuodessa.

Soveltamisohje:

Lukuvuoden työajaksi otetulla muuta työtä on enintään 20 tuntia.

Keskimäärin alle 16 viikkotuntia opettavalle päätoimiselle tuntiopettajalle voidaan määrätä edellä mainitusta 24 tunnista tehtäväksi vastaava osuus kuin hänen opetustuntimääränsä on 16 tunnista suhteutettuna työsuhteen pituuteen lukuvuoden aikana.

## **Sivutoimiset tuntiopettajat**

### **15 § Peruspalkat**

#### **Peruspalkat**

1. Sivutoimisen tuntiopettajan peruspalkat ovat palkkaliitteessä.
2. Epäpätevän sivutoimisen tuntiopettajan palkkaperuste on 4 – 25 % em. palkkioita alempi.

### **16 § Sivutoimisen tuntiopettajan muu työ**

Sivutoimisella tuntiopettajalla on opetustuntien lisäksi velvollisuus tehdä työnantajan määrittelemiä tehtäviä se osuus 24 tunnista kuin hänen opetustuntimääränsä on 16 tunnista suhteutettuna työsuhteen pituuteen lukuvuoden aikana. Tehtävät voivat olla esimerkiksi suunnittelu- ja kehittämistyötä, opettajan osaamisen kehittämistä, koulukohtaista opetuksen suunnittelu/arviointityötä tai muuta opettajan työtä.

### **17 § Sivutoimisen tuntiopettajan päätoimisuus**

1. Sivutoimiseen tuntiopettajaan sovelletaan päätoimisia tuntiopettajia koskevia sopimusmääräyksiä silloin, kun
  - sivutoimisen tuntiopettajan työsuhde on toistaiseksi voimassa oleva tai se on määräaikaisena tehty vähintään koko lukuvuodeksi ja
  - opettajalla ei ole kokoaikaista työsuhdetta muun työnantajan palveluksessa.
2. Edellä mainittujen edellytysten täytyessä päätoimisia tuntiopettajia koskevia sopimusmääräyksiä sovelletaan työsuhteen alusta lukien koko sen kestoajan.
3. Tämän kohdan mukaisesta palveluksesta kertyy kokemuslisiin oikeuttavaa palvelusaikaa samassa suhteessa, kuin opetustunnit ovat suhteessa ao. oppilaitoksessa päätoimisuuteen oikeuttavaan tuntimäärään.

### **18 § Tutkintolautakunta- ja suunnittelutehtävät**

Jos tuntiopettaja tekee tutkintolautakunta- tai suunnittelutehtäviä, maksetaan kultakin tunnilta oman ylituntipalkkioperusteen mukainen kertatuntipalkkio.

### **19 § Yhdessä tai useammassa toimipisteessä opettavan tuntiopettajan lisä**

Vähintään 16 tuntia viikossa yhdessä musiikkioppilaitoksessa opettavalle tuntiopettajalle maksetaan sivutoimilisiä 10 §:n mukaisesti.

## 20 § Matkakustannusten korvaaminen

1. Tuntiopettajalle, joka yhdessä musiikkioppilaitoksessa opettaa vähintään 16 tuntia viikossa, maksetaan siirtymisestä musiikkioppilaitoksen toimipisteestä toiseen aiheutuneet matkustamiskustannukset 1 luvun 6 §:n mukaisesti.
2. Tuntiopettajalle, joka yhdessä musiikkioppilaitoksessa opettaa alle 16 tuntia viikossa, korvataan 1 momentin lisäksi matkustamiskustannukset **asunnosta ensimmäiseen toimipisteeseen ja vastaavasti viimeisestä toimipisteestä asuntoon 15 km ylittävän yhdensuuntaisen matkan osalta 1 luvun 6 §:ssä periaatteiden mukaisesti.**

**Tämän sopimuskohdan tarkoittamien matkustamiskustannusten enimmäismäärä on tuntiopettajan kodin ja työpaikan välisen matkan kustannukset työsopimuksen tekohetken tilanteen mukaan.**

### **Soveltamisohje:**

**Matkustamiskustannusten korvaukset määräytyvät ensimmäisen työsopimuksen mukaisina, jos työsopimus on katkenut vain oppilaitoksen keskeytysaikojen vuoksi.**

**31.1.2018 voimassa olevissa työsuhteissa matkustamiskustannusten enimmäismäärä on tuntiopettajan kodin ja työpaikan välisen matkan kustannukset 31.1.2018 olevan tilanteen mukaan.**

**Matkustamiskustannusten korvauksen lisäksi tulee esimerkiksi 20 §:n 5 kohdan soveltamisohjeessa kuvatussa tilanteessa pyrkiä palkkauksellisin keinoin työntekijää ja työnantajaa tyydyttävään ratkaisuun.**

3. Jos 2 momentissa mainittu tuntiopettaja joutuu poikkeuksellisesti tai työnantajan nimenomaisesta määräyksestä työtehtävien suorittamisen takia yöpymään muualla kuin asunnossaan, maksetaan päiväraha matkustussäännön mukaisin edellytyksin samoin kuin työmatkoista.
4. Jos 2 momentissa mainittu tuntiopettaja matkustaa työtehtävien hoitamista varten toisen kunnan alueelle vähintään 120 kilometrin päähän varsinaisesta toimipaikastaan tai asunnostaan ja matka kestää vähintään 10 tuntia, maksetaan hänelle osapäivärahan suuruinen korvaus.
5. Erityisten painavien syiden johdosta oppilaitos voi harkintansa mukaan maksaa osapäivärahaa 2 momentissa tarkoitetulle tuntiopettajalle, mikäli tuntiopettajan asunnon ja toimipisteen välinen matka on vähintään 75 kilometriä ja matka kestää vähintään viisi tuntia.

Soveltamisohje:

Jos on kysymyksessä sellainen opetusaine, johon on saatavissa vähän tunteja, mutta joka opetussuunnitelman toteuttamisen kannalta on välttämätöntä saada järjestetyksi tai jos tietyn esim. harvinaislaatuisten soittimien opettajasta on erityinen pula, voi johonkin harkita maksettavaksi yhtä työvuotta koskevana osapäivärahan suuruisen korvauksen myös siinä tapauksessa, että yhteen suuntaan 75 kilometrin ja matkan kokonaiskeston viiden tunnin edellytykset täyttyvät. Matkakilometrien laskemisessa noudatetaan soveltuvin osin 7 §:n soveltamisohjetta.

## Liite 9 Kuvataidekoulu sekä monitaiteellinen koulu

### Rehtorit

#### 1 § Peruspalkat ja kokemuslisät

##### Peruspalkat

Peruspalkat ovat palkkaliitteessä tilastokoodilla **051054**.

##### Kokemuslisät

Kokemuslisävuodet	3 vuotta	5 vuotta	8 vuotta	13 vuotta	20 vuotta
Kokemuslisäprosentit	5 %	5 %	5 %	5 %	6 %

#### 2 § Opetusvelvollisuus

Opetusvelvollisuus on 5 – 14 tuntia viikossa.

Soveltamisohje:

Opetusvelvollisuutta määrättäessä tulee ottaa huomioon mm. koulun opetuspisteiden lukumäärä ja sijainti sekä koulun muun henkilökunnan määrä.

#### 3 § Työaika ja vuosiloma

Rehtorin työaika ja vuosiloma määräytyvät opetushenkilöstön palkkausta ja työaikaa koskevan 6 liitteen 17 §:n mukaisesti.

### Opettajat

#### 4 § Peruspalkat ja kokemuslisät

Peruspalkat ovat palkkaliitteessä tilastokoodittain seuraavasti:

**053444** Opettajalla on perusopetuksen, kuvataiteen tai musiikin opettajan kelpoisuus, musiikkioppilaitoksen opettajan kelpoisuus tai hän on taiteilija, jolla on opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 986/1998 mukainen pedagoginen kelpoisuus.

**053442** Muu opettaja

##### Kokemuslisät

Kokemuslisävuodet	3 vuotta	5 vuotta	8 vuotta	13 vuotta	20 vuotta
Kokemuslisäprosentit	5 %	5 %	5 %	8 %	3 %

## 5 § Työvelvollisuus

Opettajan työvelvollisuus on 814 tuntia työvuodessa. Tästä tuntimäärästä on opetustunteja 578 tuntia ja muuta työnantajan määräämää työvelvollisuutta 236 tuntia.

Soveltamisohje:

Muuhun työvelvollisuuteen sisältyy opetuksen kehittäminen ja muut työnantajan määräämät vastaavan tasoiset oppituntiin välittömästi liittymättömät tehtävät.

## 6 § Koulunjohtajana toimiva opettaja

Koulunjohtajana toimivalle opettajalle maksetaan palkkaliitteen mukainen kuukausikorvaus. Opetustunteja huojennetaan seuraavasti:

Edellisen lukuvuoden opetustuntimäärä	Kuukausikorvaus	Opetustuntien huojennus viikossa
–1000	100,14 €	1–3
1001–2000	155,76 €	2–4
2001–	211,39 €	3–4

## 7 § Loppiaisena työaika lyhentävä vaikutus

Päätoimisen opettajan työ- ja opetusvelvollisuutta vähennetään muuksi arkipäiväksi kuin lauantaksi sattuvan loppiaisena johdosta laskennallisesti yhden päivän työ- ja opetusvelvollisuutta vastaavalla osalla.

## 8 § Etäopetukseen liittyvä työ

Opiskelijan etäopiskeluun liittyvä työ luetaan opettajan opetustuntimäärään siten, että 1,5 tuntia etäopetusta vastaa yhtä oppituntia.

## Tuntiopettajat

### 9 § Tuntipalkkiot

1. Tuntiopettajien tuntipalkkiot ovat palkkaliitteessä tilastokoodilla **052999**
2. Tuntiopettajalle maksetaan pidetyiltä opetustunneilta **24,87 – 30,07** euron väliltä määräytyvä tuntipalkka.
3. Vähintään 16 viikkotuntia opettavalle opettajalle maksetaan opetustunnilta **26,42 – 31,86** euron suuruisen tuntipalkka.

4. Näyttelyn suunnittelusta ja järjestämisestä maksetaan 50 % kohdassa 2 mainitusta palkkiosta.

Soveltamisohje:

Oppitunnin pituus on 45 minuuttia ja muun työn tunnin pituus on 60 minuuttia.

## 10 § Tuntiopettajan muu työ

Vähintään keskimäärin 16 viikkotuntia opettavalla tuntiopettajalla on velvollisuus tehdä opetuksen ja muun työvelvollisuuden lisäksi työnantajan määrittelemiä tehtäviä 24 tuntia lukuvuodessa. Tehtävät voivat olla esimerkiksi suunnittelu- ja kehittämistyötä, opettajan osaamisen kehittämistä, koulukohtaista opetuksen suunnittelu/arviointityötä tai muuta opettajan työtä. Edellä mainitusta työajasta voidaan määrätä tehtäväksi kuusi tuntia enintään yhtenä erillisenä työpäivänä, joka voidaan sijoittaa lauantaiksi oppilastyövuodelle.

Soveltamisohje:

Lukuvuoden työajaksi otetulla työaika on enintään 20 tuntia.

Keskimäärin alle 16 viikkotuntia opettavalle tuntiopettajalle voidaan määrätä edellä mainitusta 24 tunnista tehtäväksi vastaava osuus kuin hänen opetustuntimääränsä on 16 tunnista suhteutettuna työsuhteen pituuteen lukuvuoden aikana.

## 11 § Lomakorvaus ja lomarahaa

1. Tuntiopettaja ansaitsee lomarahaa täysiltä lomanmääräytymiskausilta.
2. Tuntiopettajan oikeus **vuosilomaan määräytyy vuosilomalain säännösten perusteella. Vuosilomapalkka ja lomakorvaus määräytyvät vuosilomalain 12 §:n mukaisesti.** Lomakorvaus maksetaan koulun työkauden päätyttyä tai työsuhteen päättyessä.
3. Lomakorvauksesta on annettava tuntiopettajalle laskelma, jossa on selvitys korvauksen perusteesta.

## 12 § Sairausajan ja äitiysvapaan palkka

1. Keskimäärin vähintään 14 tuntia viikossa opettavalle tuntiopettajalle maksetaan sairausajan palkka 4 luvun 1 §:n ja äitiysvapaan palkka 3 §:n mukaisesti.
2. Työsuhteen kestoa laskettaessa katsotaan tuntiopettajan työsuhde yhdenjaksoiseksi, jos hän on ollut oman koulunsa palveluksessa edellisen työkauden loppuun asti opettaen keskimäärin 14 tuntia viikossa.



3. Muiden kuin 1. kohdassa tarkoitettujen tuntiopettajien oikeus palkalliseen sairauslomaan määräytyy työsopimuslain säännösten mukaan.

### **13 § Tilapäinen hoitovapaa**

Keskimäärin vähintään 14 tuntia viikossa opettavalla tuntiopettajalla on oikeus tilapäiseen palkalliseen poissaoloon 4 luvun 3 §:n 6. kohdan mukaisesti.

## OSIO C AMMATILLISET OPPILAITOKSET

### Yhteiset määräykset

#### 1 § Työsuhteen ehtojen määräytyminen

Ammatillisen oppilaitoksen opettajan työsuhteen ehdot määräytyvät ao. oppilaitoksessa 31.12.1998 noudatettujen sopimusmääräysten mukaisesti, ellei työehtosopimuksella ole toisin sovittu.

**(Voimassa 1.3.2018 – 31.3.2021) Ammatillisissa oppilaitoksissa, jos koulutuksen järjestämisen kannalta on tarpeen soveltaa kesän osalta työajan sijoittumista toisin, työnantaja laatii kesäopetuksesta suunnitelman. Suunnitelma käydään lävitse yhdessä luottamusmiehen kanssa. Tämän jälkeen, mikäli opettajan kanssa sovitaan kesäopetuksesta, poiketaan lomaopetusmääräyksistä (Osio C 8 § 2 kohta) seuraavasti:**

- vuotuinen opetus- ja koulutustyöpäivien lukumäärä säilyy muuttumattomana
- vuotuinen opetusvelvollisuus säilyy ennallaan
- kesäkeskeytysajalle on turvattava vähintään 4 viikon yhdenjaksoinen työstä vapaa
- lomaopetuslisä korvataan vapaapäivillä luonnonvara-alaa lukuun ottamatta

#### **Soveltamisohje:**

**Tässä kohdassa tarkoitetun sopimisen tulee tapahtua tavalla, joka varmistaa säännöllisen opetuksen järjestämisen oppilaitoksen olosuhteet huomioon ottaen.**

**Kahdesta kesäkeskeytykseen sijoittuvasta työviikosta korvataan yksi vapaaviikko. Edellä olevan määräyksenä tarkoituksena on, että opettajan vuotuinen opetusvelvollisuus säilyy ennallaan. Opetuksen sijoittuminen kesään tarkoittaa, että vuotuinen työmäärä tehdään lyhyemmässä ajanjaksossa kuin tavanomainen 38 opetusviikkoa.**

## 2 § Koulutusalat/opintoalat

Koulutusalat/opintoalat rinnastetaan 31.12.1998 olleisiin oppilaitosmuotoihin seuraavasti:

Oppilaitosmuoto	Koulutus/opintoala
Eräät ammatilliset oppilaitokset	Tekniikan ja liikenteen muut opintoalat kuin merenkulku, Matkailu-, ravitsemis- ja talousala Sosiaali- ja terveysala/kauneudenhoito Luonnonvara-ala, maatalous, puutarha ja kalatalous sekä muu luonnonvara-ala, kulttuuriala/käsi- ja taideteollisuus
Kauppaoppilaitos	Kauppa ja hallinto
Sosiaali- ja terveysalan oppilaitos	Sosiaali- ja terveysala
Metsä- ja puutalous-oppilaitos	Luonnonvara-ala/metsä- ja puutalous sekä muu luonnonvara-ala

## 3 § Monialainen oppilaitos

Monialaisen oppilaitoksen opettajan työehdot määräytyvät sen oppilaitoksen mukaan, johon työntekijä on palkattu. Päätoimisen tuntiopettajan opetusvelvollisuus ja peruspalkka määräytyvät eri oppilaitoksissa pidettävien tuntien perusteella painotettuna.

## 4 § Ammatillisten aikuiskoulutuskeskusten työehtosopimuksen soveltaminen

**Ammatillisia aikuiskoulutuskeskuksia koskevan työehtosopimuksen määräyksiä voidaan soveltaa opettajaan, joka opettaa aikuisopiskelijoita ammatillisiin perustutkintoihin, ammattitutkintoihin tai erikoisammattitutkintoihin johtavassa koulutuksessa, niihin valmistavassa koulutuksessa tai sellaisessa koulutuksessa, jonka tavoitteena ei ole tutkinnon tai sen osan suorittaminen (esim. ammatillista osaamista syventävässä tai täydentävässä koulutuksessa). Edellä mainittuun opetukseen rinnastetaan myös ammatillisen koulutuksen yhteydessä toteutettava työelämän kehittämis- ja palvelutoiminta.**

**Ammatillisten aikuiskoulutuskeskusten työehtosopimuksen soveltaminen edellyttää lisäksi, että edellä mainittuja tehtäviä on yli puolet opettajan työajasta.**

**Pöytäkirjamerkintä:**  
**Aikuisopiskelijalla tarkoitetaan opiskelijaa, jota ei ole valittu yhteishaun kautta.**

**Edellä mainittuun opetukseen rinnastetaan opettajan tekemänä myös ammatillisen koulutuksen yhteydessä toteutettava työelämän kehittämis- ja palvelutoiminta.**

**Tämä määräys on voimassa 1.3.2018- 31.3.2021.**

## **5 § Arkipyhien vaikutus opettajan opetusvelvollisuuteen**

Opettajan opetusvelvollisuutta vähennetään muuksi arkipäiväksi kuin lauantaiksi sattuvan loppiaisena, vapunpäivän ja itsenäisyyspäivän johdosta laskennallisesti yhden päivän opetusvelvollisuutta vastaava osuus.

## **6 § Työssäoppimisjaksolla olevan opiskelijan ohjaaminen**

Työssäoppimisjaksolla olevan opiskelijan ohjaamistehtävä luetaan opettajan opetusvelvollisuuteen.

## **7 § Muun kuin luokkaopetustyön palkkio**

1. Opettajalle maksetaan työmäärää vastaava palkkio, mikäli hänet määrätään hoitamaan seuraavia tehtäviä:
  - etäopetuksena annettavan opetusjakson työ (harjoitustehtävien laadinta, korjaaminen, palautteen antaminen, tarvittaessa henkilökohtainen ohjaus ja jakson käytännön järjestelytehtävät),
  - maksulliseen palvelutoimintaan liittyvä suunnittelu- ja konsultointitehtävä,
  - opiskelijan itseopiskelun ohjaamistehtävä (muu kuin oppitunnilla annettava ohjaus),
  - ammattitutkintojen / näyttöjen järjestely-, tutkinnon vastaanottamis- ja arviointitehtävät,
  - päättötoita (ohjaus, tarkastus ym.) tai
  - muu työnantajan määräämä mm. koululainsäädäntöön tai paikallisiin tarpeisiin perustuva oppilaitoksen tai koulutusalan opetus- ja kasvatustoiminnan kehittämiseen liittyvä tehtävä.

Palkkioperusteena käytetään opettajan oman ylituntipalkkioperusteen mukaista korvausta.

Soveltamisohje:

Korvauksen perustana olevaa tuntimäärää päätettäessä on otettava huomioon se, että kyseessä on muu kuin luokkaopetustyö, jolloin yhtä ylituntipalkkiota vastaava työmäärä on 1,5 muun työn tuntia.

2. Jos opettajan opetusvelvollisuus ei muutoin tule täyteen, voidaan tehtävä, jolta maksettava palkkio on mitoitettu 38 ylituntipalkkiota vastaavaksi, lukea opettajan opetusvelvollisuuteen yhtenä vuosiviikkotuntina.
3. Jos edellä tarkoitettu tehtävä määrätään kokonaistyöajassa olevalle opettajalle, luetaan se hänen opetusvelvollisuuteensa.

Soveltamisohje:

Kokonaistyöajassa olevan opettajan opetusvelvollisuustuntia vastaava työmäärä on 2 tuntia.

## **8 § Ilta-, viikonloppu-, arkipyhä- ja lomaopetuslisä**

1. Lehtorille ja päätoimiselle tuntiopettajalle maksetaan kello 16:30 jälkeen alkavalta oppitunnilta iltaopetuslisä, jonka suuruus on puolet ao. opettajan ylituntipalkkiosta (1/38). Kokonaistyöajassa olevan opettajan iltaopetuslisän suuruus on hänen varsinainen palkkansa jaettuna luvulla 153.
2. Iltaopetuslisän suuruinen lisä maksetaan myös lauantaisin, sunnuntaisin sekä arkipyhinä pidetyiltä oppitunneilta (viikonloppuopetuslisä) sekä oppilaitoksen loma-aikoihin määrätystä opetuksesta (lomaopetuslisä).

Soveltamisohje:

Oppilaitosten loma-ajoilla tarkoitetaan syys-, joului-, urheilu- ja pääsiäislomaa sekä kesäkeskeytysaikaa. Maatalousoppilaitosten sekä koti- ja laitostalousoppilaitosten maatilayrittäjien koulutuksen kesätyöjakson opetus ei oikeuta lomaopetuslisään.

Lomaopetuslisää ei makseta ainoastaan loma-ajaksi otetulle opettajalle.

Tämän pykälän mukaista lisää maksetaan samasta työstä vain yhdellä perusteella.

## Liite 10 Eräät ammatilliset oppilaitokset

### 1 § Soveltamisala

Tätä liitettä sovelletaan seuraavilla koulutusaloilla:

- tekniikan ja liikenteen ala lukuun ottamatta merenkulkuoppilaitoksissa annettavaa koulutusta
- matkailu-, ravitsemis- ja talousala
- sosiaali- ja terveysalaan kuuluvassa kauneudenhoitokoulutuksessa
- kulttuurialaan kuuluva käsi- ja taideteollisuuskoulutus
- luonnonvara-alaan kuuluvassa maatalo-, puutarha- ja kalatalouskoulutuksessa

### Rehtorit, apulaisrehtorit ja aikuiskoulutusjohtajat

### 2 § Peruspalkat, opetusvelvollisuudet ja kokemuslisät

#### Peruspalkat

Peruspalkat ovat palkkaliitteessä tilastokodeittain seuraavasti:

<b>061062</b>	Rehtori Opetusvelvollisuus enintään 456 tuntia vuodessa.
<b>061160</b>	Apulaisrehtori Opetusvelvollisuus enintään 570 tuntia vuodessa.
<b>061359</b>	Aikuiskoulutusjohtaja Opetusvelvollisuus enintään 350 tuntia vuodessa.

#### Kokemuslisät

Kokemuslisävuodet	3 vuotta	5 vuotta	8 vuotta	13 vuotta	20 vuotta
Kokemuslisäprosentit	5 %	5 %	5 %	5 %	6 %

### 3 § Työaika, vuosiloma ja ylitunnit

Työaika, vuosiloma ja ylitunnit määräytyvät opettajien palkkausta ja työaikaa koskevan 6 luvun 17 §:n mukaisesti.

#### 4 § Palkkiotoimisen apulaisrehtorin palkkio ja huojennus

1. Apulaisrehtoriksi määrätylle lehtorille maksetaan 359,04 euron suuruinen palkkio 1.2.2016 lukien ja hänen opetusvelvollisuuttaan huojennetaan seuraavasti:

Opiskelijamäärä	Huojennus tuntia/vko
100	5
101–300	6
301–	7

#### Opettajat

#### 5 § Peruspalkat, opetusvelvollisuudet, ylituntikertoimet ja kokemuslisät

##### Peruspalkat, opetusvelvollisuudet ja ylituntikertoimet

Peruspalkat ovat palkkaliitteessä tilastokoodeittain seuraavasti:

##### Lehtori (ammattilliset aineet)

Ylempi korkeakoulututkinto tai ylempi AMK-tutkinto

**063551** Opettaja

**063651** Erytisopettaja

Opetusvelvollisuus on 26 tuntia / vko (38 viikkoa)

Insinööri, rakennusarkkitehti, alempi korkeakoulututkinto, ammattikorkeakoulututkinto

**063549** Opettaja

**063649** Erytisopettaja

Opetusvelvollisuus on 26 tuntia / vko (38 viikkoa)

Ammatinopettajantutkinto tai vastaava

**063544** Opettaja

**063644** Erytisopettaja

Opetusvelvollisuus on 25 tuntia / vko (38 viikkoa)

Opetusministeriön määräämät lisäopinnot suorittanut teknikko tai vastaava

**063545** Opettaja

**063646** Erytisopettaja

Opetusvelvollisuus on 26 tuntia / vko (38 viikkoa)

Alansa korkein muu koulutus

**063541** Opettaja

**063641** Erytisopettaja

Opetusvelvollisuus 26 tuntia / vko (38 viikkoa)

Teknikon tutkinto tai vastaava

**063539** Opettaja

**063639** Erityisopettaja

Opetusvelvollisuus on 27 tuntia / vko (38 viikkoa)

### **Lehtori (yhteiset aineet)**

Ylempi korkeakoulututkinto tai ylempi AMK-tutkinto

**063747** Opettaja

**063847** Erityisopettaja

Opetusvelvollisuus on 22 tuntia / vko (38 viikkoa)

Muu tutkinto

**063744** Opettaja

**063844** Erityisopettaja

Opetusvelvollisuus on 22 tuntia / vko (38 viikkoa)

### **Lehtori (liikunta ja terveystieto)**

Ylempi korkeakoulututkinto tai ylempi AMK-tutkinto

**063747** Opettaja

**063847** Erityisopettaja

Opetusvelvollisuus on 25 tuntia / vko (38 viikkoa)

Muu tutkinto

**063744** Opettaja

**063844** Erityisopettaja

Opetusvelvollisuus on 25 tuntia / vko (38 viikkoa)

Soveltamisohje:

Yllä oleva hinnoittelu sisältää sekä uuden opetustoimen henkilöstön kelpoisuusasetuksen (986/1998) 13 ja 14 §:n että aikaisemmin voimassa olleiden kelpoisuusasetusten mukaisen pätevän opettajan viransijoituspalkkaluokan.

Käsi- ja taideteollisuusalan opettaja, jolla on opistoasteen tutkinto ja korkeakoulututkinto sekä viestintä-, kuvataide-, tanssi- ja teatterialan opettaja, jolla on opistoasteen tutkinto, rinnastetaan insinööriin. Soveltuvan opistoasteen tutkinnon suorittanut, opetushallituksen hyväksymän tutkinnon suorittanut tai vähintään kolmen vuoden viestintäkulttuurialan opinnot suorittanut opettaja rinnastetaan ammatinopettajaan. Aiemmin ylempään korkeakoulututkintoon rinnastettu puutarhaopettaja rinnastetaan edelleen ylempään korkeakoulututkintoon.

Erityisopettajan ylituntipalkkiokerroin on 0,95. Muiden opettajien kerroin on 1.



## Kokemuslisät

Kokemuslisävuodet	3 vuotta	5 vuotta	8 vuotta	13 vuotta	15 vuotta	20 vuotta
Kokemuslisäprosentit	5 %	5 %	9 %	5 %	6 %	6%

Viidentoista (15) vuoden kokemuslisän osalta kokemuslisään oikeuttavasta palveluksesta vähintään kymmenen (10) vuotta on oltava palvelusta opettajan tai rehtorin tehtävissä.

Kahdenkymmenen (20) vuoden kokemuslisän osalta kokemuslisään oikeuttavasta palveluksesta vähintään viisitoista (15) vuotta on oltava palvelusta opettajan tai rehtorin tehtävissä.

### 6 § Painotettu opetusvelvollisuus

Jos muu kuin ammatillisten aineiden opettaja opettaa kahta tai useampaa muuta kuin ammatillista oppiainetta, lasketaan hänelle opetusvelvollisuus painottamalla hänen opettamiensa aineiden viikoittaiset opetusvelvollisuudet niihin käytetyillä keskimääräisillä viikkotunneilla. Jos painotetuksi opetusvelvollisuudeksi ei tule kokonaislukua, tasoitetaan opetusvelvollisuus lähimpään kokonaislukuun. Jos kaksi kokonaislukua on yhtä lähellä, tasoitetaan opetusvelvollisuus pienempään lukuun.

### 7 § Kuulovammaisten ammattioppilaitoksen opettaja

Kuulovammaisten ammattioppilaitoksen opettajan opetusvelvollisuus on muissa aineissa kuin liikunnassa ja terveystiedossa kaksi viikkotuntia alempi kuin muutoin.

### 8 § Suunnittelutyö

1. Opettajan opetusvelvollisuuteen luetaan suunnittelutyötä puolitoista (1,5) tuntia viikossa.
2. Suunnittelutyöhön kuuluu osasto- ja vastaaviin kokouksiin osallistuminen, opettajien välisiin opetuksellisiin ja kasvatuksellisiin kokouksiin ja neuvonpitoihin osallistuminen, yhteydenpito paikalliseen elinkeinoelämään ja vastaaviin sidosryhmiin, yhteydenpito opiskelijoiden vanhempiin sekä tehtävät, jotka liittyvät opetuksen suunnitteluun ja oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen.
3. Suunnittelutyö koskee lehtorin lisäksi asianomaisen oppilaitoksen opetustuntien ja päätoimisuuteen luettavien muiden tehtävien perusteella päätoimiseksi tulevaa tuntiopettajaa sekä niitä osa-aikaisia opettajia, joilla on vähintään päätoimisuuden edellyttämä tuntimäärä. Lisäksi soveltaminen edellyttää, että opettajan työsuhte oppilaitokseen jatkuu yhdenjaksoisesti yli viikon.

## **9 § Muu työvelvoite**

Opettajalla ja päätoimisella tuntiopettajalla on velvollisuus tehdä opetuksen ja muun työvelvollisuuden lisäksi työnantajan määrittelemiä tehtäviä 24 tuntia lukuvuodessa. Tehtävät voivat olla esimerkiksi suunnittelu- ja kehittämistyötä, opettajan osaamisen kehittämistä, koulukohtaista opetuksen suunnittelu/arviointityötä tai muuta opettajan työtä. Edellä mainitusta työajasta voidaan määrätä tehtäväksi kuusi tuntia enintään yhtenä erillisenä työpäivänä, joka voidaan sijoittaa lauantaiksi oppilastyövuodelle.

Soveltamisohje:

Lukuvuoden työajaksi otetulla työaika on enintään 20 tuntia.

Opettajalle ja päätoimiselle tuntiopettajalle, joka opettaa keskimäärin alle 16 viikkotuntia voidaan määrätä edellä mainitusta 24 tunnista tehtäväksi vastaava osuus kuin hänen opetustuntimääränsä on 16 tunnista suhteutettuna työsuhteen pituuteen lukuvuoden aikana. Sivutoimiselle tuntiopettajalle voidaan määrätä edellä mainitusta 24 tunnista tehtäväksi vastaava osuus kuin hänen opetustuntimääränsä on 16 tunnista suhteutettuna työsuhteen pituuteen lukuvuoden aikana.

## **10 § Pätevyyslisät**

### **Erityisopettajalisä**

Erityisopettajan tutkinnon suorittaneelle erityisluokan opettajalle maksetaan erityisopettajalisä, joka on 22 % laskettuna palkkaliitteen mukaisesta peruspalkasta.

### **Luki- ja klinikkaopettajan lisä**

Koulutuksen saaneelle luki- ja klinikkaopettajalle maksetaan luki- ja klinikkaopettajan lisä, joka on 6 % laskettuna palkkaliitteen mukaisesta peruspalkasta.

### **Oppilaanohjaajan lisä**

Oppilaanohjaajana toimivalle oppilaanohjaajakoulutuksen saaneelle opettajalle maksetaan oppilaanohjaajan lisä, joka on 3 % laskettuna palkkaliitteen mukaisesta peruspalkasta.

### **Viittomakielenlisä**

Keskitason viittomakielen osaavalle opettajalle maksetaan viittomakielenlisä, joka on 3 % laskettuna palkkaliitteen mukaisesta peruspalkasta.

## 11 § Oppilaanohjaus- ja tukiopetuspalkkio

Palkkio tukiopetustunnilta ja oppilaanohjaustunnilta maksetaan opettajan omaa ylituntipalkkioperustetta käyttäen.

## 12 § Luokanvalvojan palkkio

Yhden tai useamman luokan luokanvalvojana toimivalle opettajalle maksetaan luokanvalvojan tehtävistä palkkio jokaiselta koulun työviikolta, enintään kuitenkin yhdeltä tunnilta viikossa. Palkkion määrä saadaan jakamalla asianomaisen tehtävän peruspalkan ja kokemuslisien yhteismäärä kuukaudessa luvulla 150.

## 13 § Välinehuoltopalkkio

Varsinaisten opetustuntien ulkopuolisista opetusvälineistön, -laitteiston ja -materiaalin kehittämiseen, suunnitteluun ja kunnossapitoon liittyvistä tehtävistä maksetaan palkkio työnantajan päättämän tuntimäärän mukaan opettajan omaa ylituntipalkkioperustetta käyttäen.

Oppilaitosta kohden edellä mainittuihin tehtäviin voidaan käyttää seuraavat viikkotuntimäärät:

Luokkien lukumäärä	Viikkotunteja
1–20	2
21–40	4
41–60	5
61–	6

## 14 § Osastonjohtajan palkkio ja huojenus

1. Osastonjohtajaksi määrätyle opettajalle maksetaan tehtävän hoitamises-ta osaston luokkien lukumäärään perustuva palkkio palkkaliitteen mukaan.

Osaston luokkien lukumäärä	Palkkio / kk
3	38,31 €
4–7	50,72 €
8–11	62,86 €
12–	76,15 €

2. Osastonjohtajaksi määrätyn opettajan opetusvelvollisuutta huojennetaan seuraavasti:

Perusopetusryhmien lukumäärä	Opetusvelvollisuuden huojennus viikossa
3	2
4–5	3
6–7	4
8–9	5
10–	5 + 1 jokaista seuraavaa kolmea perusopetusryhmää kohti

3. Jos osaston linjojen lukumäärä on viisi tai sitä suurempi, saa osastonjohtaja edellä olevan lisäksi yhden huojennustunnin viikossa.

### **15 § Urakointityön palkkio ja huojennus**

1. Työnopetuksessa urakointityön vastaavana töiden johtajana toimivalle opettajalle maksetaan 50,72 euron palkkio kuukaudessa, rakennusosastolla kuitenkin 108,59 euron palkkio kuukaudessa 1.2.2016 lukien, kun
  - urakointityö tehdään pääasiallisesti oppilaiden varsinaisen työsalin ulkopuolella,
  - urakointityö tapahtuu osana oppilaitokselle hyväksytyyn opetussuunnitelman mukaista opetusta ja
  - oppilaitoksen opetus on siten järjestetty, että urakointityö on jatkuvaa ja muodostaa merkittävän osan opetuksesta.
2. Lisähyvityksenä annetaan 1 h/vko opettajan vastuualueeseen kuuluvaa urakoivaa luokkaa kohti, kuitenkin enintään 4 h/ vko. Urakoivana luokkana pidetään luokkaa, jonka oppilaiden työnopetusajasta keskimäärin yli 30 % tapahtuu urakointityönä oppilaiden varsinaisen työsalin ulkopuolella. Ensimmäinen luokka voi olla urakoiva luokka vain rakennusalan opintolinjalla. Urakoinnin vastaavana voi olla urakoiva luokka vain rakennusalan opintolinjalla. Urakoinnin vastaavana töiden johtajana toimiminen ei saa vaikuttaa nostavasti opettajan tuntikertymään.
3. Jos opettaja toimii usean eri urakointityön vastaavana töiden johtajana, hän saa palkkion siitä tehtävästä, jossa se on suurin.

### **16 § Rehtorin tehtäviä hoitavan opettajan huojennus**

1. Tätä määräystä sovelletaan vain, jos oppilaitoksessa ei ole apulaisrehtoria.

2. Opettajan hoitaessa rehtorin tehtäviä rehtorin ollessa vähintään viikon estyneenä, luetaan opettajan opetusvelvollisuuteen luokan ulkopuolista työtä viikossa seuraavasti:

Luokkien lukumäärä	Tuntimäärä
18–23	2
24–29	3
30–	4

### 17 § Yleisaineiden yhdysopettajan huojennus

Yleisaineiden yhdysopettajan tehtävää hoitavan opettajan opetusvelvollisuuden huojennus on:

Luokkien lukumäärä	Huojennus
1–35	1 viikkotunti
36–60	2 viikkotuntia
61–	3 viikkotuntia

### 18 § Opetus- ja koulutustyöpäivät

Työnantajan määrättävissä olevien opetus- ja koulutustyöpäivien laskennallinen lähtökohta lukuvuodessa on 195 työpäivää. Jos itsenäisyyspäivä, loppiainen tai vapunpäivä sattuu muuksi arkipäiväksi kuin lauantaiksi, vähennetään opetustyöpäiviä vastaavalla päivien määrällä. Näistä opetus- ja koulutuspäivistä vähintään viisi on koulutus-/suunnittelupäivää.

## Liite 11 Kauppaoppilaitokset

### Rehtorit, apulaisrehtorit ja aikuiskoulutusjohtajat

#### 1 § Peruspalkat, opetusvelvollisuudet ja kokemuslisät

##### Peruspalkat

Peruspalkat ovat palkkaliitteessä tilastokodeittain seuraavasti:

**071062** Rehtori  
Opetusvelvollisuus enintään 342 tuntia vuodessa.

**071161** Apulaisrehtori  
Opetusvelvollisuus enintään 570 tuntia vuodessa.

**071359** Aikuiskoulutusjohtaja  
Opetusvelvollisuus enintään 350 tuntia vuodessa.

Opetusvelvollisuutta määrättäessä tulee ottaa huomioon oppilaitoksen koko ja määrättyjen tehtävien aiheuttama työmäärä.

##### Kokemuslisät

Kokemuslisävuodet	3 vuotta	5 vuotta	8 vuotta	13 vuotta	20 vuotta
Kokemuslisäprosentit	5 %	5 %	5 %	9 %	6 %

#### 2 § Työaika, vuosiloma ja ylitunnit

Työaika, vuosiloma ja ylitunnit määräytyvät opettajien palkkausta ja työaikaa koskevan 6 luvun 17 §:n mukaisesti.

#### 3 § Palkkiotoimisen apulaisrehtorin palkkio ja huojennus

1. Kauppaoppilaitoksen apulaisrehtorille maksetaan 170,45 euron palkkio kuukaudessa.
2. Opetusvelvollisuuden huojennus on 3 tuntia viikossa.

## Opettajat

### 4 § Peruspalkat ja kokemuslisät

#### Peruspalkat

Peruspalkat ovat palkkaliitteessä tilastokoodittain seuraavasti:

Lehtori

Ylempi korkeakoulututkinto tai ylempi AMK-tutkinto

**073551** Opettaja

**073651** Erityisopettaja

Alempi korkeakoulututkinto tai amk-tutkinto

**073547** Opettaja

**073647** Erityisopettaja

Muu tutkinto

**073544** Opettaja

**073644** Erityisopettaja

#### Kokemuslisät

Kokemuslisävuodet	3 vuotta	5 vuotta	8 vuotta	13 vuotta	20 vuotta
Kokemuslisäprosentit	7 %	7 %	7 %	8 %	6 %

### 5 § Opetusvelvollisuudet ja työaika

1. Kauppaoppilaitoksen opettajan opetusvelvollisuudet ovat:

äidinkieli ja kauppakirjeenvaihto/viestintä	16
kirjanpito, laskentatoimi ja taloushallinto	18
muut	19

2. Opetusvelvollisuus voidaan tarvittaessa määrätä vuotuisena kertomalla viikoittainen opetusvelvollisuus oppilaitoksen työviikkojen lukumäärällä.

#### Työaika Suomen Yrittäjäopistossa

3. Suomen Yrittäjäopiston opettajan opetusvelvollisuuksia ei ole määritelty. Opettajan työaika ja vuosiloma määräytyvät opetushenkilöstön palkkausta- ja työaikaa koskevan 6 luvun 17 §:n mukaan.

### 6 § Opetusvelvollisuuteen luettavat tehtävät

Opettajalle luetaan varsinaisten opetustuntiansa lisäksi opetusvelvollisuuteensa luokan ulkopuolisia opetusvälineistön, -laitteiston ja -

materiaalin kehittämiseen ja suunnitteluun liittyviä tehtäviä työnantajan määräämän viikkotuntimäärä.

## **7 § Muu työvelvoite**

Opettajalla ja päätoimisella tuntiopettajalla on velvollisuus tehdä opetuksen ja muun työvelvollisuuden lisäksi työnantajan määrittelemiä tehtäviä 24 tuntia lukuvuodessa. Tehtävät voivat olla esimerkiksi suunnittelu- ja kehittämistyötä, opettajan osaamisen kehittämistä, koulukohtaista opetuksen suunnittelu/arviointityötä tai muuta opettajan työtä. Edellä mainitusta työajasta voidaan määrätä tehtäväksi kuusi tuntia enintään yhtenä erillisenä työpäivänä, joka voidaan sijoittaa lauantaiksi oppilastyövuodelle.

Soveltamisohje:

Lukuvuoden työajaksi otetulla työaika on enintään 20 tuntia.

Opettajalle ja päätoimiselle tuntiopettajalle, joka opettaa keskimäärin alle 16 viikkotuntia voidaan määrätä edellä mainitusta 24 tunnista tehtäväksi vastaava osuus kuin hänen opetustuntimääränsä on 16 tunnista suhteutettuna työsuhteen pituuteen lukuvuoden aikana. Sivutoimiselle tuntiopettajalle voidaan määrätä edellä mainitusta 24 tunnista tehtäväksi vastaava osuus kuin hänen opetustuntimääränsä on 16 tunnista suhteutettuna työsuhteen pituuteen lukuvuoden aikana.

## **8 § Suunnittelutyö Liikemiesten kauppaopistossa**

Opettajan opetusvelvollisuuteen luetaan suunnittelutyötä Suomen Liikemiesten Kauppaopistossa yksi (1) tunti viikossa.

## **9 § Tuntiopettajat**

Tuntiopettajien työsuhteen ehdot määräytyvät kuten kauppaoppilaitoksen lehtorin työsuhteen ehdot.

## **10 § Pätevyyslisät**

### **Oppilaanohjaajan lisä**

Oppilaanohjaajana toimivan oppilaanohjaajakoulutuksen saaneelle lehtorille maksetaan oppilaanohjaajan lisä, joka on 3 % laskettuna palkkaliitteen mukaisesta peruspalkasta.

### **Luki- ja klinikkaopettajan lisä**

Koulutuksen saaneen luki- ja klinikkaopettajalle maksetaan luki- ja klinikkaopettajan lisä, joka on 6 % laskettuna palkkaliitteen mukaisesta peruspalkasta.



## **Erityisopettajalisä**

Erityisopettajan tutkinnon suorittaneelle erityisluokan opettajalle maksetaan erityisopettajalisä, joka on 22 % laskettuna palkkaliitteen mukaisesta peruspalkasta.

## **11 § Kurssiopetuskerroin**

Opettajan ammattikursseilla (muu kuin työllisyys- tai oppisopimuskurssi tai vähintään lukuvuoden kestävä ammatillinen lisäkoulutus) pitämät tunnit kerrotaan kertoimella 1,15, ei kuitenkaan lomaopetuslisään oikeuttavilta tunneilta.

## **12 § Ohjaavan opettajan palkkio**

Kenttäkoulun ohjaavaksi opettajaksi määrätyle opettajalle maksetaan 1/3 tunnin (20 min.) palkkio tunneilta, jolloin opettajakokelaat ovat opettajan ohjauksessa. Palkkio maksetaan kuitenkin enintään 60 tunnilta lukuvuodessa.

## **13 § Oppilaanohjaus- ja tukiopetuspalkkio**

Palkkio tukiopetus- ja oppilaanohjaustunnilta maksetaan opettajan oman ylituntipalkkioperusteen mukaan.

## **14 § Linjanjohtajan palkkio**

Linjanjohtajaksi määrätyle opettajalle maksetaan 150,61 euron suurinen palkkio kuukaudessa 1.2.2016 lukien.

Lisäksi maksetaan yhtä vuosiviikkoylituntipalkkiota ja erikoislinjalla kahta vuosiviikkoylituntipalkkiota vastaava korvaus jokaista linjan alkavaa viittä luokkaa kohti. Korvaus on enintään neljän vuosiviikkoylituntipalkkion suurinen.

Palkkion maksamisen edellytyksenä on, että linjanjohtajaksi määrätyn opettajan kokonaistuntimäärä ei ylitä opettajan opetusvelvollisuutta puoli-toistakertaisena.

## **15 § Luokanvalvojan palkkio**

Yhden tai useamman luokan luokanvalvojana toimivalle opettajalle maksetaan luokanvalvojan tehtävistä jokaiselta oppilaitoksen työviikolta palkkio, joka saadaan jakamalla asianomaisen tehtävän peruspalkan ja kokemuslisien yhteismäärä kuukaudessa luvulla 153.

Luokanvalvojan tehtävistä maksettavaa palkkiota ei vähennetä enintään seitsemän kalenteripäivää kestäväen palkallisen vapaan ajalta eikä sitä tällöin makseta sijaiselle.

## **16 § Rehtorin ja apulaisrehtorin tehtäviä hoitavan opettajan palkkio**

Jos opettaja määrätään oman tehtävänsä ohella hoitamaan rehtorille tai apulaisrehtorille kuuluvat hallinnolliset tehtävät ajalta, jolloin rehtori tai apulaisrehtori on estynyt hoitamaan tehtäviään, maksetaan hänelle tältä ajalta oman opetusvelvollisuutensa ja rehtorin tai apulaisrehtorin opetus-tuntimäärän välinen erotus ylitunteina.

## **17 § Yksityisopiskelijoiden kuulustelu**

### **Yksityisopiskelijoiden kuulustelupalkkio**

1. Yksityisopiskelijoiden tutkintojen kuulustelusta maksetaan opettajalle kuulusteltavaa kohden 54,43 euron palkkio 1.2.2016 lukien.

Kuulustelu sisältää kirjallisen ja suullisen kuulustelun, harjoitusluonteiset työsuoritukset sekä uusintakuulustelun.

### **Kirjallisen kuulustelun valvontapalkkio**

2. Kirjallisessa kuulustelutilaisuudessa valvojana toimivalle opettajalle maksetaan lisäksi 11,09 euron suuruinen valvontapalkkio 1.2.2016 lukien.

### **Rehtorin palkkio yksityisopiskelijasta**

3. Rehtorille maksetaan yksityisopiskelijaa kohden 43,95 euron suuruinen palkkio 1.2.2016 lukien.

Palkkion maksaminen edellyttää, että rehtori tarkistaa, täyttävätkö yksityisopiskelijaksi pyrkivät opetusviranomaisten asettamat vaatimukset, hyväksyy yksityisopiskelijaksi otettavat, vahvistaa tutkintojärjestyksen, järjestää kuulustelutilaisuuden ja valvoo, että kuulustelut vastaavat tasoltaan ao. tutkinnolle asetettavia vaatimuksia sekä antaa todistukset suoritetuista tutkinnoista.

## Liite 12 Sosiaali- ja terveystieteiden oppilaitos

### Rehtorit, apulaisrehtorit ja aikuiskoulutusjohtajat

#### 1 § Peruspalkat, opetusvelvollisuudet ja kokemuslisät

##### Peruspalkat ja opetusvelvollisuudet

Peruspalkat ovat palkkaliitteessä tilastokodeittain seuraavasti:

<b>081061</b>	Rehtori Opetusvelvollisuus enintään 380 tuntia vuodessa.
<b>081159</b>	Apulaisrehtori Opetusvelvollisuus enintään 380 tuntia vuodessa.
<b>081359</b>	Aikuiskoulutusjohtaja Opetusvelvollisuus enintään 350 tuntia vuodessa.

##### Kokemuslisät

Kokemuslisävuodet	3 vuotta	5 vuotta	8 vuotta	13 vuotta	20 vuotta
Kokemuslisäprosentit	5 %	5 %	5 %	5 %	6 %

#### 2 § Työaika ja vuosiloma

Työaika ja vuosiloma määräytyvät opetushenkilöstön palkkausta ja työaika koskevan 6 luvun 17 §:n mukaisesti.

##### Opettajat

#### 3 § Peruspalkat, kokemuslisät ja opetusvelvollisuus

##### Peruspalkat

Peruspalkat ovat palkkaliitteessä tilastokodeittain seuraavasti:

Lehtori ja päätoiminen tuntiopettaja

1. Ylempi korkeakoulututkinto tai ylempi AMK-tutkinto

<b>083556</b>	lehtori
<b>082556</b>	päätoiminen tuntiopettaja

2. Muu tutkinto

<b>083554</b>	lehtori
<b>082554</b>	päätoiminen tuntiopettaja

## Kokemuslisät

Lehtori ja päätoiminen tuntiopettaja

Kokemuslisävuodet	3 vuotta	5 vuotta	8 vuotta	13 vuotta	20 vuotta
Kokemuslisäprosentit	5 %	6 %	6 %	5 %	4 %

## Opetusvelvollisuus

Opetusvelvollisuus on enintään 836 tuntia lukuvuodessa.

### 4 § Pätevyyslisät

Oppilaanohjaajana toimivalle, oppilaanohjaajan koulutuksen saaneelle opettajalle maksetaan oppilaanohjaajan lisä, joka on 4 % palkkaliitteen mukaisesta peruspalkasta.

### 5 § Opetusvelvollisuuteen luettavat tehtävät

Opetusvelvollisuuteen luetaan:

1. Osastonjohtajan tai vastaavan tehtävästä 3-12 tuntia viikossa riippuen osaston koosta, koulutusalaista ja muista työmäärään vaikuttavista tekijöistä.
2. Kenttäohjausmatkoista enintään kolme tuntia viikossa.
3. Täydennyskoulutuksesta vastaavan tehtävästä enintään 200 tuntia lukuvuodessa.
4. Muista erityistehtävistä työnantajan harkinnan mukaisesti.

### 6 § Työaika, vuosiloma ja opetusvelvollisuuden ylittävät tunnit

#### Työaika ja vuosiloma

1. Työaika ja vuosiloma määräytyvät opetushenkilöstön palkkausta ja työaika koskevan 6 luvun 17 §:n mukaisesti.

#### Opetusvelvollisuuden ylittävät tunnit ja ylituntipalkkio

2. Opettajan suostumuksella lukuvuotinen opetusvelvollisuus voidaan ylittää, jolloin ylittäviltä tunneilta maksetaan opettajalle ylituntipalkkio.

Ylituntipalkkio lasketaan palkka-asteikon alarajan peruspalkasta.

Viikoittainen opetusvelvollisuus on 22 tuntia.

## Liite 13 Metsä- ja puutalousoppilaitos

### Rehtori, apulaisrehtori ja aikuiskoulutusjohtaja

#### 1 § Peruspalkat, opetusvelvollisuudet ja kokemuslisät

##### Peruspalkat ja opetusvelvollisuudet

Peruspalkat ovat palkkaliitteessä tilastokodeittain seuraavasti:

<b>091062</b>	Rehtori Opetusvelvollisuus on 50 – 450 tuntia vuodessa.
<b>091161</b>	Apulaisrehtori Opetusvelvollisuus on 200 – 400 tuntia vuodessa.
<b>091359</b>	Aikuiskoulutusjohtaja Opetusvelvollisuus on 250 – 350 tuntia vuodessa.

##### Kokemuslisät

Kokemuslisävuodet	3 vuotta	5 vuotta	8 vuotta	13 vuotta
Kokemuslisäprosentit	5 %	5 %	5 %	5 %

#### 2 § Työaika ja vuosiloma

Työaika ja vuosiloma määräytyvät opetushenkilöstön palkkausta ja työaikaa koskevan 6 luvun 17 §:n mukaisesti.

##### Opettajat

#### 3 § Peruspalkat, opetusvelvollisuudet ja kokemuslisät

##### Peruspalkat ja opetusvelvollisuudet

Peruspalkat ovat palkkaliitteessä tilastokodeittain seuraavasti:

Lehtori (amatilliset aineet)

<b>093555</b>	Ylempi korkeakoulututkinto Opetusvelvollisuus on 850 tuntia vuodessa.
<b>093552</b>	Soveltuva ammattikorkeakoulututkinto tai insinööri Opetusvelvollisuus on 850 tuntia vuodessa.
<b>093550</b>	Metsätalousinsinööri, puutalousinsinööri tai vastaava aikaisempi tutkinto Opetusvelvollisuus on 900 tuntia vuodessa.
<b>093549</b>	Teknikko tai opistoasteen tutkinto

Opetusvelvollisuus on 900 tuntia vuodessa.

**093547** Metsätalous-, sahateollisuus- tai levyteollisuusteknikko  
Opetusvelvollisuus on 1000 tuntia vuodessa.

**093545** Metsätyönopettajan koulutus  
Opetusvelvollisuus on 1000 tuntia vuodessa.

Lehtori (yhteiset aineet)

**093755** Ylempi korkeakoulututkinto  
Opetusvelvollisuus on 850 tuntia vuodessa.

### Kokemuslisät

Kokemuslisävuodet	3 vuotta	5 vuotta	8 vuotta	13 vuotta	20 vuotta
Kokemuslisäprosentit	5 %	7 %	9 %	9 %	6 %

### 4 § Opettajan työaika ja vuosiloma

Työaika ja vuosiloma määräytyvät opetushenkilöstön palkkausta ja työaika koskevan 6 luvun 17 §:n mukaisesti.

### 5 § Opettajan opetusvelvollisuuteen luettavat tehtävät

Opettajan opetusvelvollisuuteen luetaan luokkatuntien ja kurssituntien lisäksi:

1. Harjoitus- ja näytetunnit sekä opettajakokelaiden ohjaukseen käytetty aika, kuitenkin enintään 100 tuntia opettajaa kohti vuodessa.
2. Osastonjohtajan tai erillisen kurssipaikan esimiehen tehtävistä 40 tuntia vuodessa luokkaa kohti, kuitenkin enintään 250 tuntia vuodessa.
3. Opintolinjan esimiehen tai luokanvalvojan tehtävistä 40 tuntia vuodessa.
4. Opetussuunnitelmaan kuuluvan harjoittelun valvonnasta enintään viisi tuntia valvontapäivää kohden sekä harjoittelusuunnitelmien ja selostusten tarkastamisesta yksi tunti kuukaudessa, enintään kuitenkin kuusi tuntia vuodessa yhtä harjoittelijaa kohti.
5. Opetusmetsän hoidosta yhteensä enintään 200 tuntia jokaista alkavaa 1000 hehtaaria kohti vuodessa oppilaitoksen vahvistetun toimintasuunnitelman mukaisesti.
6. Havainto-opetus-, harjoitustyö- ja opintoretkeilykohteiden hankkimiseen ja valmistamiseen maastossa sekä opetustyömaan lopettamistyöhön käytetty aika yhteensä enintään 20 tuntia luokkaa kohti vuodessa sisältäen matka-ajan.

7. Sahalaitosten, ajoneuvojen, koneiden, kaluston, opetusvälineiden ja tarvikkeiden hankintaan, huoltoon, korjaukseen sekä tietoteknisten laitteiden ja ohjelmistojen hoitoon ja käyttämiseen osallistuville opettajille enintään:

Metsäkoneenkuljettaja- ja metsäkoneasentajakoulutus	80 t/luokka/v
Saha- ja levyteollisuusteknikko	80 t/luokka/v
Muut opintolinjat	40 t/luokka/v

Huojennus jaetaan opettajille oppilaitoksen vahvistetun työnjaon mukaisesti.

8. Muista oppilaitoksen toimintaan liittyvistä tehtävistä (esim. opintoretkeilyn johtaminen ja ohjaus, oppilaskunnan toiminnan ohjaaminen, oppilasasuntolan valvonta)

Luokkien lukumäärä	Opetustunnit vuodessa
1–3	40
4–6	80
7–9	120
10–13	160
14–	200

9. Rehtorin tai johtajan ollessa vähintään viikon estyneenä, saa opettaja, hoitaessaan tänä aikana rehtorin tai johtajan tehtäviä, lukea opetustuntimääräänsä luokan ulkopuolista työtä seuraavasti:

Oppilasmäärä	Opetustunnit viikossa
–99	2
100–199	3
200–	4

## 6 § Osastonjohtajan ja erillisen kurssipaikan esimiehen palkkio

Osastonjohtajalle ja erillisen kurssipaikan esimiehelle maksetaan 47,45 euron suuruinen kuukausipalkkio 1.2.2016 lukien.

## 7 § Opettajakoulutuslaskio

1. Normaalimetsäoppilaitoksessa, harjoittelukouluissa sekä ruotsinkielisessä opettajankoulutuksessa opettavalle maksetaan seuraavat palkkiot 1.2.2016 lukien.

Rehtori/johtaja	254,38 euroa/kk
Lehtori (ammattilliset aineet; ylempi korkeakoulututkinto), metsänhoitaja ja lehtori	173,84 euroa/kk

Lehtori (ammattilliset aineet; insinööri)  
ja insinööri 152,98 euroa/kk

Lehtori (ammattilliset aineet;  
metsätalousinsinööri, puutalousinsinööri tai  
vastaava aikaisempi tutkinto),  
lehtori ammattilliset aineet; (teknikko)  
metsäteknikko ja koneteknikko 125,13 euroa/kk

Lehtori (ammattilliset aineet; metsätalous-,  
sahateollisuus- ja levyteollisuusteknikko),  
Lehtori (ammattilliset aineet);  
metsätyönohjatun koulutus 105,75 euroa/kk

2. Palkkio maksetaan harjoituskoulussa ja ruotsinkielisessä opettajankoulutuksessa vain siltä ajalta, kun oppilaitoksessa on opettajakokelaita.



## OSIO D AMMATTIKORKEAKOULUT

### Liite 14 Ammattikorkeakoulut

#### 1 § Soveltamisala

1. Tätä liitettä sovelletaan ammattikorkeakoulun yliopettajan, lehtorin, koko-aikaiseen ja osa-aikaiseen opettajaan, jonka työaika on vähintään 760 tuntia vuodessa tai vähintään keskimäärin 19 tuntia viikossa. Liitettä sovelletaan myös pedagogisia johto-, hallinto-, suunnittelu-, kehittämis-, asiantuntija- ja avustavia tehtäviä tekevän henkilöstön työsuhteen ehtoihin.
2. Liitteen piiriin kuuluviin ei sovelleta lomarahaa koskevia määräyksiä.
3. Liitteen osana sovelletaan opetushenkilöstön palkkausta ja työaikaan koskevan 6 luvun 1 §, 2 §, 5 § soveltuvien osien, 7 §, 8 §, 19 § ja 20 §.

#### 2 § Yliopettajan ja lehtorin työaika

##### Vuosityöaika

1. Vuosityöaika on 1624 tuntia lukuvuodessa siten, että vähintään 406 tunnin osalta opettaja saa itse määrätä työn ajan ja paikan.

Pöytäkirjamerkintä:

Tekniikan ja liikenteen opettajien itse määrättävissä olevan työajan pituus on 609 tuntia, josta voidaan sopia opettajan kanssa toisin. Työnantaja voi sijoittaa määrättävissään olevaa työaikaan 35 viikon ulkopuoliseen aikaan sopimalla asiasta opettajan kanssa. Sopimuksen mukainen kokoaikaisen opettajan vuosityöaika voidaan alittaa tai ylittää, mikäli siitä sovitaan opettajan kanssa.

##### Työaikasuunnitelma

2. Työajan käyttö määritellään lukuvuoden, lukukauden tai palvelussuhteen alussa tehtävässä työaikasuunnitelmassa. Mikäli työhön käytetty aika tai tehtävät on virheellisesti arvioitu tai tehtävät muuttuvat, tulee työaikasuunnitelmaa muuttaa. Työaikasuunnitelmaa tulee tarkistaa aina vastaamaan todellisen työajan käyttöä.

##### Lisätyö

3. Lukuvuotinen työaika voidaan henkilön suostumuksella ylittää, jolloin kyse on lisätyöstä.

### **3 § Yliopettajan ja lehtorin vähimmäispalkat**

#### **Peruspalkat**

Työkokemusvuosien mukaan määräytyvät peruspalkat ovat palkkaliitteessä tilastokoodeittain seuraavasti:

1. Yliopettajan ja lehtorin peruspalkat:

<b>114104</b>	yliopettaja
<b>114205</b>	lehtori

#### **Tohtorin- ja lisensiaatintutkinto**

2. Tohtorin tutkinnon suorittaneen vähimmäispalkka on 4 % korkeampi.
3. Lisensiaattitutkinnon suorittaneen vähimmäispalkka on 2 % korkeampi.

#### **Epäpätevyysalennus**

4. Opettajan, jolla ei ole tehtävän kelpoisuusehdoissa määrättyä pätevyyttä, vähimmäispalkka on 6-20 % edellä mainittua pienempi.

Kelpoisuusehdoilla tarkoitetaan asetuksessa ammattikorkeakouluista säädettyä sekä ammattikorkeakoulun johtosäännössä, muussa määräyksessä tai tehtävää täytettäessä edellytettyä kelpoisuutta.

Pöytäkirjamerkintä:

Epäpätevyysvähennys voidaan tehdä myös opettajalle, joka ei ole suorittanut vähintään 35 opintoviikon laajuista opettajankoulutusta tai vähintään 60 opintopisteen laajuista opettajankoulutusta silloin, kun opettajakoulutusta on edellytetty edellä mainitulla tavalla.

Epäpätevyysvähennys voidaan tehdä myös päätoimiselle tuntiopettajalle samoin perustein kuin yliopettajalle tai lehtorille.

#### **Vuosityöajan ylittävä työ**

5. Vuosityöajan (1624) ylittävästä työaikasuunnitelman mukaisesta työstä maksetaan jokaiselta tunnilta palkka, joka saadaan jakamalla vuosipalkka luvulla 1600.

#### **Työkokemukseksi hyväksyttävä aika**

6. Työkokemukseksi hyväksyttävä aika määräytyy 2 §:ssä tarkoitetuilla opettajilla siten, kun opetushenkilöstön palkkausta ja työaikaa koskevan 6 luvun 5 §:ssä kokemuksisään oikeuttavan ajan kertymisestä on määrätty.

## Kieltenopettajan palkka

7. Ammattikorkeakoulun kielenopettajan palkka määräytyy sen koulutusalan mukaan, johon hänet on sijoitettu.

## Henkilökohtainen palkka ja saatavuuslisä

8. Henkilökohtaisen palkan suuruuteen vaikuttavat työtehtävien vaativuuden, opettajan ammattitaidon ja työsuorituksen lisäksi mm. paikkakunnan ja ammattialan yleinen palkkataso sekä työnantajan palkkauspolitiikka, samoin kuin opettajan henkilökohtainen ammatinhallinta, työtulokset, aikaisempi kokemus sekä työmarkkinoilla vallitseva kysynnän ja tarjonnan tasapaino.

Osan henkilökohtaisesta palkasta voi muodostaa saatavuuslisä. Saatavuuslisän vähimmäismäärä, joka maksetaan tekniikan ja liikenteen koulutuslalle sijoitetulle opettajalle ja yliopettajalle, saadaan kertomalla yliopettajan ja lehtorin työehtosopimuksen mukainen peruspalkka palkkaliitteessä olevalla kertoimella.

Tehtävien vaihtuessa oikeus saatavuuslisään arvioidaan uudelleen.

Työkokemusvuosien mukaan määräytyvät saatavuuslisät ovat palkkaliitteessä tilastokoodeittain seuraavasti:

<b>114101</b>	yliopettaja
<b>114202</b>	lehtori

## 4 § Muun kuin opettajan työaika ja vuosiloma

1. Muun kuin opettajan työaika ja vuosiloma määräytyvät opetushenkilöstön palkkauksesta ja työaika koskevan 6 luvun 17 §:n mukaisesti.
2. Kokonaistyöaika voidaan henkilön suostumuksella ylittää, jolloin on kyse lisätyöstä.

## 5 § Muun kuin opettajan vähimmäispalkka

1. Erittäin vaativia tehtäviä tekevän pedagogisen hallinto-, johto-, suunnittelu-, kehittämis- ja asiantuntijahenkilöstön vähimmäispalkka on sama kuin vastaavan koulutusalan yliopettajalla.
2. Vaativissa 1. kohdan tehtävissä vähimmäispalkka on sama kuin vastaavan koulutusalan lehtorilla.
3. Muiden pedagogisten asiantuntijatehtävien vähimmäispalkka on enintään 30 % pienempi kuin ao. koulutusalan lehtorilla.
4. Muulle kuin johtavassa asemassa olevalle maksettava lisätyökorvaus tunnilta saadaan jakamalla vuosipalkka luvulla 1600.

## **6 § Opettajan vapaajaksot**

1. Opettajalle on annettava 2.5. – 30.9. välisenä aikana 8 viikon (56 kalenteripäivää) pituinen vapaajakso, johon työnantaja ei saa sijoittaa työaikaa. Vapaajakso voidaan antaa kahdessa osassa. Luonnonvarakoulutusalalla voidaan alan luonteesta johtuen poiketa edellä olevasta ajoituksesta.
2. Opettajalle on annettava 1.10. – 30.4. välisenä aikana 4 viikon (28 kalenteripäivää) pituinen vapaajakso ammattikorkeakoulun toiminnan kannalta sopivana aikana (esim. joulun, uudenvuoden ja opiskelijoiden loman yhteydessä) ja se voidaan antaa enintään neljässä jaksossa.

## **Vapaajaksoista sopiminen**

3. Opettajan suostumuksella vapaiden sijoitusajankohdista ja jaksotuksesta voidaan sopia toisin.

## **7 § Määräaikaisen opettajan kesävapaakorvaus**

Lukuvuotta lyhyemmäksi ajaksi otetun opettajan työsuhteen päättyessä maksetaan opettajalle kesävapaakorvauksena jokaista työsuhteen keston ammattikorkeakoulun työpäivää (ma-pe) kohden korvaus, joka saadaan kertomalla päiväpalkka luvulla 0,18. Jos työsuhteeseen on sisällynyt 2.5. - 30.9. vahvistettuja kesävapaapäiviä, vähennetään ne kesävapaakorvaukseen oikeuttavien päivien lukumäärästä.

## **8 § Korvaus ilta/yö- ja viikonloppu-/arkipyhätyöstä**

1. Kello 18.00 - 07.00 väliseen aikaan työaikasunnitelmassa määrätystä työstä maksetaan työaikakorvaus, joka on vähintään 30 % 3 §:n 5 kohdassa lasketusta tuntipalkasta. Työaikakorvauksesta voidaan ao. henkilön kanssa sopia toisin.
2. Viikonloppuun tai arkipyhään työaikasunnitelmassa määrätystä työstä maksetaan työaikakorvaus, joka on vähintään 50 % 3 §:n 5 kohdassa lasketusta tuntipalkasta. Työaikakorvauksesta voidaan ao. henkilön kanssa sopia toisin.
3. Edellä 1. ja 2. kohdan mukaista korvausta ei makseta johtavassa asemassa olevalle 5 §:n 1. kohdassa tarkoitettulle henkilölle.

## **9 § Osa-aikaiset opettajat**

4. Kun osa-aikaisen opettajan työaika on vähintään 760 tuntia lukuvuodessa tai vähintään keskimäärin 19 tuntia viikossa, katsotaan työsuhde päätoimiseksi.
5. Osa-aikaisen tuntiopettajan omavalintaisen työajan ja -paikan osuus on 25 % työ sopimuksen mukaisesta työajasta.

6. Osa-aikaisen opettajan, jonka työaika on 2 §:n mukainen, palkka määräytyy samoin perustein kuin yliopettajalla ja lehtorilla. Palkka on samassa suhteessa alempi kuin mitä hänelle määrätty työaika on täyttä työaika (1624 h) lyhyempi.

Pöytäkirjamerkintä:

31.1.2017 voimassa olevissa osa-aikaisissa työsuhteissa palkka ei tämän määräyksen johdosta alene.

Esimerkki: Opettajalla on 1200 tunnin vuosityöaika. Kilpailukyky-sopimuksen mukaisesti sovitun työajan lisäyksen johdosta hänen vuosityöaikansa pitenee 18 tuntia. Jos opettajalle ei voida osoittaa lisätyötä tai sitä voidaan tarjota alle 18 tuntia, hänen palkkansa ei alene.

### **10 § Luottamusmiehen säännöllinen työstä vapautus**

Luottamusmiehenä toimivan työstä vapautus viikossa on työaikasuunnitelmassa kaksinkertainen verrattuna opetushenkilöstön palkkausta ja työaikaan koskevan 6 luvun 20 §:n mukaiseen luottamusmiehen työstä vapautukseen.

## **8 LUKU MUUT SOPIMUKSET**

### **SOPIMUS PAIKALLISESTA SOPIMISESTA**

#### **1 § Työehtosopimuksen paikallinen soveltaminen**

Tätä pykälää sovelletaan niiden määräysten osalta, joissa työehtosopimus sallii paikallisen soveltamisen työehtosopimuksessa määritellyissä rajoissa.

Osapuolet paikallisessa soveltamisessa ovat työehtosopimuksen sidottu työnantaja tai tämän edustaja sekä luottamusmies tai yksittäinen työntekijä, jollei työehtosopimuksessa ole kyseisen määräyksen osalta toisin todettu.

#### **2 § Työehtosopimuksen määräyksistä toisin sopiminen**

Paikallinen sopimus voidaan tehdä lainsäädännön säätämässä rajoissa. Osapuolet voivat sopia työehtosopimuksen määräyksistä poikkeavasti, mikäli perusteltu syy sitä edellyttää. Paikallisella sopimuksella ei voida kuitenkaan syrjäyttää koko työehtosopimusta tai ylittää säännöllisen työajan tai opetusvelvollisuuksien keskimääräisiä enimmäismääriä tai poiketa työehtosopimuksen mukaan vähintään maksettavasta peruspalkasta, vuosiloman pituudesta sekä sairaus- ja äitiys- ja isyyslomaetuuksia koskevista määräyksistä.

Sopijaosapuolina ovat työehtosopimuksen sidottu työnantaja tai tämän edustaja sekä luottamusmies tai sopijajärjestöjen alainen rekisteröity työntekijöiden paikallinen yhdistys.

Ennen neuvottelun alkamista todetaan neuvotteluosapuolet.

#### **3 § Sopimuksen muodosta ja sisällöstä**

Paikallinen sopimus tehdään kirjallisesti.

Sopimuksesta tulee käydä ilmi ainakin seuraavat asiat:

- sopimuksen tarkoitus
- sopimuksen osapuolet
- kohteena oleva työehtosopimuksen määräys
- perusteet määräyksestä poikkeamiselle
- sopimuksen yksityiskohtainen sisältö
- sopimuksen voimassaolo ja irtisanomisehdot
- päiväys ja allekirjoitukset

#### **4 § Paikallisen sopimuksen kesto ja päättyminen**

Sopimus voidaan tehdä määräaikaiseksi tai toistaiseksi voimassa olevaksi. Tämän sopimuksen 6 §:n mukainen selviytymissopimus voidaan tehdä enintään kahden vuoden määräajaksi.

Toistaiseksi voimassa oleva paikallinen sopimus voidaan irtisanoa kolmen kuukauden irtisanomisajalla.

Kestettyään vuoden tämän sopimuksen mukainen määräaikainen sopimus on irtisanottavissa kuten toistaiseksi voimassa oleva sopimus. Ennen irtisanomista osapuolten on tarkasteltava sopimuksen jatkamisen edellytyksiä ja mahdollisia muutostarpeita.

Paikallisen sopimuksen voimassaolon päätyttyä noudatetaan voimassa olevia työehtosopimuksen määräyksiä.

Selviytymissopimuksella alennetut etuudet palautetaan selviytymissopimuksen päättyessä sopimusta edeltäneelle tasolle huomioiden työehtosopimuksen mahdolliset muutokset sopimuskauden aikana.

## **5 § Paikallisen sopimuksen oikeusvaikutukset ja tiedoksianto**

Paikallisella sopimuksella on sama oikeusvaikutus kuin työehtosopimuksella.

Tämän sopimuksen 2 ja 6 §:ien tarkoittama paikallinen sopimus on annettava tiedoksi työehtosopimuksen sopijajärjestöille.

## **6 § Selviytymissopimus**

Työehtosopimuksen palkkaa tai muita taloudellisia etuuksia koskevista vähimmäismääräyksistä voidaan paikallisesti sopia poiketa siten, kuin tässä pykälässä on sovittu.

Sopijaosapuolina ovat työehtosopimuksen sidottu työnantaja tai tämän edustaja sekä luottamusmies tai sopijajärjestöjen alainen rekisteröity työntekijöiden paikallinen yhdistys, jota asia koskee.

Sopimisen edellytyksenä on, että työnantaja joutuu taloudellisiin vaikeuksiin, jotka voivat johtaa työvoiman käytön vähentämiseen.

Selviytymissopimus voidaan tehdä vain erittäin painavista taloudellisista syistä tilanteissa, joissa sopimus on tilapäisesti tarpeen ja välttämätön työnantajan toimintaedellytysten ja työpaikkojen turvaamiseksi.

Selviytymissopimuksen käytön peruste, toimien tarve ja mitoitus on pysyttävä yksimielisesti toteamaan neuvotteluosapuolten kesken samoin kuin toimenpiteiden arvioitu vaikutus ja työpaikan muut toimet talouden tasapainottamiseksi ja kriisistä selviytymiseksi. Selviytymissopimuksessa sovittavien toimenpiteiden on oltava kohtuullisia tavoitteiden saavuttamiseksi.

Neuvotellessa tässä pykälässä tarkoitettua sopimuksesta työnantaja noudattaa neuvottelussa tarvittavien tietojen antamisessa yhteistoiminta-

lakia. Tarvittaessa osapuolet voivat käyttää hyväksi asiantuntijoita. Henkilöstön edustajille annetaan ajankohtaiset tiedot oppilaitoksen taloudellisesta tilanteesta, esimerkiksi tilinpäätös, talousarvio ja tarvittavassa laajuudessa muita työnantajan taloudellista tilannetta kuvaavia asiakirjoja.

## **7 § Sopimuksen tulkinta ja erimielisyydet**

Tämän sopimuksen ja tähän sopimukseen perustuvien paikallisten sopimusten tulkintaa koskevat erimielisyydet ratkaistaan kuten työehtosopimuksen erimielisyydet.

## **8 § Voimassaolo**

Tämä sopimus on voimassa saman ajan kuin työehtosopimus, jonka perusteella se on tehty.

Tämän sopimuksen voimassaoloaikana tehdyt paikalliset sopimukset ovat kuitenkin voimassa sen mukaan, mitä niiden voimassaolosta on sovittu.



# LOMARAHAN VAIHTAMINEN VAPAAKSI

## 1 § Yleistä

Lomarahan vapaaksi vaihtamisesta on sovittava paikallisesti. Paikallisen sopimuksen tekeminen asiasta edellyttää työ sopimuslain 7 luvun 3 §:n mukaista perustetta (ns. taloudellinen tai tuotannollinen peruste).

Sopimusta tehtäessä noudatetaan paikallista sopimista koskevan sopimuksen 2 § - 5 §, 7 § ja 8 §:iä.

## 2 § Vapaasuunnitelma

Työntekijä ja työnantaja laativat yhdessä kirjallisen suunnitelman lomarahavaihtamisesta vapaaksi.

## 3 § Vapaan antaminen

Vapaa on annettava viimeistään seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä, ellei toisin sovita tai vapaata liitetä osaksi vuosilomalain mukaista säästövapaata.

Työntekijälle annetaan vapaa viitenä oppilaitoksen työpäivänä viikkoa kohti siten, että vapaa-aikana ei olisi ollut keskimääräistä vähempää oppi- tai työtunteja.

## 4 § Sairastuminen vapaan aikana

Jos toimihenkilö sairastuu vapaan aikana, vapaa keskeytyy ja vapaa muuttuu seuraavan kalenteripäivän alusta sairauspoissaoloksi. Pitämättä jäänyt vapaa siirtyy annettavaksi myöhemmin sovittavana ajankohtana. Jos sairauspoissaolo päättyy ennen sovittua vapaan päättymistä, vapaa jatkuu sovittuna mukaisena.

Soveltamisohje:

Sairastumisesta on ilmoitettava työnantajalle välittömästi (vrt. vuosilomalain mukainen ilmoitus sairastumisesta), ellei ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseksi ole painavaa estettä. Todistus työkyvyttömyydestä toimitetaan työnantajalle työpaikan käytännön mukaisesti.

## 5 § Äitiys- tai isyysvapaa vapaan aikana

Jos työntekijän oikeus äitiys- tai isyysvapaaseen alkaa sovittua lomarahavapaan aikana, vapaa muuttuu äitiys- tai isyysvapaaksi.

## **6 § Työsuhde-etuudet**

Vapaa-aika lasketaan vuosilomaa, vuosisidonnaisia lisiä, kokemuslisiä ja vastaavia etuuksia kartuttavaksi ajaksi kuten vuosilomapäivät.

## **7 § Palkka**

Työntekijälle maksetaan vapaan ajalta saman suuruinen palkka, jonka hän olisi saanut työssä.

## **8 § Pitämättä jääneet vapaat**

Työsuhteen päättyessä maksetaan siirretty, mutta maksamatta oleva lomarahaa tai pitämättä olevaa palkallista vapaata vastaava lomarahaa.

## **9 § Sopimuksen peruuntuminen**

Jos työnantaja sopimuskauden aikana lomarahaa vapaaksi vaihtamista koskevan sopimuksen tekemisen jälkeen lomauttaa, irtisanoo tai osaaikaistaa työntekijän taloudellisilla tai tuotannollisilla perusteilla, peruuntuu lomarahaa vapaaksi vaihtamista koskeva sopimus.

## **10 § Määräaikaiset työsopimukset**

Lomarahaa vapaaksi vaihtamista koskevaa sopimusta ei tule tehdä koskemaan sellaista määräaikaisessa työsuhteessa olevaa työntekijää, jonka työsopimuksen tiedetään päättyvän sopimuskauden aikana.

## **11 § Vaikutus eläkkeen määrään**

Mikäli lomarahaa vapaaksi vaihtamisella saattaa olla vaikutusta työntekijän alkamassa olevan eläkkeen määrään, tulisi tällainen työntekijä jättää vapaaksi vaihtamista koskevan sopimuksen ulkopuolelle.

## **12 § Vapaan pituus**

Vapaan pituus määräytyy niin, että jokaista vapaaksi vaihdettua työpäivää kohden lomarahaa vähennetään 4,0 % laskettuna kuukausipalkasta.

# LUOTTAMUSMIESSOPIMUS

## Johdanto

Luottamusmiesjärjestelmä on työehtosopimusjärjestelmän osa-alue, jonka tarkoituksena on edistää osapuolten välillä solmittujen sopimusten asianmukaista toteuttamista ja käytäntöön soveltamista. Sillä pyritään ratkaisemaan työnantajan ja työntekijöiden välille sopimusten soveltamisesta ja tulkinnasta syntyvät erimielisyydet tarkoituksenmukaisella ja nopealla tavalla. Keskeisinä asioina siihen kuuluvat myös työnantajan ja työntekijöiden välillä esiintyvien työsuhteisiin liittyvien kysymysten käsittely sekä työrauhan ylläpitäminen ja edistäminen työehtosopimusjärjestelmän edellyttämällä tavalla.

Tarkoituksenmukaisesti järjestetty ja hoidettu paikallinen neuvottelumenettely vähentää paikallisia kitkatekijöitä ja voi siten huomattavasti edistää sekä työnantajan tavoitteiden saavuttamista että työntekijöiden turvallisuuden ja viihtyvyyden lisäämistä. Paikallinen neuvottelumenettely voi muodostua myös hyödylliseksi molempiin suuntiin toimivaksi informaatiokanavaksi henkilöstökysymyksissä ja siten toimia osana työpaikan informaatio- ja osallistumisjärjestelmää.

## 1 § Sopimuksen soveltamisala

Tämä sopimus koskee Sivistystyönantajat ry:n jäseniä sekä niiden palveluksessa olevia työntekijöitä, jotka kuuluvat jäsenenä tämän sopimuksen allekirjoittaneeseen työntekijäjärjestöön.

## 2 § Luottamusmiesjärjestelmä

### Luottamusmies

1. Luottamusmiehellä tarkoitetaan tässä sopimuksessa kuhunkin allekirjoittajajärjestöön järjestäytyneiden työntekijöiden keskuudestaan valitsemaa ja allekirjoittajajärjestönsä nimeämää luottamusmiestä ja varaluottamusmiestä.
2. Jokaiseen oppilaitokseen on oikeus valita 1. kohdassa tarkoitettu luottamusmies.

### Päälouottamusmies

3. Päälouottamusmies voidaan valita silloin, kun oppilaitoksessa on sovittu luottamusmiesorganisaatiosta, johon kuuluu useita alue-, toimipaikka- tai osastokohtaisia luottamusmiehiä.

## **Varaluottamusmies**

4. Luottamusmiehelle voidaan valita varaluottamusmies, joka luottamusmiehen estyneenä ollessa toimii hänen sijaisenaan ja jolla on tänä aikana luottamusmiehen oikeudet ja velvollisuudet.

## **Kelpoisuus**

5. Luottamusmiehen tulee olla asianomaisen oppilaitoksen palveluksessa oleva työntekijä, joka kuuluu työehtosopimuksen soveltamispiiriin ja on työehtosopimukseen sidotun työntekijäjärjestön jäsen sekä perehtynyt työpaikan olosuhteisiin.
6. Työehtosopimusosapuolet voivat sopia edellä olevasta poiketen seuraavaa:

### **Soveltamisohje 1:**

Jos saman työnantajan palveluksessa on useamman työehtosopimuksen piiriin kuuluvia työntekijöitä, jotka kuuluvat samaan järjestöön, voidaan sopia eri työehtosopimusalojen yhteisen luottamusmiehen valinnasta. Luottamusmiehen tulee työskennellä jollakin yhteisistä työehtosopimusaloista.

### **Soveltamisohje 2:**

Jos samaa toimintaa harjoittavat samaan yhteisöön kuuluvat työnantajat ovat saman työehtosopimuksen piirissä, voidaan sopia yhteisen luottamusmiehen valinnasta.

## **3 § Luottamusmiesten valitseminen ja lukumäärä**

### **Vaalit**

1. Luottamusmiehen vaali voidaan suorittaa työpaikalla ja tällöin kaikille järjestäytyneille työntekijöille on varattava tilaisuus osallistua vaaliin. Vaalin järjestäminen ja toimittaminen ei kuitenkaan saa häiritä työntekoa. Työpaikalla järjestettävien vaalien vaaliajoista ja vaalipaikoista on sovittava työnantajan kanssa viimeistään 14 vuorokautta ennen vaalin toimittamista. Vaalin toimittamisesta huolehtii allekirjoittajajärjestö, pääsääntöisesti kuitenkin luottamusmies tai hänen estyneenä ollessaan mahdollinen varaluottamusmies. Vaalien toimittamiseen luottamusmieheltä tai varaluottamusmieheltä kulunut välttämätön aika luetaan luottamusmiestehtäviin käytetyksi ajaksi.
2. Oppilaitoksen luottamusmiehen valitsevat oppilaitoksen palveluksessa olevat työehtosopimuksen piiriin kuuluvat allekirjoittajajärjestöön järjestäytyneet työntekijät.
3. Valitusta luottamusmiehestä ja hänen mahdollisesta varamiehestään sekä näiden eroamisesta tai erottamisesta tehtävästään ilmoittaa kirjallisesti

ti työnantajalle asianomainen ammattiyhdistys, työhuonekunta tai vastaava tai työntekijäjärjestö.

#### **Luottamusmiesten lukumäärä**

4. Milloin paikallisen neuvottelutoiminnan ja luottamusmiesjärjestelmän kannalta on tarkoituksenmukaista, voidaan paikallisesti sopia, että suureen tai alueellisesti hajautettuun oppilaitokseen voidaan valita useampia tämän sopimuksen tarkoittamia luottamusmiehiä oppilaitoksen itsenäisiin alueellisiin tai toiminnallisiin yksiköihin. Jos luottamusmiesjärjestelmästä tai luottamusmiesten lukumäärästä ei paikallisesti päästä yksimielisyyteen, asia voidaan saattaa sopijaosapuolten neuvoteltavaksi.
5. Oppilaitoksen tai sen toimintayksikön toiminnan olennaisesti supistuksessa, laajentuessa tai muuttuessa (esim. liikkeen luovutus, sulautuminen, yhtiöittäminen), muokataan luottamusmiesorganisaatio tämän sopimuksen periaatteiden mukaisesti vastaamaan muuttunutta tilannetta.

#### **4 § Luottamusmiehen työsuhde**

##### **Velvollisuudet**

1. Ellei tästä sopimuksesta muuta johdu, luottamusmies on työsuhteessaan työnantajaansa samassa asemassa kuin muutkin työntekijät. Luottamusmies on velvollinen henkilökohtaisesti noudattamaan yleisiä työehtoja, työaikoja, työnjohdon määräyksiä sekä työpaikan järjestysmääräyksiä.

##### **Syrjintäkielto**

2. Luottamusmiehen mahdollisuuksia kehittyä ja edetä ammatissaan ei saa heikentää luottamusmiestehtävän takia.
3. Luottamusmiehenä toimivaa työntekijää ei tätä tehtävää hoitaessaan tai sen tähden saa siirtää huonompipalkkaiseen työhön, kuin missä hän oli luottamusmieheksi valituksi tullessaan. Häntä ei saa myöskään siirtää vähemmän vaativaan työhön, jos työnantaja voi tarjota hänelle muuta hänen ammattitaitoaan vastaavaa työtä. Luottamusmiestehtävän takia häntä ei saa erottaa työstä.

##### **Taloudelliset ja tuotannolliset irtisanomisperusteet**

4. Jos työvoimaa vähennetään tai lomautetaan taloudellisista tai tuotannollisista syistä, luottamusmies joutuu viimeiseksi tällaisen toimenpiteen kohteeksi. Jos luottamusmiehelle ei voida tarjota hänen ammattiaan tai pätevyyttään vastaavaa työtä, tästä määräyksestä voidaan poiketa. Jos luottamusmies katsoo, että hänet on irtisanottu tai lomautettu vastoin edellä olevia määräyksiä, hänellä on oikeus vaatia asian selvittämistä järjestöjen välillä.

## **Yksilösuoja**

5. Luottamusmiehen työsopimusta ei saa irtisanoa henkilöön liittyvillä perusteilla selvittämättä työsopimuslain 7 luvun 10 §:n 1 momentissa edellytettyä työntekijöiden enemmistön suostumusta. Suostumus selvitetään työehtosopimuksen osapuolena olevan allekirjoittajajärjestön toimesta.
6. Luottamusmiehen työsuhdetta ei saa purkaa sairauden johdosta työsopimuslain 8 luvun 1 §:n purkuperusteillakaan noudattamatta irtisanomis-aikaa.
7. Luottamusmiehen työsopimuksen purkuperusteita arvioitaessa luottamusmiestä ei saa asettaa huonompaan asemaan muihin työntekijöihin nähden.

## **Jälkisuoja**

8. Tämän sopimuskohdan määräyksiä työsuhdeturvasta sovelletaan myös pääluottamusmiehenä tai oppilaitoksen luottamusmiehenä toimineeseen työntekijään kuusi kuukautta hänen luottamusmiestehtävänsä päättymisen jälkeen.

## **Ilmoitus työsuhteen päättämisestä**

9. Työsuhteen päättämisestä ilmoitetaan luottamusmiehelle vähintään kuukautta ennen työehtosopimuksen mukaisen irtisanomisajan alkamista. Luottamusmiehelle annettuun ilmoitukseen työsuhteen päättämisestä merkitään irtisanomisen syy. Luottamusmiehelle annetusta ilmoituksesta työnantaja antaa tiedon myös asianomaiselle ammattiosastolle, työhuonekunnalle tai vastaavalle taikka työntekijäjärjestölle.

## **Korvaukset**

10. Jos luottamusmiehen työsopimus on päätetty tämän sopimuksen vastaisesti, työnantajan on suoritettava korvauksena luottamusmiehelle vähintään kolmen ja enintään 30 kuukauden palkka. Korvaus on määrättävä samojen perusteiden mukaan kuin työsopimuslain 12 luvun 2 §:ssä on säädetty. Korvausta lisäävänä tekijänä on otettava huomioon se, että tämän sopimuksen oikeuksia on loukattu. Jos tuomioistuin harkitsee, että edellytykset työsuhteen jatkamiselle tai jo päättyneen työsuhteen palauttamiselle ovat olemassa, eikä työsuhdetta siitä huolimatta jatketa, on tämä otettava erityisen painavana syynä huomioon korvauksen suuruutta määrättäessä.

## **5 § Luottamusmiehen tehtävät**

1. Luottamusmiehen pääasiallisena tehtävänä on toimia asianomaiseen työehtosopimukseen sidottujen järjestäytyneiden työntekijöiden edustajana työehtosopimuksen soveltamista koskevissa asioissa.

2. Luottamusmies edustaa edellä mainittuja työntekijöitä työlainsäädännön soveltamista koskevissa asioissa ja yleensä työnantajan ja työntekijän välisiin suhteisiin ja oppilaitoksen kehittymiseen liittyvissä kysymyksissä. Luottamusmiehen tehtävänä on myös osaltaan toimia oppilaitoksen ja henkilöstön välisen neuvottelu- ja yhteistoiminnan ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi.

## **6 § Luottamusmiehen oikeus saada tietoja**

1. Jos syntyy epäselvyyttä tai erimielisyyttä työntekijöiden palkasta tai muista työsuhteeseen liittyvistä asioista, on luottamusmiehelle annettava kaikki erimielisyyden kohteena olevan tapauksen selvittämiseen vaikuttavat tiedot.
2. Luottamusmiehellä on oikeus saada ajantasaiset tiedot oppilaitoksen taloudellisesta tilasta sekä palkka- ja muista tiedoista yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain 3 luvun mukaisesti.
3. Luottamusmiehellä on oikeus saada kirjallisesti tai muulla sovittavalla tavalla seuraavat tiedot edustamistaan oppilaitoksen työntekijöistä työsuhteen alkaessa ja muuttuneista tiedoista neljännesvuosittain:
  - työntekijän nimi
  - työsuhteen alkamisaika ja se, onko työsuhde kokoaikainen vai osa-aikainen
  - määräaikaisen työsuhteen peruste ja sen kesto
  - palkkaryhmä tai vastaava, johon työntekijä tai hänen suorittamansa työ kuuluu.

**Luottamusmiehellä on oikeus saada työnantajan kanssa sovittavalla tavalla tieto oppilaitoksessa oppisopimuskoulutettavista ja koulutussopimuksella olevista.**

4. Luottamusmiehillä on oikeus saada kaksi kertaa vuodessa tieto oppilaitoksen koko- ja osa-aikatyöntekijöiden lukumäärästä. Tämä koskee myös puolen vuoden aikana työssä olleita erikseen työhön kutsuttavia tai muuta tilapäistä henkilöstöä.

Luottamusmiehelle annetaan hänen pyynnöstään selvitys siitä, millaisia tietoja työhönoton yhteydessä kerätään.

5. Mikäli oppilaitoksessa on edellä 2 §:n perusteella valittu useampia luottamusmiehiä, sovitaan työnantajan ja luottamusmiesten kesken niistä periaatteista, millä tiedot eri luottamusmiesten kesken jaetaan.
6. Luottamusmiehellä on sama oikeus kuin työsuojeluvaltuutetulla perehtyä hätä- ja sunnuntaityöstä, ylityöstä ja niistä maksetuista korotetusta palkasta laadittuun luetteloon.

7. Luottamusmiehen on pidettävä edellä olevan perusteella tehtäviensä hoitamista varten saamansa tiedot luottamuksellisina.

## **7 § Luottamusmiehelle myönnettävä vapautus työstä**

1. Luottamusmiehelle annetaan riittävästi vapautusta työstä luottamusmiestehtävien hoitamista varten. Vapautuksen määrästä sovitaan työnantajan kanssa. Vapautuksen määrää arvioitaessa otetaan huomioon edustettavien työntekijöiden määrä, toimipisteiden lukumäärä ja maantieteellinen sijainti sekä henkilöstön asemaan kohdistuvat muutokset.
2. Työnantaja ja luottamusmies sopivat siitä, milloin edellä tarkoitettu työstä vapautus annetaan. Tällöin otetaan huomioon oppilaitoksen toiminnalliset edellytykset sekä mahdollisuus hoitaa luottamusmiestehtävät asianmukaisesti. Luottamusmiehelle järjestetään tehtäviensä hoitamista varten tarvittaessa tilapäisesti, säännöllisesti toistuen tai kokonaan vapautus työstä.
3. Selviytymissopimusta neuvoteltaessa luottamusmies vapautetaan neuvottelujen ajaksi luottamusmiestehtäviin 1. kohdassa todettujen perusteiden mukaisesti.

## **8 § Luottamusmiehen säilytys- ja toimistotilat**

1. Luottamusmiehellä on oikeus saada säilytystilaa tehtävässään tarvittaville asiakirjoille ja toimistovälineille. Oppilaitoskohtaisella ja alueellisen toimintayksikön luottamusmiehellä on oikeus tarvittaessa käyttää korvauksetta luottamusmiestehtävien hoitamiseen luottamusmiehen käyttöön luovutettavissa olevaa tarkoituksenmukaista toimistotilaa, mikäli sellaista on työnantajan hallinnassa. Luottamusmiehellä on oikeus käyttää tavanomaisia toimistovälineitä luottamusmiestehtävien hoitamiseen.
2. Luottamusmiehellä on oikeus käyttää luottamusmiestehtävänsä hoidossa tavanomaisia toimisto- yms. välineitä, mukaan lukien atk-laitteet ja niihin liittyvät ohjelmat sekä internet-yhteys (sähköposti) sekä puhelinta, jonka työnantaja on antanut työtehtävien hoitamista varten.

## **9 § Ansionmenetyksen korvaaminen**

### **Ansionmenetykset**

1. Työnantaja korvaa sen ansion, jonka luottamusmies menettää työaikana joko paikallisissa neuvotteluissa työnantajan edustajan kanssa tai toimissaan muissa työnantajan kanssa sovitussa tehtävissä.
2. Jos luottamusmies suorittaa työnantajan kanssa sovittuja tehtäviä säännöllisen työaikansa ulkopuolella, maksetaan näin käytetystä ajasta säännöllisen työajan palkka ja opetusvelvollisuustyöajassa olevien opettajien osalta ylituntipalkkio.



Soveltamisohje:

Ylituntipalkkion korvauksen perustana olevaa tuntimäärää päätettäessä on otettava huomioon se, että kyseessä on muu kuin luokkaopetustyö, jolloin yhtä ylituntipalkkiota vastaava työmäärä on 1,5 tuntia.

Tarvittaessa työehtosopimusosapuolet voivat sopia korvauksen perusteista ja määrästä.

## **Matkakulut**

3. Jos luottamusmies työnantajan kanssa sovittujen tehtävien hoitamista varten tämän määräyksestä joutuu matkustamaan, suoritetaan hänelle matkakustannusten korvausta yrityksessä sovellettavan järjestelmän mukaisesti.

## **10 § Luottamusmiesten koulutus**

1. Koulutukseen osallistumisesta on sovittu järjestöjen välillä voimassa olevassa koulutussopimuksessa. Paikallisen sopimisen edistämiseksi työnantajille ja henkilöstön edustajille järjestetään yhteistä koulutusta.
2. Työnantajan ja luottamusmiehen on selvitettävä luottamusmiestehtävän aikana, edellyttääkö luottamusmiehen ammattitaidon ylläpitäminen entiseen tai vastaavaan työhön sellaisen ammatillisen koulutuksen antamista, jota järjestetään myös muille työntekijöille.

## **11 § Neuvottelujärjestys**

1. Työn suorittamista ja sen teknillistä järjestelyä koskeissa kysymyksissä tulee työntekijän käännyä välittömästi työnjohdon puoleen.
2. Palkkausta ja muita työsuhteen ehtoja koskevat erimielisyydet on selvitettävä paikallisesti työnantajan tai tämän edustajan ja luottamusmiehen tai työntekijän itsensä välillä.
3. Paikalliset neuvottelut on syytä aloittaa ja käydä ilman aiheetonta viivytystä.
4. Paikallisissa neuvotteluissa on laadittava muistio, jos jompikumpi osapuolista sitä pyytää. Muistio tehdään ja allekirjoitetaan kahtena kappaleena, joista annetaan yksi kummallekin osapuolelle.
5. Ellei syntynyttä erimielisyyttä saada ratkaistuksi oppilaitoksessa paikallisissa neuvotteluissa, noudatetaan työehtosopimuksen mukaista neuvottelujärjestystä.
6. Luottamusmiehelle ilmoitetaan, ellei työnantaja itse hoida neuvotteluja luottamusmiehen kanssa, työnantajan edustaja sekä hänen toimialueen-

sa ja toimivaltansa, jos se on alueellisesti tai henkilöstöasioiden osalta rajattu tiettyihin asiaryhmiin.

7. Jos erimielisyys koskee tämän sopimuksen tarkoittaman luottamusmiehen työsuhteen päättämistä, on paikalliset ja järjestöjen väliset neuvottelut lisäksi käynnistettävä ja käytävä viipymättä sen jälkeen, kun lakkauttamisen peruste on riitautettu.

# **KOULUTUSSOPIMUS**

## **1 § Koulutustyöryhmä**

1. Sopimuksen tarkoittaman ammattiyhdistyskoulutuksen toimeenpanoa varten on liittojen välinen koulutustyöryhmä, johon nimetään tarpeellinen määrä edustajia sopijaosapuolten taholta.
2. Koulutustyöryhmä hyväksyy kurssit kalenterivuodeksi kerrallaan. Kursseja voidaan tarpeen vaatiessa hyväksyä myös kesken kalenterivuoden.
3. Koulutustyöryhmälle annetaan ennen kurssin hyväksymispäätöstä selvitys kurssin opetusohjelmasta, ajankohdasta, järjestämispaikasta, kohde-ryhmästä, osallistujista ja muista koulutustyöryhmän mahdollisesti pyytämistä tiedoista. Kurssin hyväksymisen edellytyksenä on yhteisesti todettu koulutustarve. Hyväksymällä kurssilla koulutustyöryhmällä on mahdollisuus seurata opetusta.
4. Liitot tiedottavat koulutustyöryhmän seuraavalle vuodelle hyväksymät kurssit viimeistään kaksi kuukautta ennen ensimmäisen kurssin alkua.

## **2 § Ammatillinen jatko-, täydennys- ja uudelleen koulutus**

1. Työnantajan antaessa työntekijälle ammatillista koulutusta tai lähettäessä työntekijän hänen ammattiinsa liittyviin koulutustilaisuuksiin, korvataan koulutuksen aiheuttamat kustannukset ja säännöllisen työajan ansionmenetys. Jos koulutus tapahtuu työajan ulkopuolella, käytettyä aikaa ei lueta työajaksi, mutta työntekijälle korvataan siitä johtuvat suoranaiset kustannukset.
2. Osapuolet toteavat, että alan henkilöstön koulutukseen suositellaan käytettäväksi valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti keskimäärin vähintään 3 päivää vuodessa ottaen huomioon mm. henkilöstön työtehtävät ja koulutus sekä työyhteisön toimintojen kehittämisvaihe.

## **3 § Yhteinen koulutus**

Yhteistoimintasopimusten edellyttämä yhteinen koulutus annetaan yleensä työpaikkakohtaisesti. Koulutukseen osallistumisesta sovitaan työpaikkakohtaisesti yhteistyöelimessä tai ellei sellaista ole työnantajan ja luottamusmiehen kesken. Koulutukseen osallistuminen korvataan kuten 2 §:n mukainen koulutus.

## **4 § Ammattiyhdistyskoulutus**

### **Työsuhteen säilyminen ja ilmoitusajat**

1. Työntekijälle annetaan työsuhteen katkeamatta tilaisuus osallistua koulutustyöryhmässä hyväksytyille enintään kuukauden kestäväälle kurssille, mikäli koulutuksen tarve on yhteisesti työnantajan ja kurssille hakeutuvan

työntekijän välillä todettu ja kurssille osallistuminen voi tapahtua tuottamatta yritykselle tuntuvaa haittaa.

2. Kielteisessä tapauksessa luottamusmiehelle ilmoitetaan viimeistään 10 päivää ennen kurssin alkua syy, minkä vuoksi vapaan antaminen tuottaisi tuntuvaa haittaa.
3. Ilmoitus aikomuksesta osallistua kurssille on tehtävä mahdollisimman varhain. Milloin kurssi kestää enintään yhden viikon, ilmoitus on annettava vähintään kolme viikkoa ennen kurssin alkua sekä milloin on kysymys pitemmästä kurssista, vähintään kuusi viikkoa ennen kurssin alkua.
4. Työsuojelukoulutus pyritään suuntaamaan erityisesti työsuojeluvaltuutettuihin.

### **Varaluottamusmiesten ja varatyösuojeluvaltuutettujen ammattiyhdistyskoulutus**

5. Osapuolet suosittelevat, että varaluottamusmiehille ja varatyösuojeluvaltuutetuille varataan mahdollisuus tarpeen vaatiessa osallistua ammattiyhdistyskoulutukseen ansiota menettämättä.

Varaluottamusmiehellä ja 1. varatyösuojeluvaltuutetulla, jotka edustavat vähintään 10 työntekijää, on oikeus osallistua kalenterivuoden aikana yhdelle peruskurssille, josta enintään 3 työpäivää ansiota menettämättä. Koulutukseen osallistumisen osalta tulee huolehtia siitä, ettei tehtävien hoitaminen ja oppilaitoksen toiminta kohtuuttomasti häiriinny esimerkiksi sen takia, että useampi henkilöstön edustaja haluaisi osallistua koulutukseen samaan aikaan.

### **Korvaukset**

6. Luottamusmies, työsuojeluvaltuutettu ja työsuojelutoimikunnan jäsen saavat osallistua 1. kohdassa mainituille, koulutustyöryhmän hyväksymille kurseille ilman, että heidän palkkaansa vähennetään. Ansionmenetystä ei kuitenkaan korvata kuukautta pitemmältä ajalta.

Edellytyksenä ansionmenetyksen korvaamiselle on lisäksi se, että asianomainen kurssi liittyy osanottajan yhteistyötehtäviin yrityksessä ja että kurssi on todettu sellaiseksi työnantajan ja osallistujan välillä.

7. Luottamusmiesten lisäksi ansionmenetyksen korvataan myös liiton rekisteröityjen alayhdistysten tai työpaikkaosastojen puheenjohtajille sekä yhteistoimintaelinten jäsenille, jos kurssi on sellaiseksi hyväksytty.

### **5 § Sosiaaliset edut**

Osallistuminen 4 §:ssä mainittuun ay-koulutustilaisuuteen ei aiheuta vuosiloma-, eläke- tai muiden niihin verrattavien etuuksien vähenemistä.

# SOPIMUS TYÖAIKAPANKISTA

## 1 § Soveltamisala

Tämän pykälän mukainen työaikapankki voidaan ottaa käyttöön työaikaa koskevan 2 luvun 2 §:n piiriin kuuluvien työntekijöiden osalta (työaikalain piiriin kuuluva henkilöstö).

## 2 § Sopimuksen tekeminen ja kesto

1. Työaikapankin käyttäminen edellyttää työntekijän ja työnantajan välistä kirjallista sopimusta. Aloitteen työaikapankin käyttöönottamisesta voi tehdä joko työntekijä tai työnantaja.
2. Sopimuksessa tulee todeta, mitä lisiä ja työaikakorvauksia työaikapankkiin voidaan tallettaa, talletettavan työajan enimmäismäärä sekä se, koska työaikapankkiin talletettu työaika tulee käyttää vapaana.

Soveltamisohje:

Työehtosopimus osapuolet suosittelevat, että sopimus tehdään osapuolten yhteisesti laatiman sopimusmallin muodossa.

3. Sopimus voidaan tehdä toistaiseksi tai määräajaksi.

## 3 § Työaikapankkiin siirrettävät korvaukset

1. Työaikapankkiin voidaan tallettaa lisätyön ja ylityön perus- ja korotusosien korvauksia, ilta-, yötyö-, lauantai- ja sunnuntaikorvauksia sekä varallaolokorvauksia (ks. 11 § Taulukko työaikakorvausten muuntamisesta). Työaikapankkituntien enimmäismäärä voi olla korkeintaan 300 tuntia / työntekijä.
2. Lisätyön ja ylityön perus- ja korotusosien korvausten, ilta-, yötyö-, lauantai- ja sunnuntaikorvausten sekä varallaolokorvausten siirtämisestä työaikapankkiin on sovittava viimeistään samassa yhteydessä, kun sovitaan näiden tekemisestä.

## 4 § Vapaan pitäminen

Vapaa pidetään erikseen sovittavana ajankohtana ja vapaa-ajan palkka määräytyy vapaan pitämisaikajankohtana voimassa olevan palkan mukaisesti. Jollei vapaan ajankohdasta voida sopia, on työntekijän ilmoitettava vapaan pitämisestä viimeistään neljä kuukautta ennen sen alkamispäivää.

Soveltamisohje:

Jos työntekijän palkka muuttuu esim. työehtosopimuksen muutosten vuoksi kesken vapaan, muutos tulee voimaan työehtosopimuksen mukaisesti.

Työaikapankkivapaa pidetään ensisijaisesti kokonaisina päivinä.

## **5 § Työaikakirjanpito**

Työaikapankkiin talletetusta ajasta tulee pitää työaikalain mukaista kirjanpitoa tai muuta luotettavaa kirjanpitoa. Työaikapankin saldo tulee olla helposti työntekijän tarkistettavissa.

## **6 § Työsuhde-etuudet**

Työaikapankkivapaan pitäminen ei heikennä työntekijän vuosiloma- eikä muita etuuksia, jotka määräytyvät työsuhteen keston perusteella.

## **7 § Sairastuminen vapaan aikana**

Jos työntekijä sairastuu vapaan aikana, vapaa keskeytyy ja vapaa muuttuu seuraavan kalenteripäivän alusta sairauspoissaoloksi. Pitämättä jäänyt vapaa siirtyy annettavaksi myöhemmin sovittavana ajankohtana. Jos sairauspoissaolo päättyy ennen sovittua vapaan päättymistä, vapaa jatkuu sovittun mukaisena.

Soveltamisohje:

Sairastumisesta on ilmoitettava työnantajalle välittömästi (vrt. vuosilomalain mukainen ilmoitus sairastumisesta), ellei ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseksi ole painavaa estettä. Todistus työkyvyttömyydestä toimitetaan työnantajalle työpaikan käytännön mukaisesti.

## **8 § Vapaan aikana alkava äitiys- tai isyysvapaa**

Jos työntekijän oikeus äitiys- tai isyysvapaaseen alkaa sovittun työaikapankkivapaan aikana, vapaa muuttuu äitiys- tai isyysvapaaksi.

## **9 § Sopimuksen muuttaminen ja irtisanominen**

1. Sopimusta voidaan muuttaa yhteisesti sopimalla. Sopimusmuutokset on tehtävä kirjallisesti.
2. Työaikapankkia koskeva sopimus voidaan puolin ja toisin irtisanoa. Irtisanominen tulee tehdä kirjallisesti tai muulla tavoin todisteellisesti.
3. Työnantajan irtisanoessa sopimuksen työntekijällä on oikeus käyttää talletettu aika alkuperäisen sopimuksen mukaisesti.
4. Työntekijän irtisanoessa sopimuksen, irtisanomisaika on 4 kk, jonka jälkeen työnantajalla on oikeus maksaa korvaus työaikapankkiin talletetusta työajasta samassa aikataulussa kuin korvaus olisi maksettu, jos talletettu työaika olisi pidetty vapaana.

## 10 § Pitämättä jääneet vapaat

Työsuhteen päättyessä maksetaan työaikapankkiin kertynyt työaika rahana samassa aikataulussa, kun mitä on sovittu loppupalkan ja mahdollisten lomakorvausten maksamisesta.

## 11 § Taulukko työaikakorvausten muuntamisesta

Taulukko työaikakorvausten muuntamisesta

<b>Työaikakorvausten muuttaminen ajaksi</b>		
<b>Työaikakorvaus</b>	<b>Korvauksen suuruus (korotus%)</b>	<b>Minuuttia työaikana laskettuna täydestä tunnista</b>
Lisätyön ja ylityön perusosa	0 %	"tunti tunnista" eli tehdyn työajan mukaan
Lisä- ja ylityön korotusosa	50 %	30 min
Ylityön korotusosa	100 %	60 min
Iltatyökorvaus	15 %	9 min
Yötyökorvaus	30 %	18 min
Lauantaityökorotus	25 %	15 min
Sunnuntaityökorotus	100 %	60 min
Varallaolokorvaus	15 %	9 min
Varallaolokorvaus	20 %	12 min
Varallaolokorvaus	25 %	15 min
Varallaolokorvaus	30 %	18 min
Varallaolokorvaus	50 %	30 min

## Mallisopimus työaikapankin käyttöönottamisesta

1. Osapuolet	Työnantaja/ oppilaitos <span style="float: right;">Y-tunnus</span>																									
	Työntekijä	Henkilötunnus																								
2. Sopimuksen tarkoitus	Osapuolet ovat sopineet yksityisen opetusalan työehtosopimuksen 2 luvun 15 §:n mukaisen työaikapankin käyttöönottamisesta.																									
3. Sopimuksen voimassaolo	Sopimus on voimassa <input type="checkbox"/> toistaiseksi ____ . ____ 20__ lukien. <input type="checkbox"/> määräajan ____ . ____ 20__ saakka.																									
4. Työaikapankin osatekijät	<p>Työaikapankkiin voidaan säästää seuraavia korvauksia:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Työaikakorvaus</th> <th>Kyllä</th> <th>Ei</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td><b>Lisä- ja ylityön perusosa</b></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td><b>Lisä- ja ylityön korotusosa</b></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td><b>Illatyökorvaus</b></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td><b>Yötyökorvaus</b></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td><b>Lauantaityökorotus</b></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td><b>Sunnuntaityökorotus</b></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td><b>Varallaolokorvaus</b></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>Edellä mainittujen osatekijöiden siirtäminen työaikapankkiin on sovittava samassa yhteydessä, kun sovitaan niiden tekemisestä.</p>		Työaikakorvaus	Kyllä	Ei	<b>Lisä- ja ylityön perusosa</b>			<b>Lisä- ja ylityön korotusosa</b>			<b>Illatyökorvaus</b>			<b>Yötyökorvaus</b>			<b>Lauantaityökorotus</b>			<b>Sunnuntaityökorotus</b>			<b>Varallaolokorvaus</b>		
Työaikakorvaus	Kyllä	Ei																								
<b>Lisä- ja ylityön perusosa</b>																										
<b>Lisä- ja ylityön korotusosa</b>																										
<b>Illatyökorvaus</b>																										
<b>Yötyökorvaus</b>																										
<b>Lauantaityökorotus</b>																										
<b>Sunnuntaityökorotus</b>																										
<b>Varallaolokorvaus</b>																										
5. Tallennettavien tuntien enimmäismäärä	Työaikapankkiin voidaan tallettaa enintään _____ tuntia työaikakorvauksia. (täyttöohje: voi olla enintään 300 tuntia)																									
6. Vapaan pitämisestä on sovittu seuraavaa:	<p>Työaikapankkiin talletettu työaika käytetään vapaana seuraavasti:</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>(täyttöohje: vapaa on pidettävä viimeistään 3 vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jona työaika on pankkiin talletettu. Jos vapaan pitämisestä ei ole muuta sovittu, sen pitämisestä on työntekijän ilmoitettava viimeistään neljä kuukautta ennen sen alkamispäivää.)</p> <p>Pääsääntöisesti työaikapankkiin tallennettu työaika on pidettävä vapaana. Poikkeuksellisesti, jos vapaata ei voida pitää em. aikana, se maksetaan työntekijälle rahana.</p>																									
7. Työaikapankin kirjanpito	Työnantaja pitää työaikapankkiin talletetusta työajasta kirjanpitoa, mikä toteutetaan seuraavalla tavalla:																									
8. Sopimuksen irtisanominen	Toistaiseksi voimassa oleva sopimus on puolin ja toisin irtisanottavissa työehtosopimuksessa olevan työaikapankkisopimuksen mukaisesti.																									
	Määräaikainen sopimus päättyy määräajan päättymisen jälkeen.																									
9. Allekirjoitukset	Paikka ja aika																									
	Työnantajan allekirjoitus	Työntekijän allekirjoitus																								



## YKSITYISEN OPETUSALAN PALKAT, LISÄT JA PALKKIOT 1.5.2018 alkaen

### HALLINTO- JA TUKIPALVELUHENKILÖSTÖ

#### Vaativuusryhmien palkkaluvut (15 §)

Vaativuusryhmä	1	2	3	4	5	6
	1596,34	1726,97	1864,23	2023,46	2182,73	2372,06

### HALLINTO- JA TUKIPALVELUHENKILÖSTÖN LISÄT JA PALKKIOT

<b>Hälytysraha (2 luku 13 §)</b>		11,48
<b>Kielilisiä (5 luku 11 §)</b>		
	- hyvä suullinen taito	19,37
	- hyvä suullinen ja kirjallinen taito	24,85
	- molempien kotimaisten kielten täydellinen hallinta	38,69
<b>Kielitaitolisiä (5 luku 12 §)</b>		
	- perustaso	19,37
	- keskitaso	38,69
	- ylin taso	75,26
<b>Luottamusmieskorvaus (5 luku 13 §)</b>		
	-19 edustettavaa	64,76
	20-59 edustettavaa	81,47
	60-159 edustettavaa	95,05
	160- edustettavaa	106,54
<b>Työsuojeluvaltuutetun palkkio (5 luku 14 §)</b>		
	10-100 edustettavaa	34,47
	101-200 edustettavaa	44,91
	201- edustettavaa	61,62

### OPETUSHENKILÖSTÖ

#### LUKIO-OPETUS JA PERUSOPETUS

Rehtorit ja johtajat		I kalleusluokka	II kalleusluokka
<b>011064</b>	Peruskoulun rehtori (3 §)	3 779,88 – 4 499,99	3 675,79 – 4 376,03
<b>011065</b>	Lukion rehtori (3 §)	3 940,06 – 4 941,76	3 831,58 – 4 805,80
		I kalleusluokka	II kalleusluokka
<b>011261</b>	Johtaja (8 §)	3 293,51	3 202,96
<b>011259</b>	Johtaja (10 §)	3 077,24	2 992,86
<b>011154</b>	Apulaisjohtaja (10 §)	2 530,01	2 460,54

**Opettajat (11 §)****1. Lehtori ja opinto-ohjaaja (lukio)****I kalleusluokka II kalleusluokka**

<b>012151</b>	a. Ylempi korkeakoulututkinto ja lukio-opetusta antavan opettajan kelpoisuus taikka aiempi vanhemman lehtorin kelpoisuus	2 975,64	2 893,60
	Ylituntipalkkiokerroin	0,821	0,844
<b>012150</b>	b. Perusopetusta antavan opettajan tai aiempi lukio-opetusta antavan opettajan kelpoisuus	2 860,96	2 782,51
	Ylituntipalkkiokerroin	0,831	0,855
<b>012145</b>	c. Ylempi tai alempi korkeakoulututkinto	2 450,82	2 391,98
	Ylituntipalkkiokerroin	0,864	0,885
<b>012139</b>	d. Muu kuin edellä mainittu	2 082,21	2 035,16
	Ylituntipalkkiokerroin	0,908	0,930

**2. Lehtori (peruskoulu)****I kalleusluokka II kalleusluokka**

<b>012249</b>	a. Ylempi korkeakoulututkinto ja perus-/lukio-opetusta antavan opettajan kelpoisuus tai aiempi vanhemman lehtorin kelpoisuus	2 769,43	2 695,21
	Ylituntipalkkiokerroin	0,838	0,861
<b>012248</b>	b. Perusopetusta antavan opettajan tai aiempi peruskoulun/lukion opettajan kelpoisuus	2 654,76	2 585,95
	Ylituntipalkkiokerroin	0,852	0,875
<b>012244</b>	c. Ylempi korkeakoulututkinto	2 325,11	2 269,98
	Ylituntipalkkiokerroin	0,892	0,913
<b>012242</b>	d. Alempi korkeakoulututkinto	2 217,31	2 164,83
	Ylituntipalkkiokerroin	0,899	0,921
<b>012239</b>	e. Muu kuin edellä mainittu	2 082,21	2 035,16
	Ylituntipalkkiokerroin	0,908	0,930

**3. Erityisopettaja ja erityisluokanopettaja****I kalleusluokka II kalleusluokka**

<b>012349</b>	a. Ylempi korkeakoulututkinto ja erityisopetusta antavan opettajan kelpoisuus	2 769,43	2 695,21
	Ylituntipalkkiokerroin	0,838	0,861
<b>012348</b>	b. Alempi korkeakoulututkinto ja erityisopetusta antavan opettajan kelpoisuus	2 654,76	2 585,95
	Ylituntipalkkiokerroin	0,852	0,875
<b>012347</b>	c. Erityisopetusta antavan opettajan kelpoisuus taikka ylempi korkeakoulututkinto ja perus-/lukio-opetusta antavan opettajan kelpoisuus	2 594,24	2 529,21
	Ylituntipalkkiokerroin	0,852	0,874
<b>012346</b>	d. Perus-/lukio-opetusta antavan opettajan kelpoisuus	2 503,83	2 442,20
	Ylituntipalkkiokerroin	0,863	0,885
<b>012344</b>	e. Vaikeimmin kehitysvammaisten opettaja, jolla on soveltuva vähintään opistoasteinen tutkinto ja lisäksi 35 opintoviikon erityisopinnot	2 325,11	2 269,98
	Ylituntipalkkiokerroin	0,892	0,913
<b>012341</b>	f. Muu kuin edellä mainittu tai vaikeimmin kehitysvammaisten opettaja, jolla on soveltuva vähintään opistoasteinen tutkinto	2 174,90	2 123,71
	Ylituntipalkkiokerroin	0,900	0,922

**4. Luokanopettaja****I kalleusluokka****II kalleusluokka**

<b>012449</b>	a. Ylempi korkeakoulututkinto, aineen opettajan kelpoisuus sekä perus-/lukio-opetusta antavan opettajan kelpoisuus	2 769,43	2 695,21
	Ylituntipalkkiokerroin	0,838	0,861
<b>012448</b>	b. Aineenopettajan kelpoisuus ja perus/lukio-opetusta antavan opettajan kelpoisuus	2 654,76	2 585,95
	Ylituntipalkkiokerroin	0,852	0,875
<b>012446</b>	c. Perus/lukio-opetusta antavan opettajan kelpoisuus	2 503,83	2 442,20
	Ylituntipalkkiokerroin	0,863	0,885
<b>012435</b>	d. Muu kuin edellä mainittu	1 943,12	1 899,89
	Ylituntipalkkiokerroin	0,925	0,947

**5. Oppilaan ohjauksen lehtori (13 §)**

	<b>Ylempi korkeakoulututkinto ja perus-/lukio-opetusta antavan opettajan kelpoisuus taikka aiempi vanhemman lehtorin kelpoisuus</b>	<b>I kalleusluokka</b>	<b>II kalleusluokka</b>
<b>015156</b>	kokemuslisään oikeuttavaa aikaa alle 15 vuotta	2 887,94 – 3 138,79	2 808,78 – 3 052,71
<b>015159</b>	kokemuslisään oikeuttavaa aikaa vähintään 15 vuotta	3 138,79 – 3 632,00	3 052,71 – 3 532,04
<b>Perus-/lukio-opetusta antavan opettajan kelpoisuus</b>			
<b>015155</b>	kokemuslisään oikeuttavaa aikaa alle 15 vuotta	2 822,67 – 3 047,60	2 745,11 – 2 963,59
<b>015158</b>	kokemuslisään oikeuttavaa aikaa vähintään 15 vuotta	3 047,60 – 3 359,37	2 963,59 – 3 267,00
<b>Muu kuin edellä mainittu</b>			
<b>015143</b>	kokemuslisään oikeuttavaa aikaa alle 15 vuotta	1 976,18 – 2 321,39	1 931,10 – 2 257,69
<b>015146</b>	kokemuslisään oikeuttavaa aikaa vähintään 15 vuotta	2 103,49 – 2 512,52	2 051,69 – 2 443,55

**Lisät ja palkkiot****Koulukodinjohtajat ja koulunjohtajat - sidonnaisuuskorvaus (8 §)**

		<b>I kalleusluokka</b>	<b>II kalleusluokka</b>
	arkipäivä	13,18	
	lauantai	26,59	
	sunnuntai	39,78	
<b>Koulukohtaiset lisätehtävät (21 §)</b>			
	oppilasmäärä –200	362,83	353,11
	oppilasmäärä 201–400	605,16	588,54
	oppilasmäärä 401–600	846,12	823,96
	oppilasmäärä 601–800	1088,46	1059,37
	oppilasmäärä 801–1000	1330,79	1294,80
	oppilasmäärä 1001–	1451,28	1412,50

## Lisät ja palkkiot

<b>Taito- ja taideaineiden hankinta- ja hoitotehtävät (22 §)</b>	<b>I kalleusluokka</b>	<b>II kalleusluokka</b>
perusopetusryhmiä alle 9	380,36	369,99
perusopetusryhmiä 9 tai yli	570,53	553,24
<b>Opetusvelvollisuuteen luettavat tehtävät lukiossa (24 §)</b>		
luokanvalvojan palkkio	142,71	
<b>Opetusvelvollisuuteen luettavat tehtävät peruskoulussa (25 §)</b>		
luokanvalvojan tehtävät	119,61	
yksityisoppilaan kuulustelu ja oppivelvollisuuden edistymisen tutkiminen	36,61	
<b>Yksityisoppilaiden kuulustelu- ja valvontapalkkio lukiossa ja aikuislukiossa (36 §)</b>		
kuulustelua kohti maksetaan kuulustelun vastaanottavalle opettajalle	40,96	

## AIKUISLUKIO JA LUKION AIKUISLINJA

<b>Rehtorit (40 §)</b>		<b>I kalleusluokka</b>	<b>II kalleusluokka</b>
<b>011065</b>	Aikuislukion ja lukion aikuislinjan rehtori	3 940,06 – 4 941,76	3 831,58 – 4 805,80

### Opettajat (46 §)

<b>1. Aikuislukion lehtori</b>		<b>I kalleusluokka</b>	<b>II kalleusluokka</b>
<b>012151</b>	a. Ylempi korkeakoulututkinto ja lukio-opetusta antavan opettajan kelpoisuus taikka aiempi vanhemman lehtorin kelpoisuus	2 975,64	2 893,60
	Ylituntipalkkiokerroin	0,821	0,844
<b>012150</b>	b. Perusopetusta antavan opettajan tai aiempi lukio-opetusta antavan opettajan kelpoisuus	2 860,96	2 782,51
	Ylituntipalkkiokerroin	0,831	0,855
<b>012145</b>	c. Ylempi tai alempi korkeakoulututkinto	2 450,82	2 391,98
	Ylituntipalkkiokerroin	0,864	0,885
<b>012139</b>	d. Muu kuin edellä mainittu	2 082,21	2 035,16
	Ylituntipalkkiokerroin	0,908	0,930

## VAPAAN SIVISTYSTYÖN OPPILAITOKSET

### KANSANOPISTOT

#### Rehtorit (1 §)

		I kalleusluokka	II kalleusluokka
<b>021060</b>	Kansanopiston rehtori	3 368,77 – 3 763,52	3 275,73 – 3 659,90

#### Opettajat (4 §)

		I kalleusluokka	II kalleusluokka
<b>022650</b>	Ylempi korkeakoulututkinto	2 558,59	2 488,44
	Ylituntipalkkiokerroin	0,949	0,976
<b>022645</b>	Opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 18 §:ssä tarkoitettu muu kelpoisuus 27 §:n siirtymäsäännös huomioiden tai erivapauden nojalla vapaan sivistystyön opettajan kelpoisuuden saanut henkilö	2 214,02	2 160,89
	Ylituntipalkkiokerroin	0,946	1,000

### VUOSITYÖAJASSA OLEVAT KANSANOPISTOT

#### Rehtorit (12 §)

		I kalleusluokka	II kalleusluokka
<b>021060</b>	Kokonaistyöajassa oleva kansanopiston rehtori	3 353,52 – 3 746,48	3 326,75 – 3 716,90
<b>021061</b>	Rehtori, jolla on ylempi korkeakoulututkinto tai jolla on rehtori- tai johtajapalvelua vähintään 5 vuotta	3 465,24 – 3 909,76	3 438,03 – 3 878,84

#### Apulaisrehtorit (14 §)

<b>021159</b>	Apulaisrehtorina/vararehtorina toimivan opettajan peruspalkka on	I ja II kalleusluokka
	alkupalkka	3 202,72
	3 vuoden jälkeen	3 395,20
	5 vuoden jälkeen	3 564,95
	7 vuoden jälkeen	3 743,21
	10 vuoden jälkeen	3 930,37
	15 vuoden jälkeen	4 166,19

**Opettajat (17 §)**

<b>022657</b>	<b>Ylempi korkeakoulututkinto ja ylempi AMK-tutkinto</b>	<b>I ja II kalleusluokka</b>
	alkupalkka	3 015,71
	3 vuoden jälkeen	3 196,93
	5 vuoden jälkeen	3 356,79
	7 vuoden jälkeen	3 524,63
	10 vuoden jälkeen	3 700,86
	15 vuoden jälkeen	3 922,93
<b>022656</b>	<b>Korkeakoulututkinto tai vastaava opettaja</b>	<b>I ja II kalleusluokka</b>
	alkupalkka	2 946,75
	3 vuoden jälkeen	3 123,84
	5 vuoden jälkeen	3 280,03
	7 vuoden jälkeen	3 444,06
	10 vuoden jälkeen	3 616,23
	15 vuoden jälkeen	3 833,21
<b>022653</b>	<b>Muu tutkinto</b>	<b>I ja II kalleusluokka</b>
	alkupalkka	2 563,73
	3 vuoden jälkeen	2 717,79
	5 vuoden jälkeen	2 853,67
	7 vuoden jälkeen	2 996,35
	10 vuoden jälkeen	3 146,18
	15 vuoden jälkeen	3 334,94

**KANSALAIK- JA TYÖVÄENOPISTOT****Rehtorit (19 §)**

		<b>I kalleusluokka</b>	<b>II kalleusluokka</b>
<b>021060</b>	Kansalais- ja työväenopiston rehtori	3 242,12 – 3 622,02	3 152,59 – 3 522,31
<b>021061</b>	Rehtorille, jolla on ylempi korkeakoulututkinto tai jolla on rehtori- tai johtajapalvelua vähintään 5 vuotta	3 350,15 – 3 779,88	3 258,03 – 3 675,79
<b>021159</b>	Kokonaispalkkauksessa oleva apulaisrehtori	3 210,24 – 3 308,52	3 122,21 – 3 217,15

**Opettajat (25 §)**

		<b>I kalleusluokka</b>	<b>II kalleusluokka</b>
<b>022650</b>	Ylempi korkeakoulututkinto	2 558,59	2 488,44
<b>022645</b>	Toimeen soveltuva alempi korkeakoulututkinto, ammattikorkeakoulututkinto tai opistoasteen tutkinto tai erivapauden nojalla opettajan toimeen kelpoisuus	2 214,02	2 160,89

**TUNTIOPETTAJAT (Opintokeskukset sekä kansanopistojen, kansalais- ja työväenopistojen tuntiopettajat, 31 §)**

**Tuntiopettajan tuntipalkkiot:**

	I kalleusluokka		II kalleusluokka	
	A-palkkio	B-palkkio	A-palkkio	B-palkkio
	022942	022946	022942	022946
a. Ylemmän korkeakoulututkinnon tai ylempi AMK-tutkinnon suorittanut tuntiopettaja	27,88	30,27	27,24	29,55
	I kalleusluokka		II kalleusluokka	
	A-palkkio	B-palkkio	A-palkkio	B-palkkio
	022939	022943	022939	022943
b. Alemman korkeakoulututkinnon, ammatikorkeakoulututkinnon, voimistelun-, kuvaamataidon-, musiikin-, kotitalous-, kotiteollisuus- ja käsityönopettajan tutkinnon suorittanut tai opistoinsinöörin tutkinnon suorittanut tuntiopettaja	26,47	28,44	25,84	27,77
	I kalleusluokka		II kalleusluokka	
	A-palkkio	B-palkkio	A-palkkio	B-palkkio
	022937	022941	022937	022941
c. Muu tuntiopettaja	25,67	27,40	25,10	26,73

**Opintokeskusten tuntiopettajien tuntipalkkiot:**

	I kalleusluokka		II kalleusluokka	
	A-palkkio	B-palkkio	A-palkkio	B-palkkio
	022941	022945	022941	022945
d. Ylemmän korkeakoulututkinnon tai ylempi AMK-tutkinnon suorittanut tuntiopettaja	27,40	29,53	26,73	28,94
	I kalleusluokka		II kalleusluokka	
	A-palkkio	B-palkkio	A-palkkio	B-palkkio
	022938	022942	022938	022942
e. Alemman korkeakoulututkinnon, ammatikorkeakoulututkinnon, voimistelun-, kuvaamataidon-, musiikin-, kotitalous-, kotiteollisuus- ja käsityönopettajan tutkinnon suorittanut tai opistoinsinöörin tutkinnon suorittanut tuntiopettaja	26,08	27,88	25,47	27,24
	I kalleusluokka		II kalleusluokka	
	A-palkkio	B-palkkio	A-palkkio	B-palkkio
	022936	022940	022936	022940
f. Muu tuntiopettaja	25,38	26,93	24,81	26,28

## URHEILUOPISTOT

Rehtorit ja apulaisrehtorit (1 §)		I kalleusluokka	II kalleusluokka
031065	Rehtori	3 955,01 – 4 517,05	3 846,11 – 4 392,61
031162	Apulaisrehtori	3 431,46 – 3 884,27	3 337,27 – 3 777,31

### 1a. Opettaja (liikunta-aineet ja muut aineet) (7 §)

032757/ 032857	Ylempi korkeakoulututkinto tai ylempi AMK-tutkinto	I kalleusluokka	II kalleusluokka
	alkupalkka	3 365,21 – 3 696,10	3 272,21 – 3 594,54
	3 vuoden jälkeen	3 566,22 – 3 916,99	3 467,63 – 3 809,33
	5 vuoden jälkeen	3 743,50 – 4 111,81	3 639,99 – 3 998,78
	8 vuoden jälkeen	3 929,67 – 4 316,39	3 820,98 – 4 197,70
	13 vuoden jälkeen	4 164,21 – 4 574,15	4 049,00 – 4 448,33
	20 vuoden jälkeen	4 371,01 – 4 801,39	4 250,06 – 4 669,31
032755/ 032855	Korkeakoulututkinto	I kalleusluokka	II kalleusluokka
	alkupalkka	3 211,70 – 3 466,05	3 124,05 – 3 371,07
	3 vuoden jälkeen	3 403,49 – 3 673,12	3 310,57 – 3 572,43
	5 vuoden jälkeen	3 572,64 – 3 855,76	3 475,08 – 3 750,04
	8 vuoden jälkeen	3 750,25 – 4 047,52	3 647,82 – 3 936,53
	13 vuoden jälkeen	3 974,04 – 4 289,16	3 865,46 – 4 171,49
	20 vuoden jälkeen	4 171,35 – 4 502,18	4 057,34 – 4 378,64
032751/ 032851	Muu tutkinto	I kalleusluokka	II kalleusluokka
	alkupalkka	2 715,59 – 2 938,03	2 641,29 – 2 857,94
	3 vuoden jälkeen	2 877,56 – 3 113,36	2 798,80 – 3 028,47
	5 vuoden jälkeen	3 020,43 – 3 268,02	2 937,70 – 3 178,86
	8 vuoden jälkeen	3 170,40 – 3 430,40	3 083,58 – 3 336,80
	13 vuoden jälkeen	3 359,43 – 3 634,99	3 267,37 – 3 535,78
	20 vuoden jälkeen	3 526,05 – 3 815,37	3 429,40 – 3 711,21

### 1b. Opettaja (liikunta-aineet ja muut aineet) / Pajulahti ja Vierumäki

032758/ 032858	Ylempi korkeakoulututkinto tai ylempi AMK-tutkinto	I kalleusluokka	II kalleusluokka
	alkupalkka	3 466,05 – 3 755,05	3 371,07 – 3 652,37
	3 vuoden jälkeen	3 673,12 – 3 979,49	3 572,43 – 3 870,64
	5 vuoden jälkeen	3 855,76 – 4 177,42	3 750,04 – 4 063,15
	8 vuoden jälkeen	4 047,52 – 4 385,29	3 936,53 – 4 265,29
	13 vuoden jälkeen	4 289,16 – 4 647,17	4 177,49 – 4 519,98
	20 vuoden jälkeen	4 502,18 – 4 878,07	4 378,64 – 4 744,52



<b>032756/ 032856</b>	<b>Korkeakoulututkinto</b>	<b>I kalleusluokka</b>	<b>II kalleusluokka</b>
	alkupalkka	3 285,51 – 3 569,13	3 196,01 – 3 471,81
	3 vuoden jälkeen	3 481,74 – 3 782,39	3 386,84 – 3 679,23
	5 vuoden jälkeen	3 654,80 – 3 970,50	3 555,17 – 3 862,17
	8 vuoden jälkeen	3 836,52 – 4 168,00	3 731,90 – 4 054,25
	13 vuoden jälkeen	4 065,49 – 4 416,85	3 954,59 – 4 296,28
	20 vuoden jälkeen	4 267,35 – 4 636,26	4 150,92 – 4 509,66
<b>032752/ 032852</b>	<b>Muu tutkinto</b>	<b>I kalleusluokka</b>	<b>II kalleusluokka</b>
	alkupalkka	2 783,87 – 3 211,70	2 707,74 – 3 124,05
	3 vuoden jälkeen	2 949,95 – 3 403,49	2 869,24 – 3 310,57
	5 vuoden jälkeen	3 096,44 – 3 572,64	3 011,67 – 3 475,08
	8 vuoden jälkeen	3 250,23 – 3 750,25	3 161,24 – 3 647,82
	13 vuoden jälkeen	3 444,02 – 3 974,04	3 349,69 – 3 865,46
	20 vuoden jälkeen	3 614,86 – 4 171,35	3 515,83 – 4 057,34

#### **Tuntiopettajien opetustuntipalkkiot (10 §)**

		<b>I kalleusluokka</b>	<b>II kalleusluokka</b>
<b>032943</b>	Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittanut tuntiopettaja	28,76	28,08
<b>032940</b>	Alemmän korkeakoulututkinnon suorittanut tuntiopettaja	27,22	26,58
<b>032938</b>	Muu tuntiopettaja	26,36	25,76

#### **Pätevyyslisä (11 §)**

		<b>I kalleusluokka</b>	<b>II kalleusluokka</b>
<b>032945</b>	Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittanut tuntiopettaja	29,97	29,26
<b>032942</b>	Alemmän korkeakoulututkinnon suorittanut tuntiopettaja	28,20	27,55
<b>032940</b>	Muu tuntiopettaja	27,22	26,58

### **MUSIIKKIOPPILAITOKSET**

#### **Rehtorit (1 §)**

		<b>I kalleusluokka</b>	<b>II kalleusluokka</b>
<b>041061</b>	Ylempi korkeakoulututkinto	3 586,66 – 4 394,66	3 488,04 – 4 273,33
<b>041060</b>	Muu tutkinto	3 471,02 – 4 218,25	3 375,15 – 4 102,10

#### **Apulaisrehtorit (1 §)**

		<b>I kalleusluokka</b>	<b>II kalleusluokka</b>
<b>041159</b>	Ylempi korkeakoulututkinto	3 291,22 – 3 808,40	3 200,97 – 3 703,55
<b>041158</b>	Muu tutkinto	3 195,61 – 3 659,86	3 107,54 – 3 559,41

**Opettajat (4 §)****Konservatorio**

		<b>I kalleusluokka</b>	<b>II kalleusluokka</b>
<b>043152</b>	Yliopettaja	2 757,34 – 2 941,60	2 681,33 – 2 860,83
<b>043249</b>	Lehtori - ylempi korkeakoulututkinto	2 542,68 – 2 694,32	2 474,52 – 2 620,01
<b>043248</b>	Lehtori	2 366,68 – 2 601,25	2 305,31 – 2 556,58
	Yleisaineiden opettajat		
<b>043346</b>	- ylempi korkeakoulututkinto	2 257,78 – 2 366,68	2 202,19 – 2 305,31
<b>043341</b>	- alempi korkeakoulututkinto	2 045,30 – 2 121,14	1 998,87 – 2 072,73

**Musiikin perusopetus**

		<b>I kalleusluokka</b>	<b>II kalleusluokka</b>
<b>043449</b>	Ylempi korkeakoulututkinto	2 542,68 – 2 694,32	2 474,52 – 2 620,01
<b>043448</b>	Soveltuva AMK-tutkinto, konservatorion jatkotutkinto tai entinen lehtorin kelpoisuus	2 366,68 – 2 601,25	2 305,31 – 2 529,94
<b>043444</b>	Muu soveltuva tutkinto	2 163,63 – 2 257,78	2 112,66 – 2 202,19

**Päätoimiset tuntiopettajat (13 §)**

		<b>I kalleusluokka</b>	<b>II kalleusluokka</b>
<b>042543</b>	Ylempi korkeakoulututkinto	2 152,17 – 2 242,28	2 103,04 – 2 188,49
<b>042542</b>	Soveltuva ammattikorkeakoulututkinto, konservatorion jatkotutkinto tai entinen lehtorin kelpoisuus	2 112,35 – 2 195,26	2 064,12 – 2 143,57
<b>042539</b>	Muu soveltuva tutkinto	2 007,74 – 2 075,21	1 962,48 – 2 028,11
	Yleisaineet		
<b>042543</b>	- ylempi korkeakoulututkinto	2 152,17 – 2 242,28	2 103,04 – 2 188,49
<b>042538</b>	- korkeakoulututkinto	1 979,03 – 2 040,79	1 934,63 – 1 994,38

**Sivutoimiset tuntiopettajat (15 §)**

	<b>per tunti</b>	<b>kk-palkkio</b>
Ylempi korkeakoulututkinto	28,20	82,30
Soveltuva ammattikorkeakoulututkinto, konservatorion jatkotutkinto tai entinen lehtorin kelpoisuus	27,71	80,80
Muu soveltuva tutkinto	24,18	70,54

**Yleisaineet**

	<b>per tunti</b>	<b>kk-palkkio</b>
Ylempi korkeakoulututkinto		
- opv 20 t/vko - kielet, matematiikka	31,06	90,51
- opv 25 t/vko – liikunta	24,84	72,41
- opv 21 t/vko - muut aineet	29,57	86,20
Korkeakoulututkinto		
- opv 20 t/vko - kielet, matematiikka	28,59	83,41
- opv 25 t/vko – liikunta	22,88	66,72
- opv 21 t/vko - muut aineet	27,23	79,42

## KUVATAIDEKOULU SEKÄ MONITAITEELLINEN KOULU

### Rehtorit (1 §)

		I kalleusluokka	II kalleusluokka
051054	Rehtori	2 689,36 – 3 388,10	2 615,53 – 3 294,51

### Opettajat (4 §)

		I kalleusluokka	II kalleusluokka
053442	Opettaja	2 074,09 – 2 358,83	2 026,69 – 2 297,71
053444	Perusopetuksen, kuvataiteen tai musiikin opettajan kelpoisuus, musiikkioppilaitoksen opettajan kelpoisuus tai asetuksen 948/1998 mukainen pedagoginen kelpoisuus	2 156,49 – 2 483,38	2 105,36 – 2 415,31

### Koulunjohtajana toimiva opettaja (6 §)

-1000 edellisenä lukuvuotena annettu opetustuntimäärä	100,14
1001 - 2000 edellisenä lukuvuotena annettu opetustuntimäärä	155,76
2001- edellisenä lukuvuotena annettu opetustuntimäärä	211,39

### Tuntiopettajien tuntipalkkiot (9 §)

052999	Tuntipalkkio	24,87 – 30,07
052999	Vähintään 16 viikkotuntia opettavan tuntipalkkio	26,42 – 31,86

## AMMATILLISET OPPILAITOKSET

### ERÄÄT AMMATILLISET OPPILAITOKSET

Rehtorit, apulaisrehtorit ja  
aikuiskoulutusjohtajat (2 §)

		I kalleusluokka	II kalleusluokka
061062	Rehtori	3 515,55 – 3 979,48	3 419,08 – 3 869,91
061160	Apulaisrehtori	3 215,98 – 3 749,41	3 127,16 – 3 646,16
061359	Aikuiskoulutusjohtaja	3 104,94 – 3 592,80	3 019,80 – 3 493,91

### Opettajat (5 §)

1. Lehtori (ammatilliset aineet)

		I kalleusluokka	II kalleusluokka
063551 / 063651	ylempi korkeakoulututkinto tai ylempi AMK-tutkinto	2 890,87	2 811,14
	Ylituntipalkkiokerroin erityisopettajalla	0,95	0,95
063549 / 063649	insinööri, rakennusarkkitehti, alempi korkeakoulututkinto, ammattikorkeakoulututkinto	2 672,00	2 600,38
	Ylituntipalkkiokerroin erityisopettajalla	0,95	0,95
063544 / 063644	ammatinopettajantutkinto tai vastaava	2 256,80	2 203,28
	Ylituntipalkkiokerroin erityisopettajalla	0,95	0,95
063545 / 063646	opetusministeriön määräämät lisäopinnot suorittanut tekniikko tai vastaava	2 378,89	2 321,77
	Ylituntipalkkiokerroin erityisopettajalla	0,95	0,95
063541 / 063641	alansa korkein muu koulutus	2 107,09	2 057,50
	Ylituntipalkkiokerroin erityisopettajalla	0,95	0,95
063539 / 063639	teknikon tutkinto tai vast.	2 022,89	1 977,15
	Ylituntipalkkiokerroin erityisopettajalla	0,95	0,95

**2. Lehtori (yhteiset aineet)**

		I kalleusluokka	II kalleusluokka
063747 / 063847	ylempi korkeakoulututkinto tai ylempi AMK-tutkinto	2 520,35	2 457,15
	Ylituntipalkkiokerroin erityisopettajalla	0,95	0,95
063744 / 063844	muu tutkinto	2 256,80	2 203,28
	Ylituntipalkkiokerroin erityisopettajalla	0,95	0,95

**3. Lehtori (liikunta ja terveystieto)**

		I kalleusluokka	II kalleusluokka
063747 / 063847	ylempi korkeakoulututkinto tai ylempi AMK-tutkinto	2 520,35	2 457,15
	Ylituntipalkkiokerroin erityisopettajalla	0,95	0,95
063744 / 063844	muu tutkinto	2 256,80	2 203,28
	Ylituntipalkkiokerroin erityisopettajalla	0,95	0,95

**Lisät ja palkkiot**

<b>Palkkiotoimisen apulaisrehtorin palkkio (4 §)</b>		359,04
<b>Osastonjohtajan palkkio (14 §)</b>		
	3 osaston luokkien lukumäärä	38,31
	4 - 7 osaston luokkien lukumäärä	50,72
	8 - 11 osaston luokkien lukumäärä	62,86
	12- osaston luokkien lukumäärä	76,15
<b>Urakointityön palkkio (15 §)</b>		50,72
<b>Urakointityön palkkio, rakennusosasto (15 §)</b>		108,59

**KAUPPAOPPILAITOKSET****Rehtorit, apulaisrehtorit ja aikuiskoulutusjohtajat (1 §)**

		I kalleusluokka	II kalleusluokka
071062	Rehtori	3 515,55 – 4 544,99	3 418,08 – 4 419,79
071161	Apulaisrehtori	3 329,02 – 3 915,24	3 237,49 – 3 807,43
071359	Aikuiskoulutusjohtaja	3 110,43 – 3 756,06	3 025,13 – 3 652,61

**Opettajat (4 §)**

		I kalleusluokka	II kalleusluokka
073551 / 073651	Lehtori ylempi korkeakoulututkinto tai ylempi AMK-tutkinto	2 612,67	2 540,63
073547 / 073647	Lehtori, alempi korkeakoulututkinto tai amk-tutkinto	2 284,44	2 227,17
073544 / 073644	Lehtori, muu tutkinto	2 139,04	2 088,27

**Lisät ja palkkiot**

<b>Palkkiotoimisen apulaisrehtorin palkkio (3 §)</b>		170,45
<b>Erikseen korvattavat tehtävät</b>		
	linjanjohtajanpalkkio (14 §)	150,61
<b>Yksityisopiskelijoiden kuulustelu (17 §)</b>		
	1. yksityisopiskelijoiden kuulustelupalkkio	54,43
	2. kirjallisen kuulustelun valvontapalkkio	11,09
	3. rehtorin palkkio yksityisopiskelijalta	43,95

## SOSIAALI- JA TERVEYSALAN OPPILAITOS

### Rehtorit, apulaisrehtorit ja aikuiskoulutusjohtajat (1 §)

		I kalleusluokka	II kalleusluokka
081061	Rehtori	3 383,64 – 3 979,48	3 290,60 – 3 869,91
081159	Apulaisrehtori ja	3 135,96 – 3 592,81	3 049,97 – 3 493,91
081359	Aikuiskoulutusjohtaja		

### Opettajat ja päätoimiset tuntiopettajat (3 §)

		I kalleusluokka	II kalleusluokka
083556 / 082556	ylempi korkeakoulututkinto tai ylempi AMK-tutkinto	3 089,23 – 3 387,78	3 004,57 – 3 294,86
083554 / 082554	muu tutkinto	2 901,12 – 3 161,52	2 821,47 – 3 073,64

## METSÄ- JA PUUTALOUSOPPILAITOS

### Rehtorit, apulaisrehtorit ja aikuiskoulutusjohtajat (1 §)

		I kalleusluokka	II kalleusluokka
091062	Rehtori	3 570,51 – 4 041,66	3 472,49 – 3 930,38
091161	Apulaisrehtori	3 375,05 – 3 648,08	3 282,28 – 3 548,51
091359	Aikuiskoulutusjohtaja	3 153,43 – 3 266,23	3 066,97 – 3 176,02

### Opettajat (3 §)

#### 1. Lehtori (ammattilliset aineet)

		I kalleusluokka	II kalleusluokka
093555	ylempi korkeakoulututkinto	3 111,94	3 026,45
093552	soveltuva ammattikorkea- koulututkinto tai insinööri	2 784,56	2 707,85
093550	metsätalousinsinööri, puutalousinsinööri tai vastaava aikaisempi tutkinto	2 621,98	2 550,09
093549	tekniikko tai opistoasteen tutkinto	2 562,91	2 494,24
093547	metsätalous-, sahateollisuus- tai levyteollisuusstekniikko	2 417,63	2 357,02
093545	metsätyönopettajan koulutus	2 225,44	2 172,03

#### 2. Lehtori (yhteiset aineet)

		I kalleusluokka	II kalleusluokka
093755	ylempi korkeakoulututkinto	3 111,94	3 026,45

### Lisät ja palkkiot

Osastonjohtajan ja erillisen kurssipaikan esimiehen palkkio (6 §)		47,45
Opettajankoulutuslaskio (7 §)		
	rehtori/johtaja	254,38
	lehtori (ammattilliset aineet; ylempi korkeakoulututkinto), metsänhoitaja ja lehtori	173,84
	lehtori (ammattilliset aineet; insinööri) ja insinööri	152,98
	lehtori (ammattilliset aineet; metsätalousinsinööri, puutalousinsinööri tai vastaava aikaisempi tutkinto), lehtori ammattilliset aineet; (tekniikko) metsäteknikko ja konetekniikko	125,13
	lehtori (ammattilliset aineet; metsätalous-, sahateollisuus- ja levyteollisuusstekniikko), lehtori (ammattilliset aineet; metsätyönopettajan koulutus	105,75

**AMMATTIKORKEAKOULUT (3 §)**

I ja II kalleusluokka	yliopettaja	lehtori	saatavuuslisä yliopettaja	saatavuuslisä lehtori
<b>Tilastokoodi</b>	<b>114104</b>	<b>114205</b>	<b>114101</b>	<b>114202</b>
alkupalkka	3 768,92	3 383,25	0,229	0,277
5 vuoden jälkeen	4 067,81	3 647,82	0,213	0,262
10 vuoden jälkeen	4 527,30	4 007, 23	0,165	0,230
15 vuoden jälkeen	5 081,79	4 512,88	0,131	0,181
20 vuoden jälkeen	5 346,12	4 710,88	0,131	0,185

**OPETUSHENKILÖSTÖN LISÄT JA PALKKIOT (6 LUKU)**

<b>Kielilisiä (7 §)</b>		
	- hyvä suullinen taito	19,37
	- hyvä suullinen ja kirjallinen taito	24,85
	- molempien kotimaisten kielten täydellinen hallinta	38,69
<b>Kielitaitolisiä (8 §)</b>		
	- perustaso	19,37
	- keskitaso	38,69
	- ylin taso	75,26
<b>Tentinjärjestämispalkkio (12 §)</b>		
	palkkio yksityisopiskelijasta (täysi)	31,76
<b>Luottamusmieskorvaus (20 §)</b>		
	-19 edustettavaa	64,76
	20-59 edustettavaa	81,47
	60-129 edustettavaa	95,05
	130-159 edustettavaa	95,05
	160- edustettavaa	106,54
<b>Työsuojeluvaltuutetun palkkio (21 §)</b>		
	10-100 edustettavaa	34,47
	101-200 edustettavaa	44,91
	201- edustettavaa	61,62